

Bê ziman jiyan nabe

Dil olmadan yaşam olmaz

• Ana dilde eğitim ve öğretim bir insanlık hakkıdır. Yaşam hakkından ayrı düşünülemez.

• Ana dilde eğitim siyasi olarak barışa giden yolda bir anahtar niteliğindedir.

Koray Düzgören'in yazısı 10'uncu sayfada

Saldırı örgütü Nato'ya Hayır!

• Dünyanın en güçlü ordularını da bünyesinde barındıran 28 üyeli NATO'nun kendisine yakın güçte herhangi bir düşmanı bulunmuyor.

• NATO, Afganistan'da yaklaşık on yıldır açık bir saldırı savaşı yürütüyor. Artan sayıda NATO'ya üye ülkelerin askerlerinin ölmesine, çok sayıda sivilin öldürülmesine rağmen bu savaşın sürdürülmesinin tek nedeni, emperyalist ülkelerin o bölgedeki çıkarlarının güvenceye alınmasıdır.

Engin Erkiner'in yazısı sayfa 7'de

ON'suz 10 yıl

Père-Lachaise'dekilere saygısızlık...

Doğan Özgüden'in yazısı sayfa 3'de

Père Lachaise'de devam eden sürgün

Cahit Mervan'ın yazısı sayfa 22'de

Maraş katliamının 32'inci yılında "Dosyalar yeniden açılın talebi" yükseliyor

Yazısı sayfa 18'de

Evrensel Bildiri'nin 62'inci yılı

Dünya İnsan Hakları Günü'nde hak ve özgürlüklerde yoğun ihlaller

Yazısı sayfa 2'de

BARIŞ YAZARLARI

• Osmaniyen nu u pirsak kurd!
Memo Şahin'in yazısı 2'nci sayfada

• Militarizm ve Toplumsal Cinsiyetçilik
Evrin Yılmaz'ın yazısı sayfa 5'de

• Selda Aktaş'ın Ragıp Duran ile söyleşi sayfa 6'da

• Hayvan haklarıyla insandır Günay Aslan'ın yazısı 10'da sayfada

• Siyasal gündemi etkilemenin zorunluluğu
Toros Sarıan'ın yazısı sayfa 14'de

• Kürtler ve Kürtçe üzerine Kemal Uzun'un yazısı 16'nci sayfada

• Mafe perwerde bi zimane dayike
Derwesh Ferho'nun yazısı 19'uncu sayfada

• En kötü soykırım kültür soykırımıdır
Fuat Kav'ın yazısı 19'uncu sayfada

• Bir dilsizin kelimeleri
Gülnoz Duman Bilge'nin yazısı 20'inci sayfada

Barıseverlerin desteğiyle

İlk sayımızda, "Bu gazete barışseverlerin ilgi göstermesi durumunda yılda birkaç sayı çıkan bir yayına dönüşebilir" demiştik.

Ve siz barışseverler, çıkan gazeteye ilgi gösterdiniz, hatta onu beğendiniz ve yayınına devam etmesi gerektiğine siz karar verdiniz.

Biz de özverili bir çalışma gerçekleştirerek elinizdeki ikinci sayıyı hazırladık. Öncelikli sorun bu gazetenin kimseye muhtaç ve bağımlı olmadan kendi giderlerini karşılayabilmesiydi. Bu amaçla iş sahibi barış-

severden küçük ilanlar alarak baskı giderlerini karşılayabileceğimizi düşündük.

Bu sayıda Britanya Barış Meclisi üyelerinin yoğun ve özverili çabalarına Hamburg Barış Meclisi de aynı şekilde destek olunca mesele halledildi.

Bundan sonraki sayılarımızda diğer meclislerin de katkılarını bekliyoruz. Ayrıca basılan gazetenin belirli bir bölümünün barış meclisleri tarafından satın alınarak üyelere ve yakın çevremizdeki barışseverlere satılması ile bir gelir elde edileceğini de düşünüyoruz. Bu

amaçla yerel meclislere iletteceğimiz gazetelerin paralarını künyedeki hesap numarasına yatırmanız mümkün.

Barışseverlerin ilgi ve desteklerini sürdürmeleri durumunda üçüncü sayıyı 2011'in Newroz Bayramı'nda çıkartmayı planlıyoruz.

Gazeteye ilgili görüş ve eleştirilerinizi iletişim adreslerimizden lütfen bize bildirmenizi rica ediyoruz.

Avrupa Barış Meclisi

Evrensel Bildiri'nin 62'inci yılı

Dünya İnsan Hakları Günü'nde hak ve özgürlüklerde yoğun ihlaller

● İnsan Hakları kuruluşlarının verdiği bilgilere göre, 1 Aralık 2010 tarihine kadar cezaevlerinde 32 kişi, dur ihtarı gerekçesiyle açılan ateşlerle 28 kişi ve faili meçhul cinayetlerde de 9 kişi yaşamını yitirdi. Kara mayınları nedeniyle ölenlerin sayısı ise 6.

Operasyonlarda yaşamını yitirenlerin sayısı ise 281'e ulaştı

24 Ekim 1945'te kurulan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün öncelikle amacı dünyada barışı ve güvenliği sağlamaktır. Bu amaç çerçevesinde 10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi"ni kabul ve ilan etti.

İnsan Hakları Beyannamesi 30 maddeden oluşuyor. Bu beyanname insana değer veren, özgürlük, eşitlik tanıyan ve hakları sıralayan bir dudur. 10 Aralık ile başlayan hafta Birleşmiş Milletlere üye ülkelerde İnsan Hakları Haftası olarak kutlanır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ile esas amaç, bu tanıma uyan insan haklarının hiçbir tereddüde meydan vermeden uygulanmasıdır.

İnsan hakları, kişiyi özü ile yaşatacak kurallardır. Bu kurallar, insanı insan yapan kurallar olarak da tarif edilebilir.

Türkiye'de hak ve özgürlüklerde yoğun ihlaller var

İnsan Hakları Demekçi (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) ortak bir açıklama yaparak Evrensel Bildiri'nin 62'inci yılında Türkiye'de hak ve özgürlüklerin kısıtlanmaya devam ettiğini vurgulayarak herkesi insan hakları mücadelesine çağırıyor.

Verilen bilgilere göre, 1 Aralık 2010 tarihine kadar cezaevlerinde 32 kişi, dur ihtarı uymadığı gerekçesiyle açılan ateşlerle 28 kişi ve faili meçhul cinayetlerde de 9 kişi yaşamını yitirdi. Kara mayınları nedeniyle ölenlerin sayısı ise 6.

Operasyonlarda yaşamını yitirenlerin sayısı 281'e ulaştı

Kasım ayı sonuna kadar TİHV'e yapılan işkence ve kötü muamele başvuru sayısı 319 oldu. Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı da rekor bir seviyeye 121 bine çıkmıştır. Bunun 57 bininin tutuklu olması adil yargılama ihlallerinin yoğunluğuna işaret etmektedir.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRİSİ

Evrensel bildirinin Türkiye'de en fazla ihlal edilen bazı maddelerini aşağıda bulacaksınız:

Madde 1: Bütün insanlar özgür; onur ve hakları yönünden eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşçe davranmalıdırlar.

Madde 2: Herkes, ırk, renk, cins, dil, din, siyasal ya da her hangi bir başka inanç, ulusal ya da toplumsal köken, varlıklılık, doğuş ya da herhangi bir başka ayırım gözetilmeksizin bu Bildirge'de açıklanan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.

Madde 3: Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.

Madde 5: Hiç kimse işkenceye ya da acımasız, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da muameleye uğratılamaz.

Madde 6: Herkes, nerede olursa olsun, kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.

Madde 7: Yasa önünde herkes eşittir ve herkes ayırım gözetilmeksizin yasanın koruyuculuğundan eşit olarak yararlanma hakkını taşır.

Madde 8: Her kişinin, kendisine Anayasa ya da yasa ile tanınan temel haklara aykırı işlemlere karşı ilgili ulusal mahkemelerin etkin koruyucu önlemlerinden yararlanma hakkı vardır.

Madde 9: Hiç kimse, keyfi olarak tutuklanamaz, alıkonulamaz, sürülemez.

Madde 10: Herkes, haklarının ve ödevlerinin ya da kendisine yöneltilen ve ceza niteliği taşıyan herhangi bir suçlamanın saptanmasında, davanın bağımsız ve tarafsız bir mahkemece, tam bir eşitlikle, adil ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

Madde 11: (1) Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli bütün güvencenin sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile yasaca suçlu olduğu saptanmadıkça, suçsuz sayılır.

(2) Hiç kimse, gerçekleştiği sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan eylem ya da ihmalden dolayı mahkum edilemez. Yine hiç kimseye, suçun işlendiği sırada uygulanan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Osmaniyên nû û pirsas kurd!

Memo Sahin

„Ceddin deden, neslin baban
Hep kahraman Türk milleti
Orduların, pek çok zaman
Vermiştiler dünyaya şan“

Ev marşek Osmaniyên kevn e. Mehteranên wan bi vê marşê du gav ber bi pêş û gavek ber bi paş dimeşyan. Ber ku du gav ber bi pêş û gavek paşe dimeşyan, tim gavek mesafe digirtin û ber bi menzila xwe ve dimeşyan.

Lê Osmaniyên nû, Erdogan, Gül, Atalay û Davutoglu, ku dibên em di şopa Osmaniyên de dimeşin, em Osmaniyên nû ya dem û esra xwe ne, ev marşek

Gotinek heye. Dibê ku “bo gundê ku xûya ye, qilawûz ne hewce ye.” Kurd vî gundî gelek baş nasdikin. Lê dîsa jî şanse dan rûniştvanên vî gundî. Agirbes îlankirin, şervanên xwe kişandin serê çiyân, serda jî delegasnoyek jî şervan û mexdûrên şer pêk hatibû bona xatirê aşitî û çareseriye şandin Tirkîyê.

Lê me hemû carek din dît ku bi qewlê roma reş gûman nabe. Bi hezaran siyasatmedar, şaredar, aktivist û çalakvanên saziyên sîvîl û legal hatin girtin. Partiya wan DTP hat girtin û dor hat qasidên aşitîyê. Bi dehan şervanên azadiyê cane xwe wenda kirin. Zarok û ciwan hatin kuştin. Tabeleyên kurdî yê

Rast e. Parezer û abokatên me di qada navnetewî de nîn in. Gelek caran em hatin xepandin. Her dewlet, an jî hêzek mezin bo meslahatên xwe bi me re lêyistine.

Di pêvajoya ev du salên dawî de hinek navên hêzên biyanî derbaz dibin. Di pişt perdeyên tarî de navê Amerika derdikeve pêş. Dibe ku Amerika di vî pêvajoyê de, prosesê de hewl diide ku pirsas kurd êdî çareser bibe. Dibe ku hukumeta başûrê Kurdistan rolek girtibe ser milên xwe. Dibe ku hinek aliyên dewleta tirk dixwazin pirsgirek bi riya aşitîyê çareser bibe.

Lê heya ku ev hêz û alî di pişt perdeyên tarî de bidin û bistînin, tim şikek me hebe û pêwîste em baweriya xwe bi soz û daxûyaniyên bê ser û binî ya dewleta tirk neyênin. Pêwîste em daxwaza eşkerîna plan û bernamîyên wan her û her bilind bikin û gavên kontrolkirî bavêjin.

Tenê teminat û garantiyek me heye. Ev jî, em bi xwe ne; hêz û qiweta me ye, xebat û têkoşina gelê me û lehengên Kurdistanê ne.

Kurd gelek caran gavên yek alî avêtin û her car jî bersiv ji aliyê din nehat. Dema ku kurd gavek davêjin, pêwîste dewlata tirk sed gavan bawêje, ber ku yê ku welatê me dagirkerine û me di tariyê de hiştine ev e; ber ku yê ku kuştin û qetliaman pêkanine ev e, ne em in.

Kurd jî wan tiştêk zêde naxwaze. Kurd dixwazin di bexçeya xwe de bê tirs û hov bijîn û bo kulîlkên Kurdistan, bo zarokên xwe dûweroj û dahatûyek azad û bextewar bihêlin.

Ger ev suç be, insan û insanetî bi tewayî suçdar in!

mehteran ya Osmaniyên jî, wek gelek tiştên din, piç kirin.

Osmaniyên nû jî bi marşê mehteran dimeşin. Lê di navbera her du verziyanan de ferqek gelek mezin heye. Osmaniyên eslî du gav pêş û gavek jî paş ve dimeşyan, îstiqameta wan her bi pêş bû. Yê texlit, du gav paşe û gavek jî ber bi pêş dimeşin û ser da jî îddîa dikin ku ev gelek zû û bi lez peşva derin. Lê di encamê de derdikeve holê û tê xûyakirin ku ev her carê gavek paşda çûyine.

Yanê dema ku îddîa dikin ber bi Ewropayê dimeşin, nezikî Trakya û Balkanan nabin, her diçe ber bi Asya û Rojhilata Navîn dibin.

Di mesela kurd de jî eynî ûsa ye. Par, sala 2009an de Serokkomarê tirkan Gül got „di mesela kurd de wê gelek tiştên baş çebin.“ Erdogan û Atalay gotin „emê pirsas kurd çareser bikin û bona vî jî dosyaya kurd vedikin.“ Lê, ber ku bi qeideyên marşê mehteran, ku piç kirine diçin, bi her gavê jî mesela kurd dîrdikevin, bi metod û pergalek kevnare ya Kemalistan dixwazin mesafe bigrin. Lê ev dem bûhûrîn, ev dem çûn, wek ya Osmaniyên, wek ya marşên „lehengî û qehremaniyên“ tirkan.

gund û bajarên niha tîr rakirin û zimanê kurdî dîsa terfiya dereceya “zimanê nayê famkirin” bû.

Di çiqin û konseptê Erdogan û Atalay de bo çareseriya pirsas kurd tiştêk demeket. Ne zimanê kurdî azad bû, ne navên gund û bajarên kurdan yê orjinal hatin şûndayîn. Hemû soz û peymanên wan piç derketin.

Niha, salek şûnda dîsa eynî listik dîbare dibe. Dîsa bi sozên bê ser û binî dixwazin salek din qezenç bikin û di hilbijartina parlametoya nû de serkevin.

PKK bo xatirê çareseriyek aşitîyane heya hilbijartinan carek din agirbes îlankir.

Em hemû jî dizanin ku dema dewleta tirk dikeve tengasiyê, wek roviyan sozên ûsa diide û hinek gavên sivik û riyalî davêje.

Soz dan Şêx Said, lê li ser soza xwe neman û wî dardekirin. Bona hevdiştin û mûzakere gaziya Seyîd Riza kirin û paşê wî jî dardakirin. Qesîd û êlçî şandin Qoçgiri û Êhsan Nûrî, soz dan wan, lê li ser soza xwe neman. Kurd wan rastîyan bi dehan car bi tecrûbe û ezmûneya xwe dizanin.

Gotinek heye û gelek jî, di cih de ye: “Kurd, gel û milletek bê awokat û parêzer e.”

Aşiti / Barış Özel sayı 2
Yayınlayan: Avrupa Barış Meclisi
www.barismeclisi.com
Yayın Kurulu
Gunay Aslan, İrfan Cüre, Koray Düzgören, Engin Erkiner, Mehmet Şahin
Editör
Koray Düzgören
Grafik tasarım
Just Design N Print
Baskı
Newsfax
Adres:
Melchior Str. 3 - 50670 Köln
Tel: 0049/221 72 4077
Fax: 0049/221 73 92424

Banka Hesap No:
Engin Erkiner
Postbank
Konto Nr: 317578-605
BLZ 500 100 60
IBAN DE95 5001 0060
BIC PBNKDEFF

Père-Lachaise'dekilere saygısızlık...

Doğan Özgüden

Barış'a yazılacak yazının bittabi barışıl olması gerek... Ama barışıl olmak, ille de gerçekleri görmezlikten gelmek, barış'la bir türlü barışamayanların marifetlerini örtbas etmek değil. Ülkemizin siyasal kargaşası karşısında "çıkmadık candan umut kesilmez" diye bağırımıza taş basmağa çalışsak bile, öyle gerçekler var ki bir mertek gibi batıyor görmesini bilen gözlere...

Diyeceklerim, günümüzün "en büyük Türk büyükleri"nden ikisi, Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu üzerine...

Niçin ikisi?

Türk'üyle, Kürd'üyle, Ermeni'siyle, Asuri'siyle, Rum'uyla tüm insanlarımız otuz yıldır süregelen iç savaşın bir an önce bitirilmesini, ülkemizde gerçekten demokratik, insan haklarına ve sosyal adalete saygılı bir düzene geçilmesini beklerken ve de savaşın taraflarından biri bu uğurda tek taraflı ateşkes ilan etmişken, verili koşullarda bu süreci sonuca götürebilecek iki kişi onlar olduğu için...

Ağızlarını her açışlarında "Halk iradesi", "Meclis'in üstünlüğü" demiyorlar mı? 335'i AKP'den, 101'i CHP'den, etti mi 436? BD-P'nin 20 milletvekili de doğal olarak her barışçı girişimi desteklemeye hazır olduğuna göre, oldu mu 456? Yani Meclis'teki toplam 541 milletvekilinin yüzde 84'ü.

Ortam uygun, aritmetik uygun, dünya konjonktürü uygun. Barış bugünden yarına yaşama geçirmek için bu "en büyük iki Türk büyüğü"nü bekledikleri nedir?

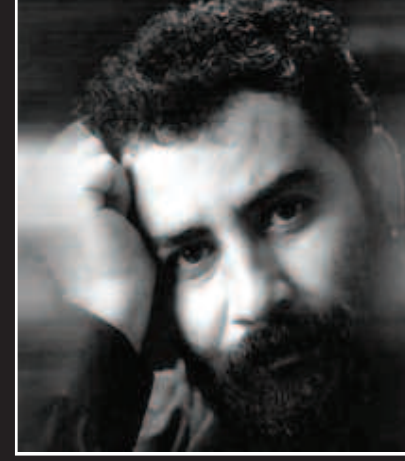
Denebilir ki, belki vardır bir bildikleri... Varsa bir bildikleri açıkça söylesinler, biz de bilelim.

Yine denebilir ki, siyasetçinin tavrını belirleyen sadece somut gerçeklikler, aritmetik doğrular değil, aynı zamanda duygulardır, duygusal birikimleridir.

Söz konusu Devlet Bahçeli olsa, ne denli kin ve husumet duygularıyla dolu olduğunu gösteren "yağlı kement atma" şovu hâlâ belleklerde. Zaten onun partisinin yüzde 84'te yer de yoktur.

Yılmaz Güney 26 yıldır, Ahmet Kaya 10 yıldır Père Lachaise'de... Kılıçdaroğlu 8 yıldan beri, Erdoğan 7 yıldan beri TBMM üyesi... Kimbilir kaç kez Paris'e gitmişlerdir? Bugüne kadar bu iki büyük sanatçıyı anmak, Père Lachaise'de mezarlarını ziyaret etmek hiç akıllarına gelmiş midir?

Türk Devleti'nin Yılmaz Güney ve Ahmet Kaya'ya reva gördüğü tüm baskı, inkar, karalamalar, her iki sanatçının da Kürt kimliklerini inkar etmemelerinden ve de tüm ezilenler gibi Kürt halkının da haklarını savunmalarından kaynaklanıyor mu?

AHMET KAYA

Bu satırları yazarken Başbakan Erdoğan'ın, barış için görüşme şöyle dursun, hâlâ militarizmin dayattığı batakta kulaç attığı, Kürt ulusal hareketinin uzattığı zeytin dalına, "eve dönüş" ya da "pişmanlık" etiketi 221. madde tuzağıyla yanıt verdiği haberi geldi. Bir yandan bazı generalleri askıya alarak "sivilleşme" gösterisi yapan Başbakan, iş topyekun silah bırakmaya gelince birden militarist kesilerek, "Kalkıp da birilerinin PKK ağzıyla ordumun silah bırakmasını istemesi haksızlık değil mi?" demagojisi yapıyor.

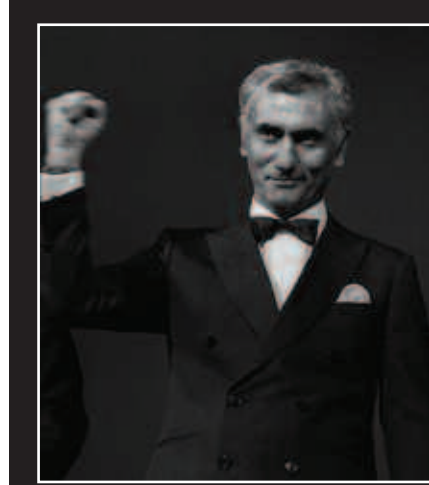
Ana muhalefet lideri Kılıçdaroğlu ise önümüzdeki seçimlerde BDP de dahil tüm demokratik ve ilerici güçlerle ittifak önerisini elinin tersiyle iterek, "tek başına iktidar olma" edebiyatı yapıyor. CHP'nin asla tek başına iktidar olamayacağını kendisi de dahil tüm CHP'liler pekâlâ bildiğine göre, partinin gizli gündemi ister istemez yine ordu destekli müstakbel bir CHP-MHP koalisyonuna odaklanıyor.

Bu tutarsızlıklar sürüp giderken, medya bugüne kadar BDP'li 19 milletvekili hakkında toplam 2.473 yıl hapis talebiyle 544 dava açıldığını duyuruyor. Ve de Diyarbakır'da aralarında halkoyuyla seçilmiş belediye başkanlarının da bulunduğu 151 Kürt önderi, çoğu tutuklu olmak üzere, anadilde savunma hakları dahi reddedilerek yargılanıyor.

Tüm bu gerçekler ortadayken, Türkiye halklarının başka göklerde zamansız düşmüş iki barış güvercininin, sevgili Yılmaz Güney ile Ahmet Kaya'nın isimlerinin siyaset meyhanesinde meze olarak kullanılması tek kelimeyle utanç verici.

Bu, sadece Yılmaz Güney'e ve Ahmet Kaya'ya değil, Père-Lachaise Mezarlığı'nda onlarla birlikte yatan 1871 komünarlarının, Nazi işgaline karşı savaşta canlarını veren direniş kahramanlarının anılarına da büyük saygısızlık.

Türk'üyle, Kürd'üyle, Ermeni'siyle, Asuri'siyle, Rum'uyla tüm Türkiyeli barışseverlerin öncelikli görevlerinden biri de Türkiye siyasetini bu utanç verici ayıptan kurtarmak olmalıdır.

YILMAZ GÜNEY

Erdoğan'la Kılıçdaroğlu öyle mi? Siyasal şovlarında söylediklerine bakarsanız, yavrularını kirlî savaşta yitirmiş şehit analarından da, gerillacı analarından da, Cumartesi analarından da daha fazla insancıl duygularla yüklüdürler.

12 Eylül Cuntası'nın ve onun sivil uzantılarının sürgüne zorladığı, anayurtlarından binlerce kilometre uzakta, Paris'in Père Lachaise Mezarlığı'nda yatan Yılmaz Güney'le Ahmet Kaya için söylediklerine bakın.

Erdogan, ATV'nin programında Ahmet Kaya'nın bir konser kaydını izlerken gözyaşları döküyor; sanatçılara seslenirken de "Eğer bu ülkenin otoriteleri Yılmaz Güney'in filmlerine kulak vermiş olsalardı, Türkiye bugün çok farklı bir yerde olabilirdi," diyor.

Siyasal mücadelede duygu müzayedesine dönüştü ya, Kılıçdaroğlu ondan geri kalır mı? Paris'e git-

tiğinde her ikisinin de mezarlarını ziyaret ediyor, ardından da Kürdistan'ı yeniden fethetme seferinde Diyarbakır'dan geçerken "Onlar bizim insanlarımız. Kavga üslubunu bir kenara bırakıp herkesi kucaklayan barış söylemiyle yola çıkmalıyız," diyor.

Türkiyeli en eski siyasal sürgünlerden biri olarak söyleyeyim:

Yılmaz Güney 26 yıldır, Ahmet Kaya 10 yıldır Père Lachaise'de... Kılıçdaroğlu 8 yıldan beri, Erdoğan 7 yıldan beri TBMM üyesi... Türkiye-AB ve Türkiye-Avrupa Konseyi ilişkileri bağlamında kimbilir kaç kez Paris'e gitmişlerdir? Bugüne kadar bu iki büyük sanatçıyı anmak, Père Lachaise'de mezarlarını ziyaret etmek hiç akıllarına gelmiş midir?

Denebilir ki Erdoğan 2003'te seçilir seçilmez başbakan olmuştur ve de işleri başından aşkın olduğu için vakit bulamamıştır. Ama başbakan

olur olmaz 9. Dünya Atletizm Şampiyonası'nda 1500 metre finalinde Türk atleti Süreyya Ayhan'a moral vermek üzere apartopar Paris'e uçan da aynı Erdoğan değil midir?

Haydi bu duygu bezirganlığını bir yana bırakalım.

Türk Devleti'nin Yılmaz Güney ve Ahmet Kaya'ya reva gördüğü tüm baskı, inkar, karalamalar, her iki sanatçının da Kürt kimliklerini inkar etmemelerinden ve de tüm ezilenler gibi Kürt halkının da haklarını savunmalarından kaynaklanıyor mu?

Eğer Türkiye'nin en büyük iki partisinin liderleri, devlet adına Güney ve Kaya'ya gerçekten bir vefa gösterisinde bulunmak istiyorlarsa, herşeyden önce Kürt halkının kendilerine yaptığı barış önerisini içtenlikle kabul ederek 30 yıllık iç savaşın tüm taraflarıyla yapıcı ve kalıcı çözümler için masaya oturmalıdırlar.

12 Eylül 2010'da anayasa değişikliği için yapılan referandumla, darbelerin yargılanmasının yolu açıldı. Şimdi hesap sorma zamanı!

Darbeleri Yargılamaya Çağırıyoruz!

Türkiye-Almanya İnsan Hakları Derneği TÜDAY 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü dolayısıyla 12 Eylül Askeri Darbesi'nin ve darbeyi yapanların yargılanmasını konu alan bir toplantı düzenledi.

Bilindiği gibi 12 Eylül 2010'da anayasa değişikliği için yapılan referandumdan sonra, darbelerin yargılanmasının yasal olarak yolu açılmış oldu.

Destekçiler arasında Avrupa Barış Meclisi'nin de yer aldığı toplantı öncesinde yayımlanan bildiri ile de 12 Eylül darbeleri yargılamaya çağrıldı.

DARBECİLERİ YARGILAMAYA ÇAĞIRIYORUZ!

Bildiri özetle şöyle: 12 Eylül 1980 askeri darbesinin üzerinden tam 30 yıl geçti. Darbeciler ülkemiz insanına ve insanlığa karşı işledikleri suçlar nedeniyle, baskıyla yaptıkları anayasa maddeleriyle kendilerini güvenceye almışlardır.

12 Eylül 2010'da anayasa değişikliği için yapılan referandumla, darbelerin yargılanmasının yolu açıldı. Şimdi hesap sorma zamanı!

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle; – TBMM kapatıldı. Anayasa ortadan kaldırıldı. Siyasi partilerin kapısına kilit vuruldu ve mallarına el konuldu.

– 650 bin kişi gözaltına alındı ve 90 güne varan gözaltı sürelerinde ağır işkence gördü. Açılan 210 bin

davada, 230 bin kişi sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandı. 7 bin kişi için idam Cezası istendi. 517 kişiye idam cezası verildi.

Haklarında idam cezası verilenlerden 50'si asıldı. İdamları istenen 259 kişinin dosyası Meclis'e gönderildi.

– Askeri mahkemelerde 71 bin kişi düşün celerinden, 98 bin kişi örgüt üyesi olmaktan yargılanıp ağır cezalara çarptırıldı.

– Cezaevlerinde insan onuruyla bağdaşmayan baskı, dayak, işkence ve kötü koşullardan dolayı 299 kişi yaşamını yitirdi. Bunlardan 171'inin "işkenceden öldüğü" belgelendi. 144 kişi kuşkuyla bir şekilde öldü. 14 kişi

açlık grevi-ölüm orucu eylemlerinde öldü.

– 1 milyon 683 bin kişi, komünist, alevi, kürt, dinci, şeriatçı denilerek fişlendi.

30 bin kişi "sakıncalı" görülerek işten atıldı. Bunlardan 3 bin 854'ü öğretmen, 120'si üniversitede görevli öğretim üyesi, ve 47'si hakimdi. 18.525 kamu görevlisi hakkında soruşturma açıldı.

–388 bin kişiye pasaport verilmedi. 30 bin kişi ülkesinden, işinden, okulundan, ailesinden uzakta mülteci olarak yaşamak zorunda bırakıldı. 14 bin kişi yurttaşlıktan çıkarıldı.

– 937 film "sakıncalı" bulunduğu için yasaklandı. 23 bin 677 derneğin faaliyeti durduruldu. Siyasi partiler ve sendi kalar kapatıldı, çok sayıda siyasetçi gerekçesiz gözaltında tutuldu ve tu tutlandı.

– Yüzbinlerce yayına el konuldu ve imha edildi. Yayınevi sahipleri gözaltına alındı tutuklandı, işkence gördü.

– 39 ton gazete ve dergi imha edildi. Gazeteler 300 gün yayın yapamadı. 13 büyük gazete için 303 dava açıldı. 400 gazeteci için toplam 4 bin yıl hapis cezası istendi. Gazetecilere 3

bin 315 yıl 6 ay hapis cezası verildi. 31 gazeteci cezaevine girdi. 300 gazeteci saldırıya uğradı. 3 gazeteci silahla öldürüldü.

– Devlet görevlileri tarafından 227 kişi öldürüldü. Bu insanlardan; 16 kişi için "kaçarken" vurulduğu, 95 kişi için "çatışmada" öldüğü söylendi. 73 kişiye "doğal ölüm raporu" verildi. 43 kişinin "intihar ettiği" bildirildi.

Çağrımız; 12 Eylül darbesinin acısını, çilesini çeken sizlere ve bu insanlık dışı darbeye hesap sormak isteyenlerdir!

Çağrımız; 12 Eylül darbelerine karşı, insanlığın ortak bir sorgulama bilincini oluşturmadır!

Çağrımız; 30 yıl sonra da olsa 12 Eylül darbesinin tüm kurumlarıyla ve sonuçlarıyla hesaplaşmadır!

Çağrımız; 12 Eylül darbesiyle, hak gasbına uğrayanların haklarının iadesinin sağlanmasıdır!

İnsan hakları savunucuları olarak çağrımız; 12 Eylül askeri darbesini yapanların ve darbe sürecinde suç işleyenlerin bir an önce mahkemelerde yargılanmasıdır!

Londra'da Kadın ve Barış Paneli

Panele katılanlar soldan sağa: Türkiye'den insan hakları aktivisti Fatma Ünsal Bostan, İsveç'ten aktivist Naile Aras, moderatör Selda Aktaş, Stop the War Coalition'dan Carol Turner.

Barış sürecinde kadının rolü çok önemli

• **Panelde, kadının barışın sağlanması, geliştirilmesi ve korunması rolü tartışıldı ve devam eden çatışmalarda kadınların etkin faaliyetlerinden örnekler sunuldu.**

Britanya Barış Meclisi geçtiğimiz 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla çeşitli etkinlikler düzenledi. Bunlardan biri ve en önemlisi 2 Eylül 2010 tarihinde Londra'da gerçekleştirilen Kadın ve Barış konulu paneli. Türkiye'den Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları Grubundan, Barış aktivisti ve kadın çalışmalarıyla

yakından ilgilenen, İnsan Hakları savunucusu Fatma Ünsal Bostan, İsveç'ten Feminist ve İnsan Hakları Savunucusu, aktivist Naile Aras ve 2003 yılından bu yana aktif olarak mücadele veren ve Britanya'daki en faal savaş karşıtı örgütlenme olan Stop the War Coalition'dan Carol Turner'in panelist olarak katıldığı panelin moderatörlüğünü Britanya Barış Meclisi'nden Selda Aktaş yaptı. İsminden de anlaşılacağı üzere panelde kadın ile barış arasındaki yakın ilişki ve kadının barışın sağlanması, geliştirilmesi ve korunmasındaki rolü tartışılırken, dünyanın değişik bölgelerinde devam eden çatışmalardaki kadın-

ların etkin faaliyetlerinden örnekler sunuldu. Kadının barış aktivisti, anne, eş, kardeş ve siyasetçi olarak savaşta ve barışta takındığı tutum ve rollerden bahsedildi.

Aynı hafta dolayısıyla Britanya Barış Meclisi, Londra'da 5 Eylül 2010 tarihinde Barış Ezgileri adlı bir de konser düzenledi. Değişik dillerde barış ezgilerinin söylendiği konsere sanatçı olarak Olcay Bayır ve Grubu, yılların müzik emekçisi Cahit Baylav ile genç müzisyen Azra Yaşacan'ın yanı sıra Almanya'dan Fırat İmirza katıldılar.

Barış ezgilerinin, katılan tüm barışseverler tarafından hep bir ağızdan seslendirildiği geceyi çok sayıda medya mensubu izledi.

Fransa Barış Meclisi

• Fransa Komünist partisinin düzenlediği (Fete de la paix) Barış Bayramına katılarak Fransa Barış Meclisi adına Lokman Ögülmüş Fransızlara yönelik Türkiye'de barış süreci ile ilgili bir konuşma yapmıştır.

Fransızların yoğun ilgisi ile karşılanan stantımızda Fransızcaya çevrilen bildiriler ve Kürt halkının geleceği ve talepleri doğrultusunda bildiriler dağıtılmıştır

• Fransa Creil şehri belediyesinde, düzenlenen kültürel dernekler etkinliklerine katılan Fransa Barış Meclisi Türkiye'de barış süreci ile ilgili stant açılmış Fransızca Türkçe Kürtçe bildiriler dağıtılarak kamuoyu bilgilendirilmiştir. (Maison franco – Kürde) derneği ile ortaklaşa, O bölgede yaşayan Türkler Kürt'lerle iletişim kurularak Fransa Barış Meclisinin daha aktif hale getirilmesi için katkılarının sağlanması için öneriler götürülmüştür.

Londra'da kadınlar militarizmi ve cinsiyetçiliği tartıştı

● 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü nedeniyle düzenlenen panellerde, AKP'nin "Üç çocuk yapın" söylemi ile kadını cinsel obje olarak gördüğü ve erkek yoldaşları ile omuz omuza özgürleşmek isteyen kadının tekrar eve hapsedilmek istediği dile getirildi.

İngiltere'nin başkenti Londra'da, '25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü' dolayısıyla 'Militarizm ve Cinsiyetçilik' konulu iki ayrı panel düzenlendi.

Roj Kadın Meclisi tarafından organize edilen panelin ilki 20 Kasım'da Cemevi'nde, ikincisi ise 21 Kasım'da Londra Kürt Toplum Merkezi'nde yapıldı. Yoğun katılımın olduğu ve moderatörlüğünü Roj Kadın Meclisi üyesi Gayal Tekin'in yaptığı panele Kadın Yazarlar Demeği üyesi yazar Sevim Korkmaz Dinç ve yazar Nevzat Süer Sezgin ile Britanya Barış Meclisi üyesi Evrim Yılmaz konuşmacı olarak katıldı.

Militarizm ve cinsiyetçilik konularının bağlantılarını izah etmek için tarihi

görüyor ve sokakta erkek yoldaşları ile omuz omuza özgürleşmek isteyen kadını tekrar eve hapsedilmek istiyor" Yazar Nevzat Süer Sezgin de AKP döneminde kadın üzerinde oynanan oyunlara dikkat çekti. Sezgin "AKP, Kurtların yaşaması için koyunlar olsun mantığı ile hareket ediyor. Gel deyince gelen, savaş deyince savaştan, öl deyince ölen bir toplum arzuyor. Sistem toplumu hergün biraz daha savaşın içine iten bir yaklaşım içindedir. Çünkü sistem toplumu katagorileştirerek kendini yaşatmak istiyor. Bunun için ise en fazla milliyetçilik kullanılıyor. Milliyetçilik hortlatılarak toplum birbirine düşürülmek isteniyor. Sistem neden barış istemiyor? Çünkü kapitalizm çıkmaz içinde. Kendisine yeni silah pazarları oluşturarak yaşadığı krizi aşmak istiyor. Hergün küçücük

yasalar, vs) biz buna maddi iktidar diyoruz. Bir de zihinsel, duygusal iktidar adını verdiğimiz iktidar biçimi var, kuşaktan kuşağa fark ettirmeden geçiyor" dedi.

MİLİTARİZM ATAERKİL ZİHNİYETTEN BESLENİYOR

Son olarak konuşan Britanya Barış Meclisi sözcülerinden Evrim Yılmaz ise militarizm ataerkil ilişkilerine değindi. Yılmaz, "Militarizm; iktidar, güç, egemenlik, ırkçılık, şiddet, tecavüz ve milliyetçilik demektir. Militarizm gücünü ataerkil zihniyeten alır ve bu zihniyeti aslında susarak bizler besliyoruz. Yaşamın her alanında kendini var eden bu zihniyete tepkimizi koyarak engel olabiliyoruz." dedi.

"Şiddet kültürünü militarizmin varolma silahı" olarak nitelendiren

bir perspektif ile konunun sunumunu yapan yazar ve yayıncı Sevim Korkmaz Dinç; "Ataerkil donemin bir yazılı tarihi olmasına rağmen, kadının sadece sözlü bir tarihi vardır. Anaerkil süreç, kadının değerinin bilindiği bir dönemdir. Ataerkil döneme girilirken kadın eve kapatıldı. Ona saygı gösterilmedi. Kötü bir imajla halkın karşısına bir cadı, bir yaratık olarak çıkarıldı. Kadın bedeninin kirli olduğu iddia edildi. Oysa kadın her dönem ve her zaman doğada yenilenme olan doğuşun bir parçasıdır. Merhametin ve güzelliğin temsilcisidir. Her zaman savaştan uzak durmayı savunmuştur" dedi.

AKP kadını eve kapatmak istiyor
Dinç devamla şunları söyledi: "Bugün kadının özgürlük mücadelesini kabul etmeyen AKP sokağa çıkıp özgürleşen kadını tekrar eve kapatmak istiyor. Nitekim Türkiye Başbakanı'nın "Üç çocuk yapın" söylemi, kadını cinsel obje olarak

çocuklarımıza ant içirilerek onları militarist bir mantıkla büyütüyor. Sistem bir yandan da korku kültürünü dinç tutup ömrünü uzatıyor. Bu durumda en büyük acıyı kadın yaşıyor. Çünkü, kadının çocuğu, ya da hayat arkadaşı tarafından kadın öldürülüyor. Tecavüze maruz kalıyor" dedi.

İKTİDAR YAŞAMIN HER ALANINDA

Sezgin, günlük yaşamımızda karşılaştığımız iktidar ve militarizmi çeşitli örnekler ile açıkladı. Yaşamdaki her ilişkide iktidar olduğunu ifade eden Sezgin; "İktidarlar kendilerini korumak için bazı yöntemler geliştirmek zorundadırlar. İktidar aile içinde de var, demokratik kitle örgütlerinde de. Her düzenlemede bir takım güç ilişkileri yaratılır. Bu da iktidarı yaratır. İktidar süreçleri iki şekilde olur. Görünen iktidarlar var (hükümetler, bakanlar, ordu, polis,

Yılmaz, konuşmasını özetle şöyle sürdürdü:

"Bu silah her yerde kendini güçlü bir şekilde var etmiştir. Aile içi şiddet, toplumsal baskı, psikolojik ve fiziki şiddet militarizmi var eden en önemli unsurlardır. Şiddet, başta kadın olmak üzere her muhalif ve ötekileştirilen kesimlere uygulanır. Şiddet, tecavüz bir devlet politikasıdır ve devletin gücünü varetmede önemli bir noktadır. Savaşlarda düşmanın kadınına tecavüz ve taciz bir savaş motivasyonu olarak uygulanır. 'Vicdani ret' hakkı bu anlamda militarizme karşı önemli bir karşı koyuşu ifade etmekte ve barışa ulaşmanın önemli bir ayağı olmaktadır"

Panelden sonra Uğur Kaymaz'ın katledilmesinin ölüm yıldönümü vesilesiyle, Kürt Toplum Merkezi bahçesinde Kürt çocukları ağaç Kaymaz'ın anısına fidanları fidan diktiler.

Militarizm ve Toplumsal Cinsiyetçilik

Evrim Yılmaz

Britanya Barış Meclisi üyesi

Militarizm, ordunun siviller üzerindeki egemenliği esasına ve askeri kurallara dayanan, yayılmacılık politikası güden devletlerin başını çektiği siyasal bir akımdır. Şiddet, taciz, tecavüz, milliyetçilik, ırkçılık, egemenlik, iktidar olarak da adlandırılabilir bu akım kendini orduda temsil eder. Ordu ise bu zihniyetin bir bekçisidir, koruyucusudur ve devamcisidir. Militarizm varlığını ve iktidar gücünü, kendi anlayışını başta aile kurumuna ve eğitim alanına hakim kılmıştır. Öncelikle aile kurumunu, kışla kültürü ile beslenen erkek egemen zihniyetin ve aile ile devlet karakterini biraz olsun karşılaştırsak birbirine ne kadar da çok benzediğini görebiliriz. Ardından askerlerin okullarda koydukları eğitim sistemi ve bu sistemin ders kitaplarına yansımaları ile içiçe geçerek birbirini inanılmaz besliyor ve güçlendirmiştir.

Kışla kültüründen kastım salt askeri eğitim tarzı değil, bizzat bu eğitimin içeriğidir. Nedir bu? At-avrat-silah kültürünün devamı ve daha geliştirilmiş hali olan kışla kültürünün hedefinde kadın vardır. "karı gibi gülme, karı gibi kıvrıma, karı gibi silah tutma, her Türk asker doğar" vs gibi sözler ve kadının cinsel organlarını öne çıkaran eğitim ritimleri, ana avrat küfürler vb. davranış biçimleri erkeği itaate götürüyor. Boyun eğen, sorgulamayan, silik ve korkak bir karakter yaratıyor. Kadını aşağılayarak, hakaret ederek yapılan askeri eğitimin ardından bu karaktere erkeklik teskeresi veriliyor. Yaratılan bu silik, korkak karakter artık toplum içine karıştırılarak militarist sistemin havariliğini, ulaklığını yapıyor ve bunu da başarıyla yerine getiriyor. Çünkü devletin tüm katmanları bu anlayışın temelleri üzerinden şekillenmiştir. Erkeklik teskeresi alan bu erkekler artık görmüş ve yaşamış oldukları tüm şiddetin ve tacizin aynısını aile içinde ve toplum içinde üstlendikleri rol gereği uygulamaktadırlar. İşte aile içindeki militarist anlayış ve bunun toplumumuza yansımaları böyle olmaktadır.

Eğitim sisteminin toplumumuzu şekillendirmiş hali ise çok vahim bir durum. Ezbere dayalı ders kitapları, milli güvenlik dersleri ve bu derse giren askerler, medya vb. unsurlar eğitimde ve bu eğitimin hanelerimizde nasıl yaşam bulduğu, hele zihniyetlerimize nasıl bir asker gibi dikildiği konusunda en temel hususu oluşturmakta ve toplumsal cinsiyet rolleri böylece belirlenmektedir. Kadın, "sırtında sopası, karnında sipsi eksik olmayan", kendisi gibi kadınlar ve kocası gibi erkekler yetiştiren, dili olmayan bir role bürünürken, erkek ise militarizmin bekçiliğini yapmaktadır. Ne yazık ki hepimiz bu rolleri öyle bir kanıksamışız ki, kadına yönelik yapılan her türlü şiddeti, tacizi, tecavüzü normal karşılayacak kadar anormalleşmişiz. Şiddet, militarizmin varolma silahıdır ve bu silah her yerde kendini güçlü bir şekilde var etmiştir. Aile içi şiddet, toplumsal baskı, psikolojik ve fiziki şiddet militarizmi var eden en önemli unsurlardır. Şiddet başta kadın olmak üzere bütün muhalif kesimlere ve ötekileştirilen kesimlere uygulanıyor. Şiddet, tecavüz, bir devlet politikasıdır ve devletin gücünü varetmede ve onu sürdürmede önemli bir noktadır. Nasıl mı? Savaşlarda düşmanın kadınına tecavüz ve taciz bir savaş motivasyonu olarak uygulanır. Kadınlar erkeklere hediye olarak sunulur. Şiddete uğrayan yüzlerce, binlerce kadın karakollarda dövüldükten ve hakarete uğradıktan sonra evine, yani erkeğin şiddetine geri gönderiliyorsa eğer işte bu tam da devlet politikasının kendisidir. Aksi iddia bile edilemez.

İşte tam da bu noktada ben, militarist anlayışı ne kadar temsil ediyorum ve onu güçlendiriyorum sorusunu kendimize sorabiliyoruz mu? Sorabiliyorsak cevap verebiliyoruz mu? Pekiyi? Bu canalıcı soruları doğru bir şekilde korkusuzca cevaplayabilirsek şayet, işte o zaman bizler militarizmi sorgulayabiliriz ve hatta karşısında hiç yılmadan ve çoğalarak mücadele edebiliriz. İşte o zaman daha da kiteselleşebilir, demokrasi ve barış mücadelesini daha güçlü sürdürebiliriz.

Ragıp Duran: “Şiddet toplumunda barış mücadelesi sabır gerektiriyor”

Selda Aktaş

Panelde de bahsettiniz, Barış dili gazeteciliğinden ve dünyadan örnekler verdiniz? Barış Meclisi'nin çalışmalarını, Britanya ve Avrupa Barış Meclisi çalışmalarını iyileştirici ve geliştirici buluyor musunuz? Barış Meclisi'ne ilişkin gözlemlerinizi nelerdir? Kullanılan günlük dilin gelişmesi bakımından bir katkı sunduğunu düşünüyor musunuz?

Ben bu tür örgütlenmeleri şu açıdan çok olumlu buluyorum. Bizim geleneksel anlamdaki siyasi örgütlenmeler kaçınılmaz olarak belirli bir düzen ve disiplin içerisinde nisbeten kısıtlayıcı, özellikle bireyler açısından bireylerin yaratıcı fikirlerini sunması açısından çok iyi bir çerçeve arz etmiyorlar. Bu Türkiye için geçerli, batıda böyle değildir, lider sultas daha azdır. Batıda sağcı olsun, solcu olsun parti ve örgütlerde bir tüzel kimliğinin olmaması insanların gönüllülük temelinde ve birey olarak katılmasından dolayı siyasi parti ve siyasi görüşlerin üstünde olması yapı olarak çok müsait. Türkiye'deki Barış Meclisi'nin kompozisyonuna baktığımızda gerek bağımsız aydınlar, gerekse farklı siyasi partiler ve eylemci olan insanlar o kimliklerini bırakarak katkıda bulunuyorlar. Gerek barış gazeteciliği, gerek barış dili aslında 1925 yılından beri devam eden çatışmalar, 1984'te çatışmaların yeniden canlanmasıyla daha çok yeni yeni gündeme geliyor.

Barışın kimliklerini tartışmak çok önemli bir konu. İnsan zaman zaman günlük konuşmalarında barış diline aykırı konuşmalar yapabiliyor. Gelenekselleşmiş halk diline yerleşmiş deyimleri bile kullandığımız oluyor. Bugünkü panelde örnek olarak bilim adamı yerine bilim insanı demek varken bazen yanlış kullanıyoruz. Bunlar nisbeten daha yeni kavramlar toplumumuz açısından. Bu son bir iki yılın çalışması, dolayısıyla nefret söylemi, barış gazeteciliği Türkiye'de profesyoneller için bile nisbeten yeni sayılacak konular. Tanımı konusunda herkesin net pay-

laştığı bir kavram olduğunu sanmıyorum. Önemli bir çoğunluğunda bihaber olduğunu gözledim ama, bu bile önümüzdeki dönem için az çok yarım ağızda olsa bir barış dilinin olması ve bunun yaygınlaştırılması, daha popüler hale gelmesi açısından önemli. Bugünden yarıya olmuyor. Hele barış gibi çok kapsamlı siyasi, toplumsal, ekonomik, psikolojik ve ideolojik boyutu olan bir konuda kaçınılmaz olarak medya ayağında da bu barış dili ve barış gazeteciliğini yerleştirmek zaman alacak. Üstelik bunu herkes benimsemeyecek onu da baştan biliyoruz. Gerek bireysel, gerek akademik, kolektif bir takım çalışmalar kaçınılmaz olarak yavaş yavaş da olsa meyvalarını verecek.

Bugün tanık oldum, panele gelen bir sürü insan Barış Meclisi'ni de büyük bir ihtimalle bu panelde duydu. Liflet istediler, broşür istediler. Büyük ihtimalle bu insanlar kimi genç, kimi yaşlı, kadın-erkek fark etmez, ilk defa tanışıyorlar. İkinci etkinliğe de büyük ihtimalle katılacaklar. Eminim Kürdistan İşçi Partisi militanı olup dağlarda ölen genç, oğlanların kızların anneleri, babaları çok daha duyarlıdır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde görev yaparken hayatını kaybeden insanların anneleri ve babaları da ne kadar hınçlı olursa olsun, 'benim oğlum öldü bari başka anne babaların çocukları ölmesin' diye düşünüyorlardır. Bunları, yakın zamanda "vatan sağolsun demeyeceğim" diyen insanları televizyonlarda seyretme şansına kavuştuk. Büyük bir ihtimalle daha öncede bu tür söylemleri benimseyen aileler vardı ama biz onları göremiyorduk televizyonlarda. Nisbeten belirli bir yumuşama, bu sorunların şiddetle çözülmeyeceği fikri giderek yaygınlaşıyor. En basit örneği de 'bebek katili', 'terörist başı' söylemi ile adlandırılan kişiyle bugün devletin müzakere yaptığı açıklandı, öbür taraftan da tekzip edildi. Bunun doğru olduğunu, artık herkes biliyor. Olumlu gelişmeler var. Ama kaçınılmaz olarak yapısal şiddet dili ta Orta Asya'dan beri geliyor. Genlerimiz demeyeceğim, ırkçılık alanına kayan bir yapı, fakat tarih geleneğimizde şid-

det çok fazla var. Askerde üstün astı dövmesi, aile içinde, aile içi şiddetin çok yaygın olduğu bir ortamdan bahsediyorum. Onu çok fazla deşmiyeceğim tabi. Bin bir tane boyutu ve nedeni var. Dolayısıyla böyle bir geleneğe sahip olmak da barış mücadelesinde sabırlı olmaya dönüştürüyor, dayatıyor.

Kürt tarafına baktığımızda barış çabaları var. Silahların susması, ateşkes sürecinin devam ettirilmesi, KCK davasında yüzlerce-binlerce insanın yargılanmasına rağmen Kürtlerin hala barıştan yana tutum alınması karşısında siz ne düşünüyorsunuz?

Son zamanlarda belirli bir iyimserlik oldu. Özellikle Kürt sorununa baktığımızda artık devlet Serok'la görüşüyor, Serok'u muhatap kabul etti şeklinde görüşler okuduk. Böyle bir gerçeklik de var. Ama ne yazık ki ben o kadar iyimser değilim. İyimserlik eksikliğimde: belirli ölçüde Türkiye tarihine, belirli ölçüde uluslararası deneyimlere dayanıyor. Kimse zaten bu meselenin bugünden yarıya çözülmeyeceğini biliyor, uzun vadeli bir

kaldırarak sorunu çözeceklerini sanıyorlar. Minimum tarih bilgisi bile Azadi ve Hoybun denen Kürt örgütlerini bilir. Bu örgütler ortadan kalktı ama ona rağmen Kürt sorunu çözülmedi. Daha taktik ve güncel konu olarak eskiye oranla televizyonlarda tartışılıyor. Tartışmalar da dürüst ve dengeli tartışmalar değil. Kürt tarafını savunan taraflar baskı altında. 'PKK'yi tasfiye edersek bu sorunu çözeriz' anlayışı hakim. Beni burda endişeye düşüren çatışmaların yeniden yaratılabileceği ihtimali. AKP'nin bu meseleye samimi yaklaşmaması meseleyi sadece seçim taktiği olarak görmesi, uzun vade de bir programının olmaması endişelerimin kaynağı.

İkincisi bugün sürekli olarak gündeme örgütün silahsızlandırılması getiriliyor. Bütün dünya tecrübesi, hiç bir silahlı örgütün minimum güvence altına alınmadan silahı bırakmadığı görülüyor. Onlar açısından bakıldığında tarihi tecrübeler: IRA, Bask, Latin Amerika'daki bütün tecrübeler, İsrail ve Filistin dahil; silah bırakma aşaması müzakerenin en son noktasıdır. Bir karşılıklı güven ortamına ihtiyacımız var. Kürtler haklı olarak Türk devletine

Britanya Barış Meclisi'nin Londra'da düzenlediği Barış ve Medya'nun dili konulu panele katılan Gazeteci-yazar Ragıp Duran, "Kemalizmin ciddi şekilde sorgulanması yapılmadan, Kürt meselesini çözemeyiz. Kürt meselesi var olduğu ve çözülmediği sürece Türkiye'de ordu da siyasi güç olarak kalacaktır." dedi.

şey. Bütün olumlu, umut açıcı, güçlendirici gelişmelerin yanı sıra, doğal olarak, hukuki olarak önemli çıkmazlar hala var. Bugün Türkiye Devletinin hiçbir yasal merciinde hala Kürtler geçmiyor. Kürtçe yayın bile Kırmancı diye geçiyor. Halen daha, yasal ve hukuki anlamda Kürtlerin tanınmaması var. Kürtlerin haklı taleplerinden biri de Kürtlerinin varlığının anayasal güvenceye alınması. Bu ülkede esas olarak Türkler ve Kürtler yaşamaktadır, diğer etnik grupların yanısıra. Bütün bu barış sürecinde yönetme konumunda olan AKP'nin bir plan ve programının olmadığı gibi, demokratik ideolojiden uzak ve meseleyi güvenlik boyutu ile gördüğü için de PKK'yi ortadan

güvenmiyorlar. Türk devleti de kendi açısından haklı olarak Kürtlere güvenmiyor. Bu güvensizlik ortamında ne barış, ne ateşkes uzun sürede olamaz. Bugün hiç kimse Kürt meselesi nedir, niye bu çıktı diye bakmıyor. Meseleyi çözmek için meselenin nedenleri üzerine bakmak gerekiyor. İsmail Beşikçi bu konu ile ilgili yazdı. Yani siz 1925 Şeyh Sait ayaklanmasını, yani ulus devleti masaya yatırmadan, devletin vahşetinin diğer azınlıklara, solculara, eşcinsellere nasıl yöneldiğini masaya yatırmadan, Kemalizmin ciddi şekilde sorgulanması yapılmadan, Kürt meselesini çözemeyiz. Kürt meselesi var olduğu ve çözülmediği sürece

Türkiye'de ordu da siyasi güç olarak kalacaktır. Kürt meselesinin direkt muhatabı Türk Silahlı Kuvvetleridir, çatışmalar yönüyle. Kürt meselesini çözdüğünüz zaman ordunun siyasete bulaşmasını büyük ölçüde engellersiniz ama, tabii AKP böyle düşünmüyor.

Başta Ermeni sorunu olmak üzere Dersim, Maraş katliamı ve en son 12 Eylül ile yüzleşmesi gerekirken bunların hiç birisi gerçekleşebilmiş değil. Bu anlamda Türkiye'deki sosyalist solun Türkiye'nin iyileştirilmesi konusunda samimi ve gereken tavır gösterdiğini düşünüyor musunuz?

Birinci gündeme getirdiğiniz Maraş katliamı çok yakın tarih. 12 Eylül, Sivas Madımak, ben bunu bir yazımda dile getirdim. Geçiş dönemi yaşıyoruz. Anadolu'ya 1071 de gelmiş hala oturamadık, hala bir geçiş dönemi yaşıyoruz. Hala daha at sırtında gidiyoruz. At da yoruldu, biz de yorulduk. 1871, 1953, 1971 gibi temel kriterler var. Bir takım çok önemli tarihler var Türklerin tarihi açısından 1971 1953 1923 var. Eğer bir yüzleşme gerekiyorsa büyük bir ihtimalle 1971, yapmak lazım. Önümüzdeki dönem kaçınılmaz olarak gelişecek. Sosyalist Solun samimi olduğu konusunda hiç bir kuşku yok. Samimiler ama ne kadar ekmeğe kadar köfte. Solcu ithal edemiyoruz.

Zor bir konu Ermeni meselesi. Çok derin ve yüzleşmeyi gerektiren bir mesele. Genel olarak toplum olarak bu olgunlukta değiliz gibi geliyor. Yakın bir zaman 1915'de gerçekleşmiş. Toplam olarak 85 yıllık bir zaman geçmiş. Sonuç olarak babalarımızın değil, dedelerimizin yaşadığı bir zaman.

Türk olmak hakikatten zor ama Kürt olmak daha da zor. Sosyalist solun genel olarak -bütün dünyada sosyalist solu hesaba katarsak- gücü itibarıyla samimiyetine rağmen bu topraklarda demokrasi eksikliğine rağmen yeni bir tür dayanışma, özgürlükçü yol yaratılacak. Berlin'de sadece duvar yıkılmadı, rejim de yıkıldı. Güler yüzlü sosyalizm de bu arada gitti. Yeterli değil demek ki ama ben yine de hapis, ölüm tüm bunları göze alarak- anarşistler dahil onları da sol içerisinde saymak gerekir- samimi davranıyor diye düşünüyorum. Belirli bir çaba var ama çok bölük pörçük, örgütsüz veya az örgütlü. Toplum üzerinde, medya üzerinde gerek siyasi açıdan olsun yeterli kadar etkileri yok. O bakımdan Kürt hareketinin önemi daha da fazla artıyor.

Onun da tabii çok çeşitli kendi içerisinde eksikleri var. Ama işte hatasız kul olmuyor. Sonuç olarak en fazla şöyle bir tesellimiz olabilir: yapmak istediklerimiz yüzde altmışını başarabilirsek, yani daha özgür, daha demokrat, bütün sorunlarıyla birlikte toplumda yaşamayı başararsak, bu hakikatten bizim için büyük başarı olur.

Engin Erkiner

NATO 1949 yılında sosyalist sisteme karşı üye ülkelerin ortak savunması amacıyla kuruldu. SSCB'nin herhangi bir NATO ülkesine saldırması durumunda, ortaklaşa misilleme yapılacaktır.

51 yılı geride bırakan NATO, bu süreçte sosyalist sistemin dağılmasını yaşadı, ama varlık nedeni ortadan kalkmasına karşın, kendisi ortadan kalkmadı. Tersine genişlemeyi sürdürdü ve 28 üyeye ulaştı. Geçtiğimiz ay yapılan Zirve toplantısında NATO ülkeleri yeni stratejilerini saptadılar.

NATO kağıt üzerinde bir savunma örgütüdür, ama aralarında ABD, İngiltere ve Fransa gibi dünyanın en güçlü ordularına sahip üyelerin de bulunduğu bir ittifak kendisini neye karşı savunacaktır?

Eskiden SSCB vardı, şimdi ise onun bir bölümünün yerini alan Rusya Federasyonu (RF) artık tehdit olarak kabul edilmeyordu.

Bu durumda NATO'nun varlığının sürmesini sağlayacak tehdit neydi?

Burada Türk Ceza Yasası'nın ünlü 146. maddesini hatırlamakta yarar var. Bu maddenin ilk fıkrası, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı zor yoluyla ortadan kaldırmaya teşebbüse ölüm cezası (şimdi yerini ağırlaştırılmış yaşam boyu hapis aldı) verilmesini öngörür. Sivil ve askeri mahkemeler bu maddeye dayanarak çok sayıda ölüm cezası verirken, az sayıda hakim, bu maddenin uygulanmasına şu gerekçeyle itiraz ederdi:

“Sanıkların mensup olduğu örgüt, TC Anayasası'nı ortadan kaldıracak güce sahip olmadığına göre, bu maddenin uygulanması doğru değildir.”

Başka bir deyişle, bir miktar silah ve patlayıcıya sahip olan sanıkların bu güçleriyle Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etmeleri mümkün değildir.

Aynı mantığı NATO'nun “yeni düşmanları”na uygularsak...

NATO üyeleri dışında kalan değişik ülkelerin nükleer silahları var: Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Pakistan, İsrail, nükleer silah yapması beklenen İran ve tehlikeli görülen Kuzey Kore gibi...

Pakistan ve İsrail'in herhangi bir NATO ülkesine saldırması teorik

NATO dağıtılmalıdır!

olarak bile düşünülemez. Buna rağmen, bırakın tek tek ülkeleri, bunların tümünün nükleer silahlarını toplasanız bile, NATO'nun sahip olduklarının ancak küçük bir bölümünü oluşturur.

NATO, varlığının devamını haklı göstermek için yeterince güçlü düşman bulamıyor, düşman uyduruyor.

ENERJİ NAKİL HATLARININ GÜVENCEYE ALINMASI

NATO'nun yeni görevleri arasında, üye ülkelerin enerji ihtiyaçlarını

zengini Arap ülkelerinin İran'a karşı silahlanmak amacıyla ABD'ye büyük miktarda silah siparişi vermeleridir.

Kapitalist sistem silahlanmadan yaşayamayacak durumdadır. Silah sanayisinin en büyük müşterileri hükümetlerdir. Silah sanayisi kitle tüketim malları üretmez, bu nedenle de halkın alım gücünün düşmesinden görece az etkilenir. Silah üretimi ve satışı emperyalist ülke ekonomilerinin önemli bir bileşenini oluşturuyor.

Bu sanayinin işlevini sürdürebilmesi

karşılacak kaynakların bulunduğu bölgelerin ve enerji nakil hatlarının güvenceye alınması da bulunuyor. Bu görevin savunmayla ilgisi bulunmuyor, tersine saldırı içeriyor.

Bu saldırının yaklaşık on yıldır süren örneğini Afganistan'daki NATO savaşında da görüyoruz. Dünyanın en yoksul ülkeleri arasında bulunan Afganistan'daki Taliban'ın NATO için askeri olarak ciddi bir tehdit oluşturduğu savunulamaz.

Afganistan'daki savaşın asıl amacı, bu ülkenin Orta Asya'da bulunan zengin petrol ve doğal gaz yatakları için stratejik konumda bulunmasıdır.

NATO, Afganistan'da yaklaşık on yıldır açık bir saldırı savaşı yürütüyor. Artan sayıda NATO'ya üye ülkelerin askerlerinin ölmesine, çok sayıda sivilin öldürülmesine rağmen bu savaşın sürdürülmesinin tek nedeni, emperyalist ülkelerin o bölgedeki çıkarlarının güvenceye alınmasıdır.

BARIŞ BİR SİSTEM SORUNU HALİNE GELDİ

Bloklar arasındaki soğuk savaş sosyalist blokun dağılmasıyla sona erince, insanlığın barış dönemine gireceği sanılmıştı. Ters bir durum ortaya çıktı, silahlanma harcamaları azalmadı, arttı. Dünyanın birçok bölgesinde kimisi hiç dikkat çekmeyen çok sayıda savaş sürüyor. Ülkeler sürekli olarak yeni tehlikelere karşı silahlanıyorlar. Son örnek, petrol

için sürekli yeni düşman üretilmesi ve yeni silahlara gerek duyulması gereklidir.

NATO ülkeleri silah tekellerinin en önemli pazarıdır denilebilir. Yeni bir ülkenin NATO'ya katılması, bu ülke ordusundaki silah sistemlerinin, ittifak standartlarına göre değiştirilmesini gerektirir. Bu ise, büyük miktarda silah siparişi demektir.

Benzer durumu füze kalkanı konusunda da görüyoruz. İran'ın teorik olarak olası birkaç füzesine karşı korunmak gerekçesiyle yüz milyonlarca Dolar harcanacak...

Bu yeni sözde savunma projesinden kazançlı çıkacak olanlar sadece silah tekelleri ve onların önemli rol oynadıkları ekonomilerdir.

NATO DAĞITILMALIDIR!

NATO açık olarak bir saldırı örgütüdür. Savunmayla ilgisi yoktur ve bu sıkıntısını gidermek için de sürekli yeni düşman üretmek zorunda kalmaktadır.

Dünyanın en güçlü ordularını da bünyesinde barındıran 28 üyeli NATO'nun kendisine yakın güçte herhangi bir düşmanı bulunmuyor.

NATO bir saldırı ittifakıdır.

Türkiye NATO'dan çıkmalıdır.

1960'lı yıllardaki NATOYA HAYIR kampanyalarının güncelleştirilmesi ülkemizdeki barış mücadelesi için özellikle önemlidir.

NATO'ya HAYIR BARIŞ'a EVET

19-20 Kasım'da Lizbon'da dünya liderleri NATO'nun yeni stratejisini belirlemek için bir araya geldiler. Yeni stratejileri, savunma maskesi altında dünyanın daha fazla silahlanmasını, savaş ve işgalin devam etmesini sağlayacak kararları içeriyor. Stratejiyi açıklamak için kullandıkları sözcük “güvenlik” olsa da gerçekte savaş isteklerini anlatıyor. Rusya gibi büyük güçlerle işbirliği yaparak savaş ticaretini daha da büyütmeyi hedefliyorlar. Aynı tarihlerde, Lizbon'da Escola Secundária de Camões'de yapılan NATO karşıtı zirvede Avrupa barış hareketi NATO'nun bir an önce lağvedilmesi gerektiğini vurguladı. Yeni NATO stratejinin dünyayı savaş ortamında tutacağını, bu yüzden red edilmesi gerektiği anlatıldı. Küresel Barış ve Adalet için, silahsızlanmaya özellikle nükleer silahsızlanmaya bir an önce başlanması çağrısı yapıldı.

Karşı Zirve, 19-21 Kasım tarihleri arasında Portekiz'deki NATO karşıtı zirve için bir araya gelen barış hareketlerinin temsilcisi PAGAN (Portekiz Savaş ve Nato Karşıtı Platform) ve ICC (Avrupa Nato karşıtı Uluslararası Koordinasyon Kurulu) işbirliği ile örgütlendi. 30 ülkeden 100 temsilcinin katıldığı zirvede Nato'nun savaşa dayalı yeni stratejisine karşı Küresel Barış için neler yapılacağı tartışıldı. Karşı Zirve'de Nato'nun yeni stratejik konsepti değerlendirildi. Nato'ya karşı ortaklaşa neler yapılabileceği tartışıldı. Avrupa, Amerika ve Latin Amerika deneyimleri paylaşıldı. Pazar günü yapılan forumun ardından ortak deklarasyon yayınlandı. Deklarasyon'da savaş çığırtkanlığı yapan, silahlanmayı savunan Nato'nun lağvedilmesi için çağrı yapıldı.

Cumartesi günü öğleden sonra Portekiz'deki pek çok barış hareketi, siyasi parti ve sendikaların katıldığı bir yürüyüş gerçekleşti. “Natoya hayır, Barışa Evet” sloganı ile yürüyen binlerce barış aktivisti Nato'yu protesto ettiler. Atılan sloganlarda Nato'nun dağıtılması, füze kalkanının engellenmesi, Afganistan işgalinin sona erdirilmesi istendi. Yürüyüş öncesi 2 gün boyunca Avrupa'nın değişik ülkelerinden gelen göstericiler kendilerini birbirine zincirleyerek ve başka tarzda eylemlerle sürmekte olan NATO zirvesini engellemeye çalıştılar. Bu eylemlerde göstericilerden 40 kişi gözaltına alındı. Göstericiler NATO Zirvesini engelleme suçu ile bir süre gözaltında kaldılar.

Kürt Sorunu ve Solun Tavrı

Robert Jarowoy (*)

1980/81 kışında yani 12.9.1980 askeri darbesinden bir kaç ay sonra Hamburg'da Kürt hareketini tanıtmaya başladım.

Çeşitli kurtuluş hareketlerinin temsilcileriyle bağlantısı olan bir enternasyonalist olarak Kürt sorununda beni çok özel bir dayanışma tavrı almaya yönelen ilk elde baskıya karşı duyduğum öfke değil, aksine halkın tüm katmanlarının büyük kesimlerini örgütleyebilen, açık-seçik sosyalist, anti-emperyalist bir hareketin çekiciliğidir.

Yıllar geçtikçe bu hareket kapsamında Kürdistan dağlarına gerilaya giden gençleri ve kadroları, erkekleri ve kadınları tanıdım. Yine bizim Alman gençleri gibi futbol, folklor veya disko ve benzeri şeylerle ilgilenen ama bir biçimde bu harekete mensup gençleri de tanıdım. Aynı şekilde döner büfesi çalıştıranları, iş adamlarını, aydınlarını da.

Benim için özellikle önemli iki grup, kadınlar ve dindarlardı.

Hamburg'da ilk Kürt camisi kurulduğu ve hareket Yezidiler, Aleviler, vb. başka dini dernekleri de destek-

lediği zaman, benim Türk ve Alman yoldaşlarımın pek çoğu bunu sosyalist olmayan bir tavır olarak gördüler. Fakat tam da bu sırada "dünyanın ilk ateist devleti" Arnavutluk'un halkı oradaki sosyalizmin çöküşünden sonra dalgalanan bayraklar eşliğinde

Hep her şeyi daha iyi ve en iyisini bilen biz sol eğilimli Avrupalıların, Kürt hareketinden öğrenebileceğimiz ve öğrenmemiz gereken bir sür şey olduğunu düşünüyorum. Kürtler aynı zamanda zayıf yanlarıyla burada Almanya'da veya "bizim" NATO ortağı ve AB adayı Türkiye'de komşumuzdur.

İslamiyete veya Katolikliğe koşuyorlardı.

Bundan dolayı insanları dini duygularıyla yalnız bırakarak veya dikkate almayarak gerici papaz ve din adamlarının kucağına itmeyi değil, tersine onları harekete kazanmaya çalışmayı doğru buluyordum.

Kürt kadınları hakkında daha hareketle tanışmamın en başında "İster erkek ister dişi olsun, aslan aslandır" Kürt atasözünü okumuştum. Kürt hareketi içinde pek çok "dişi aslan" tanıdım. Kocalarını ve çocuklarını "kayıp", işkencede ölüm ya da şehit olma şeklinde kaybetmiş Almanya'da buradaki genç kadınları,

İstanbul veya Diyarbakır'daki anaları tanıdım. Ve Türk devletinin terörünün yanı sıra pek sık biçimde kendi büyük ailelerinin en berbat patriyarkal baskısına maruz kalan bütün bu kadınlar, beni derinden etkileyen bir onur ve gurur saçıyorlardı.

Birkaç Alman yoldaşımın birlikte Kürt halkını ve Kürt hareketini tanıdıktan sonra, pek çok başka yoldaşlar her ulusal hareketi gerici, şovenist ve ırkçı olarak değerlendikleri için, ulusal sorunu incelemeye ve hesaplaşmaya başladım. Doğal olarak ulusal sorunda insanın aklına ilk başta "Her şeyden önce Almanya, Almanya!" gibi ifadeler ve bunun sonucu olarak savaş ve katliamlar yoluyla milyonlarca insanın ölümü gelir. Aslında büyük, eğilim olarak baskıcı ve yağmacı halklarda ulusal sorunun, küçük, kendi varlığını korumak için savunmaya çalışan halklar-

dakinden farklı olduğunu öğrenmiştim ve biliyordum. Almanya, Türkiye, İspanya veya Büyük Britanya'da ulusal sorun Kürtler, Baskılar veya İrlandalılarda olduğundan başka bir yere sahiptir. Birileri kendi çoğunluk iktidarlarıyla

diğerlerini baskı altında tutmak ve yağmalamak isterken, diğerleri kendilerini savunmaya, varlıklarını kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Ulusal marşlarda "Bugün Almanya, yarın bütün dünya bize ait!" veya Kürt Ey Raqip marşındaki "Biz Kürdüz, vatan için ölmeye her zaman hazırız" denmesi bir farktır. Türk olmayan herkesin tek hakkı hizmetçi olmaktır şeklindeki kemalist tavır, Kürt ve Ermeni halklarını, Karadeniz ve Ege Rumlarını, Türkiye'nin devlet sınırları içinde yaşayan pek çok etnik ve dinsel grupları imha etmeye veya asimilasyona tabi tutmaya çalıştı.

PKK ve Abdullah Öcalan'la simgeleşen ve yönetilen Kürt hareketi Ortadoğu bence eşi benzeri görülmemiş bir toplumsal örgütlenme yarattı ki, bu örgütlenme, belki tamamen başka koşullar altında halen de Venezüella, Bolivya ve diğer Latin Amerika devletlerinde yerlilerin damgasını vurarak ortaya çıkar. Ve bu örgütlenme sadece iktidar sorununu ortaya koymakla kalmaz, aksine bütün ulusal, toplumsal ve patriyarkal kanatları alt üst eder ve yeniden yapılandırır.

Hep her şeyi daha iyi ve en iyisini bilen biz sol eğilimli Avrupalıların, çok uzakta olması nedeniyle bir parça göz kamaştırıcı görünen Latin Amerikalı hareketlerden çok daha fazla Kürt hareketinden öğrenebileceğimiz ve öğrenmemiz gereken bir sür şey olduğunu düşünüyorum. Kürtler kuşkusuz her halkın sahip olduğu bütün güçlü ama aynı zamanda zayıf yanlarıyla burada Almanya'da veya "bizim" NATO ortağı ve AB adayı Türkiye'de komşumuzdur.

(*) Robert Jarowoy, Almanya Sol Partisinin Hamburg-Altona İlçe Meclisindeki Grup Başkanıdır.

Café
metolino™

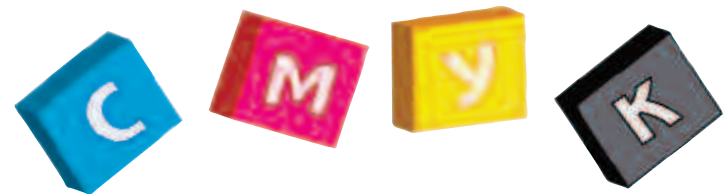
Welcome to the mediterranean aroma...

162 Stoke Newington Road

N16 /UY

020 7923 9200

justdesignNprint

OFSET
DİJİTAL
MATBAA
T-SHIRT

EL İLANI - BROŞÜR - MASA MENÜSÜ - KİTAPÇIK
KARTVİZİT - DERGİ - GAZETE - KATALOG
T-SHIRT BASKISI
CAM KAPLAMA - ARAÇ KAPLAMA

www.justdesignandprint.co.uk

020 8144 3155

KCK davası: Türkiye’de Kürtlere yönelik baskının tırmandırılması

Ali Has

Bu davadan çıkaracağımız bir ders varsa, Türkiye’nin Kürtlere yönelik yaptığı baskıyı bir ileri aşamaya taşımış olmasıdır.

18 Ekim 2010 tarihinde Diyarbakır 6’inci. Özel Yekili Mahkemesi’nde açılan KCK davası ile Türkiye Kürtlerin meşru ve insani hak ve taleplerine karşı yuruttuğu bastırma politikasını devam ettirdiğini bir kez daha belirtti.

152 sanıktan oluşan KCK davası ve aralarında seçilmiş politikacılar, belediye başkanları, parti aktivistleri, avukatlar ve sivil toplum örgütü aktivistleri şu anda Türkiye’nin gerçekliği hakkında çok şey söylemekte. Ben davayı gözlemlenme amaçlı İngiltere’den giden bir delegasyonun üyesi olarak, şunu tereddütsüzce belirtmekten kaçınmıyorum: Bu davanın belki de en önemli tarafı Türkiye devletinin Kürtlere karşı olan bastırma ve sindirme politikasının çok tehlikeli ve sinsî bir boyuta taşınması gerçekliğidir.

Paradoksik olarak şunu söyleyebiliriz: Son yıllarda Kürtler ne kadar sivil ve legal zeminde siyaset yürütmek ve kendi haklarını bu zeminde ilerletmek istediklerini belirtmiş olsalar da

Bu dava ile Türkiye Kürtlere iki açık mesaj vermektedir. “Dağlara çıkmayın; çünkü biz sizi “terörist” olarak deklerle edip sizi teröriste ederiz. Fakat yasal ve barışçıl politikaya da atılmayın; çünkü siz örgüt üyeliğinden yargıyorsunuz.

devlet de bastırma ve sömürü politikasını legal zemine taşımıştır. KCK davası bunun çok iyi bir örneğidir ki bundan önceki örnekler de; örneğin taş atan çocuklar ile toplumda bilinen Kürt çocuklarının mağdur edilip uzun dönemler hapse atılmaları ve terörist, suçlu damgalarını yemelerinden biliyoruz.

Bu davayı sürdürmekte olan devletin niyetini anlamak için sadece yapmamız gereken şey tutuklu olan ve yargılanan insanların statülerine bakmamız yeterlidir. Politikacılar, politik aktivistler, sivil toplum örgütü aktivistleri ve avukatlar ki bu insanlar Kürt sorununun pozitif bir şekilde

barışçıl yollarda çözülmesi yönünde politika yapmalarından başka bir şey yapmamışlardır. Bu bağlamda, iddianamenin olağanüstü bir şekilde şişirilmiş olması (7500 sayfalık suçlamalar) herhangi bir suistimal olma ihtimalini gözününde bulundurmadan delillerin toplanmış olması ve delillerin akıllara durgunluk verecek derecede çarpıtılmış olması, bu davanın herhangi bir yasalık zemini olmayan, tamamen politik motifli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

“misiniz?” şeklinde olması, bundan hariç herhangi bir araştırmaya tabi tutulmaması, sadece bir suçluluk varsayımı doğrultusunda olmuş olabilir; çünkü başka bir sorgulama ya da araştırma gereği duyulmamaktadır. Aynı zamanda, delilleri toparlama, anlama aşamasında, deliller üzerinde gerçekleştirilecek herhangi bir suistimal ihtimalini adeta göz yumulacak derecede gereken yasal ve prosedür önlemleri alınmadan toparlanması sadece yine bir suçluluk varsayımı üzerinde olmuş olabileceği

anamede kendini bunu örgütleyen insanların ve politikacıların PKK gerillalarına ait olan bir güzergahı su altında bırakmama çalışması olduğu iddia edilmektedir.

Bu varsayımlara paralel olarak, savcının tarafı olması gerçekliği de önemli bir noktadır. Kamu adına savcılık yapmanın en önemli ilkelerinden bir tanesi de tarafsızlığı korumaktır. Bu davada, savunma tarafına yardımcı olabilecek herhangi bir delilin korunmaması da bunun bir

örneğidir. Gözaltında işkenceler ve insani olmayan davranışlar şu anda kensini olabildiğince uzun olan yargılama öncesi hapis ve yargılama sonrası, hapis cezalarına bırakmış durumda. Faili meçhul cinayetler, kendini silahlî bir örgüte üyeli suçlamaları, terörist damgası ve olmayan delillerin abartılı bir şekilde yansıtılıp uzunca hapis cezalarına

Aslında bu davada yargılanan Türkiye’nin kendisidir ve yargılama sonucunda Türkiye’nin ne kadar demokratikleştiğini ve Kürt sorunu ile ilgili ne kadar barışçıl bir çözüm istediğini ortaya koyacaktır.

Şu anda yargılanan insanların sayısı 152 olmuş olsa da, KCK davası eklenince tutuklanan ve Nisan 2009 tarihinden itibaren operasyonlara maruz kalan kişilerin sayısı binleri bulmaktadır. Burada tutuklanan ve operasyonlara maruz kalan insanların sayısının öneminden ziyade bir o kadar ev, isyeri ve ofisin aranması ve bu aramalar sonucunda herhangi bir silah veya silahı andıran ya da şiddet unsuru teşkil edebilecek herhangi bir aletin bulunmaması çok önemlidir. Bu tabi ki Kurt tarafının legal siyaset yapmak isteminin ve barışçıl bir çözümden yana olduğunun ne kadar açıkça ortaya koyuyorsa da, aynı zamanda davanın herhangi bir legal zemini olmadığını da önemli bir kanıttır.

Bu bağlamda; bir hukukçu olarak davanın izlediğimde beni özellikle rahatsız eden noktalardan bir tanesi, davanın başından sonuna kadar belirgin olan varsayımlar ile ilgiliydi. Örneğin; tutuklamalar esnasında, sadece sanıklara bir sorudan fazla soru sorulmaması ve bu sorunun da ‘Siz KCK üyesi misiniz? Değil

kanaatindeyim. Davada olan bu varsayımlar kendini daha sonra savcının olmayan deliller üzerine aşırı bir abartma ve manüplatif bir şekilde sunmasında görmekteyiz. Sadece bir örnek vermek gerekirse, örneğin; çevre ile barışçılık doğrultusunda geliştirilen bir sivil toplum örgütlenmesi ve Kürtlere ait olan binlerce yıllık bir kültürel yapılanmayı su altında bırakmama projesi olan Hasankeyf’in sular altında kalması için yürütülen çalışma, iddi-

örneğidir. Aynı zamanda, tabi ki tamamen legal ve barışçıl zemini olan politik aktivilerin abartılarak silahlî bir örgüte üyeli olarak lanse edilmesi ve yansıtılması, bu ‘taraf tutma’ gerçekliğinin bariz bir örneğidir.

Bu bağlamda; bu davadan çıkarılacak bir ders var ise, o da Türkiye devletinin Kürtlere karşı olan sindirme ve bastırma politikasının çok farklı bir boyuta dönüştüğünün kanıtı ol-

birakmış durumda. Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği müzakere süreci doğrultusunda lanse ettiği daha çok “demokratikleşme” iddiaları doğrultusunda, bu davadan bahsederken insansa “adil” ve “yargılanma” sozcüklerini aynı nefeste kullanabilme ümidi her ne kadar olsa da, realitede bu dava ile ilgili “adil” kelimesini kullanabileceğimiz tek nokta davanın tanımı ile ilgili olan, davanın tamamen politik bir baskı unsuru olduğu ve herhangi bir yasal zemin taşımadığı gerçekliğidir.

Sonuç olarak; şunu söyleyebiliriz. Bu dava ile Türkiye devleti Kürtlere iki açık mesaj vermektedir. “Dağlara çıkmayın; çünkü biz sizi “terörist” olarak deklerle edip uluslararası ittifaklarla sizi teröriste ederiz. Fakat aynı zamanda yasal ve barışçıl politikaya da atılmayın; çünkü size örgüt üyeliğinden Özel Yetkili Mahkemeler’de yargıyorsunuz. Yargılama öncesi tutukluluk halinizi gerekirse senelerce uzatırız ve yargılanmanız esnasında da kendizi en iyi ifade edebileceğiniz dilinizi kullanmanıza izin vermeyiz. Türkçe’nin dışında başka bir dil kullandığınız zaman da “Susma” hakkınızı kullandığınız varsayımında bulunup, tutanaklara öyle geceriz.

Şu bir gerçekliktir; bu dava Türkiye’de barış sürecine, toplumsal güvene ve alternatif düşüncelere yer olmadığını bir yansımasıdır. Aslında burada yargılanan Türkiye’nin kendisidir ve yargılama sonucunda Türkiye’nin ne kadar demokratikleştiğini ve Kürt sorunu ile ilgili ne kadar barışçıl bir çözüm istediğini ortaya koyacaktır.

Hayvan haklarıyla insandır

Günay Aslan

Geçtiğimiz 10 Aralık'ta tüm dünyada İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmişinin 62'inci yıldönümü kutlandı.

10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen beyanname rengi, dili, dini, düşüncesi, cinsiyeti ve ekonomik kapasitesi ne olursa olsun bütün insanların doğuştan eşit olduklarını ilan ediyor.

Ayrıca her insanın insan olmaktan kaynaklanan temel hak ve özgürlüklerini dokunulmaz buluyor ve herkesin siyasi, medeni, ekonomik, sosyal, kültürel vd. haklardan eşit olarak yararlanma hakkı olduğuna vurgu yapıyor.

İnsanın onurunu kıran her türden ayrımcılığı, ırkçılığı ve işkenceyi set ve mahkum ediyor.

10 Aralık 'Dünya İnsan Hakları Günü' olarak kutlanıyor. Evrensel beyanname de aslında 'insanlık anayasası' anlamına geliyor. Fakat bir türlü de uygulanmıyor.

Türkiye de insan haklarını ihlal eden ülkelerin başında geliyor.

Avrupa Birliği sürecinde yapılan ve çoğu kağıt üzerinde kalan düzenlemelere bakan biri bu söylediğimi abartılı bulabilir ancak, insan hakları izleme kurumlarının yayınladıkları raporlar bu gerçeği bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.

İnsan haklarının kısıtlaması, polis artan baskıları, parti, gazete, dernek kapatmaları, gazeteci-yazar-siyaset adamı tutuklamaları, işkence, cezaevlerindeki ölümler, yargısız infazlar, çocuklara verilen cezalar, kadınlara dönük ayrımcı uygulamalar, dinsel ve etnik azınlıklara yönelik ırkçı dayatmalar Türkiye'nin 'utanç karnesi' olan raporlarda ayrıntılı olarak yer alıyor.

Bu normal çünkü, Türk devleti ırkçılıkla şekillenmiştir. Bu devlete insanlık karşıtı bir zihniyet egemendir. Bu ülkenin asker-sivil yöneticileri insan haklarıyla uzlaşmaz bir karşıtlık içindedir. Bunlar insanlıktan ve uygarlıktan nasibini almamış kimselerdir.

Türkiye'de insanların yüzyıla yakın bir zamandır yaşadığı acılar bunu göstermektedir. Bu ülkede aklınıza gelebilecek bütün sorunları ve acıları devlete egemen insanlık karşıtı bu zihniyet üretmiştir.

İrkçi Türk zihniyeti kendini 'üstün', 'öteki'ni 'köle', veya 'düşman' görmektedir. Hastalıklı bu bakış açısı toplumsal hayata da sirayet etmiştir.

İrkçi zihniyet giderek kitleselleşmektedir.

Bu zihniyet değişmedikçe, Türk devleti ırkçılığıyla yüzleşmedikçe ve ırkçı Türkler kendilerinin de öteki'ler gibi 'normal' insanlar olduklarını kabul etmedikçe, insan haklarına saygı şurada kalsın, bu ülke hiçbir zaman huzur bulamayacak, sürekli gerilim ve kriz yaşayacak, durmadan kendi vatandaşlarıyla savaşacak, kana, acıya ve göz yaşına neden olacaktır.

Ancak gidişat Türk devletinin ırkçılığıyla yüzleşmeye yanaşmayacağı, sıkıştığı için bazı taktik adımlar atacağını ancak, işin özüne dokunmaya yanaşmayacağını gösteriyor.

Türk yöneticilerinin insan haklarıyla uzlaşmaz bir karşıtlık içinde olmaları ve insan haklarına karşı savaşmaları anlaşılabilir zira, insan haklarına dayanan bir sistemde ırkçı Türkler iktidarlarını yitireceklerdir. İnsanlığın olduğu yerde egemen Türkçülük varlığını sürdürmeyecektir.

Türk devleti bunu bildiği için yeni milenyumda, bilgi, iletişim ve uzay çağında bile insanların dinleri, dilleri, mezhepleri, düşünceleriyle savaşmaya devam ediyor. Farklı din, dil, etnik köken, kültür, mezhep ve düşünce düşmanlığı yaparak ayakta kalmaya çalışıyor.

Elbette bir insanın dili, dini, mezhebi, inancı ve düşüncesiyle savaşmak genel anlamda insanlıkla savaşmak anlamına geliyor. Çünkü insan yaradılışı gereği diğer canlılara, özellikle hayvana benziyor. İnsanı hayvandan ayıran pek az fark bulunuyor. Konuşmak ve düşünmek de bunların başında geliyor.

Hayvan imgelere sessel karşılık veremiyor ancak, insan verebiliyor. Filozof da bu yüzden zaten 'insan konuşan hayvandır' diyor. Konuşma yeteneği insanı hayvandan ayıran en önemli özellik olarak kabul ediliyor.

Bir başka filozof ise 'insan düşünen hayvandır' diyor. Böylece düşüncenin

insanı hayvandan ayıran önemli bir özellik olduğuna vurgu yapıyor.

Ayrıca insan düşündüğünü hayata geçirme çabası gösteren de bir varlık. Bu amaçla politika yapıyor. Aristo da buradan hareketle 'insan politik bir hayvandır' diyor. Örgütlenme ve özgürce siyaset yapma özgürlüğü burada bir anlam kazanıyor.

İnsan doğuştan sahip olduğu haklarını özgürce kullanarak hayvandan ayrılıyor. Yoksa konuşma, düşünme ve düşündüğünü hayata geçirme hakkını kullanamayan bir insanın hayvandan pek bir farkı kalmıyor.

İşte Türk devleti kendisine benzemeyen, benzemek istemeyen herkese böylesi bir zulmü reva görüyor. İrkçi Türk zihniyeti düşünen, konuşan ve politika yapan insandan nefret ediyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana o ülkede muhalif yazarların, şairlerin, sanatçıların ve siyasetçilerin başına gelenler bu nefretin ne kadar derin olduğunu gösteriyor.

Egemen Türkçü sistem üstüne üstlük bir de bununla övünüyor. Hem övünüyor hem de içeride olduğu gibi dışarıda da insan hakları kurumlarına karşı tehdit ve şantaj politikası uyguluyor.

Türk devleti işlediği insanlık suçlarıyla yüzleşeceğine, onları yazanlara karşı savaş açıyor. Bu da Türk ırkçılarının utanma duygusundan yoksun olduklarını gösteriyor.

Öte yandan, 'utanma duygusu' da insanı hayvandan ayıran önemli bir özellik olarak kabul ediliyor.

Mark Twain bu yüzden 'insan yüzü kızaran hayvandır' diyor. Şems-i Tebrizi ise 'edepten nasibini almamış birinin insan olamayacağını' söylüyor.

Türkiye'nin insan hakları karnesi Twain ve Şems'in sözlerini doğruluyor. Bu tablo karşısında ırkçı Türklerin yüzü bir türlü kızarmıyor. 'Edepten nasip almadıkları' da böylece belli oluyor.

Her süreçte bir umut yeşerir barışa dair

Lokman ÖĞÜLMÜŞ

Dünyada sömürü sisteminin yoğunlaştığı, sınıf ayrımlarının keskinleştiği, ezen ve ezilenler arasındaki kavgaların sertleştiği 21.yy da, bıçak ağzı gibi her gün yeniden bilerek kavganın mücadelenin yönü belirleniyor...

Ezenlerin sömürönlükleri; işçiler emekçiler ve azınlıklar üzerinde ciddi bir sömürü rantı elde ettikleri, ezilen halklara karşı uyguladıkları en gaddar savaşlar faşizan baskılar ve katliamlarla anlaşılmalıdır.

Zencilere uyguladıkları insanlık dışı kölelik muameleleri.

Renklerinden ırklarından dolayı yıllarca uyguladıkları aşağılamalar...

Din savaşlarında ölen milyonlarca masum insan.

Ve bizim ülkede otuz yıldır süren kirliliğin Türk ve Kürt halklarına kesilen ağır faturası...

Irak İran savaşında bir milyonun üzerinde ölen insan ve bir o kadar yaralı ve mağdur yoksul halk...

İkinci dünya savaşının başlangıç tarihi olan 1 Eylül 1939 günü Nazilerin Polonya'yı işgali ile başlayan ve ardından elli iki milyon ölü ve milyonlarca yaralı.

1945 yılında son bulan, insanlık tarihinin en acımasız en kanlı paylaşım savaşının başlangıç tarihi olan 1 Eylül dünya barış günü olarak kutlanırken her gün katmerleşerek yoğunlaşan sistematik bir savaş atmosferinin içerisinde cebelleşmekteyiz...

Her yıl olduğu gibi kutlanan 1 Eylül barış günü ne yazık ki savaşın kanın gözyaşının içerisinde kutlanıyor...

Sınıf savaşının başlaması ile sömürönlükler ellerindeki güç silah ve teknolojinin gücü ile barış gününde dahi hayasızca saldırmaya devam ediyorlar...

Dini inanç duygularını istismar ederek kendi saltanatları için duygu sömürüsü, inanç dünyalarında insanları sıkıştırarak şükürçülüğün ve tanrı yardımının gücü olmadan kurtuluşun olmayacağını, barışın gelmeyeceğini kanın durmayacağını ima ederek, bilimin teknolojinin eğitimin önünü tıkamaktadırlar...

Dünya globalleşirken halklar kendi coğrafyasına ciddi şekilde sıkıştırılmaktadır.

Televizyonun çok kanallı, renkli, insanın hayallerini güçlendirecek programlarla dünyadan kopuk, günlük içi boş alışkanlıkların uyusukluğunu beyinlere işlemektedirler...

Okuma, sohbet, karşılıklı diyalog, kolektif fikir üretmenin olmadığı bir uçuruma sürükleniyoruz.

Dünyada esen bu bireyleştirme rüzgarı kendi coğrafyamızda etnik dinsel ayrımların mahalle baskısına dönüştürülerek kutuplaşmaların en ufak bir kıvılcımla çatışmaya dönebileceği süreç içerisindeyiz...

Türk Kürt ayrımları körüklenerek, eli kanlı faşistleri masum insanların üzerine salma planları yapılmaktadır...

Statikocu partiler, ülkenin her an bölünebileceği korkusunu pompalayarak ezilen, yoksul işçi sınıfının ve başta Kürt halkının talepleri olmak üzere tüm azınlıkların talepleri unutturulmaya çalışılmaktadır...

Kendi coğrafyamızı kana bulayan zihniyet; KKK tutuklamaları arasında bulunan binlerce siyasetçinin, belediye başkanının, parti yöneticilerinin politika yapmaları engellenerek kandan beslenen kesimlerin işine yarayacak kirliliğin devamını sağlamak istemektedirler...

Gün o gün değil artık...

Ülke tarihinde yeni bir sürece giriyor. Silahların tek tarafında olsa sustuğu bu günü, bu dakikayı hatta bu saniyeyi bile çok iyi değerlendirerek, silahların patlamayacağı bir geleceğe döndürmek kendi ellerimizdedir...

Ne askerin anası ne gerillanın anası ağlamasın...

Yeşeren umutlarımız, geleceğimiz, kardeşliğimiz, bir namlunun ucunda patlayıp dağılmasın...

Oysa biz: Milyonlarca gövdede bir yürek olarak çarpmadık mı?

Zorunlu askerlik eğitimi militarizmin pratiğidir

Hilal Demir

Son zamanlarda Türkiye'deki anti-militaristler tarafından tekrar tartışılmaya başlanan kadınların vicdani ret kavramıyla ilişkileri, duruşları, niye açıklama yaptıkları üzerine yazmak istiyorum.

Vicdani red kavramı dar anlamıyla zorunlu askerliği red olarak tanımlanır ve bir sivil itaatsizlik eylemidir. Zorunlu askerliğin hala uygulamada olduğu ülkelerde çoğunlukla bu hizmet erkekler için yöneliktir. Kadınların zorunlu askerliğe tabii olduğu ülkeler de vardır lakin sayıca azdır. Türkiye'de ise kadınlar zorunlu askerliğe tabii olmadıkları halde vicdani retlerini açıklamaktadırlar.

Vicdani reddin bir sivil itaatsizlik eylemi olması unsurundan dolayı ret deklarasyonlarının sonucunda - Türkiye örneğinde olduğu gibi - zorunlu askerlik yükümlülüğü bulu-

• *Kadın açıklamalarının en önemli ve tartışılmaz katkısı, vicdani red eyleminin sırf bir askerlik kurumunu reddediş olarak algılamaktan çıkartıp, asıl konunun militarizm eleştirisi olduğunu öne çıkarmasıdır*

Türkiye'de vicdani redde ilişkin resim böyleyken kadın açıklamaları bu resmin neresinde oturuyor biraz bakmaya çalışacağız.

İlk kadın açıklaması (İnci Ağlagül) geldiğinde zorunlu askerliğe maruz değilken hepimiz bu ne demek oluyor şimdi olmuştuk. Sonra oturduk, tartıştık ve evet biz vicdani red hareketindeki kadınlar olarak farkettik ki harekette kaymaya başlayan bir çizgi vardı ve bunu seziyorduk. Kadınlar olarak yaptığımız açıklamalarla; hareket içinde çalışan kadınların sadece bir destekçi olmadıkları, vicdani reddin bir militarizm eleştirisi olduğu ve bunun feminist bir algıdan bağımsız yapılamayacağına dair bir anlayışı geliştireceğini, getireceğini

erkekliğe ayrıcalık tanımayı ve patri-yarkayı normalleştirmeyi mümkün kılan herhangi bir vicdani red hareketindeki aktivistler, militarizmin kültürel

zamanlarda yapılan yeni bir toplu kadın açıklamaları çağrısı nedeniyle yeniden alevlendi. Sırf bu tartışmalara yol açması bakımından bile ilk kadın açıklamalarının amacına ulaştığını varsayabilirim çünkü bu tartışmalar sayesinde kadın aktivistlerin hareketteki duruşları, ihtiyaçları, sözleri görünür hale gelmiştir. Peki hareketin geleceği bakımından harekete ne katmış ne azaltmıştır kadın açıklamaları? İstediyi

Kadın ve vicdani RET

feminist çerçeveyi sağlıklı bilmiştir?

Kadın açıklamalarının en önemli ve tartışılmaz katkısı, vicdani red eyleminin sırf bir askerlik kurumunu reddediş olarak algılamaktan çıkartıp, asıl konunun militarizm eleştirisi olduğunu öne çıkarmasıdır. Zorunlu askerlik eğitimi militarizmin pratik olarak vücut bulduğu yerdir lakin militarizm, bu kurumdan çok daha öte, sosyal ilişkilerimize kadar belirlenmiş ve askerlik kurumundaki eğitimle pekiştirilmiş bir seksist sistemdir. Vicdani reddini açıklayanlar erkeklerle bu nedenlerden dolayı bu kurumun vereceği eğitimi almayı reddederler, Türkiye'deki açıklama yapan kadınlar ise bu kurumun dayattığı seksist sistemi ve ilişkiler biçimini reddeder. Her ikisinin açıklamalarında da aynı derecede suç unsuru bulduran öğeler vardır çünkü bir sistem eleştirisi yapılmaktadır ve bu sistemle işbirliği yapılmayacağı beyan edilir. Nitekim erkekler bu sözleriyle dar anlamda askerlik kurumunu kastederken kadınlarsa açıklamalarıyla konuyu geniş perspektiften kaçırılmayı sağlar.

Peki devlet beni askere çağırmadığı halde yani yasal bir zorlama yokken durup dururken bunu niye yapıyorum diye sorduğumuzda aklıma şu soru geliyor: Bu devletin ve sistemin eleştirisi yapmak için yasal bir zorlamayı beklemek gerekli midir? Gerekli diyen bir merci var mıdır? Kadın açıklamaları, vicdani ret

kavramını zayıflatmış yönünde eleştiriler almıştı. Çünkü başka araçlar kullanabilirdi ama niye vicdani red kavramını seçti? Bu zayıflatmanın neden kaynaklandığını düşündüğümde yine aynı noktaya takıldım: sivil itaatsizlik eylemi olarak dayatılan yasalara karşı gelmekti vicdani red ve bu böyleyse ve bir kadına bir yasal dayatma olmaması söz söyleyemeyeceği anlamına mı geliyor ve bu da bir eril sistemin sonucu değil midir? Yani askerlik, erkekliğin yüceltilmiş bir yeridir ve kadınları buraya katılmaya zorlamaz çünkü orada erkekliği yüceltmek için kadına ihtiyaç yoktur bu durumda bu kuruma laf söylemesi gereken bence ilk kişiler kadınlar olmalıdır, yasal dayatım olsun olmasın... Böylece vicdani red mücadelesine de kavramın kendisini kullanarak ciddi bir katkı sağlamış oluyor. Ve sanırım militarizmin toplumsal cinsiyet eleştirisi ilk defa bu kadar açık olarak ortaya konuyor...

Türk vicdani red hareketi Türkiye'deki alternatif hareketler içinde varlığını uzun süre sürdüren nadir hareketlerden biridir, bunun en önemli sebebinin ise vicdani retçilerin cezaevi süreçlerinde minimum bir örgütlü dayanışmayı göstermemiz zorunlu olması olarak yorumluyorum. Lakin bir hareket olma hali uzun zamandır unsurlarından yoksun bir şekilde sürüyor, yine de farklı çevrelerin vicdani reddi tartışması, toplu açıklamalar, medyanın konuyu artık sansürlememesi harekete son zamanlarda bir ivme kazandırdı. Bu ivme canlıyken yapılabilecek bir toplu kadın açıklamaları etkinliği vicdani reddin militarizm eleştirisini öne çıkarabilir mi ve bunun için doğru zaman mı gibi hareket açısından stratejik önem taşıyan tartışmaları ya-

Vicdani reddini açıklayanlar erkekler bu kurumun vereceği eğitimi almayı reddederler; açıklama yapan kadınlar ise bu kurumun dayattığı seksist sistemi reddeder.

nan vicdani retçi erkekler hayatlarının huzurla devamına dair ciddi bir risk almış olurlar. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Osman Murat Ülke davasında verdiği vicdani ret konusunda yasal bir düzenlemeye gidilmesi kararını hala hayata geçirmemiş olmasından dolayı da süren durum erkek retçilerin açıklamalarından sonra askere çağrıldıklarında ve gitmediklerinde kaçak pozisyonuna düşürülmeleridir. Bu durum hayatlarının sonuna kadar belirsiz bir şekilde sürer, seyahat etme özgürlüğünden mahrum kalırlar, yasal herhangi bir bürokratik prosedür işlemlerini yapamaz hale gelirler, mahkemenin tabiriyle sivil bir ölüm yaşarlar. Gerek insan kaynağı gerek maddi kaynak bakımından cezaevi süreci yaşayan vicdani retçilerle dayanışma gösterilmeye çalışılır.

umuyorduk çünkü hareket gittikçe erkek egemen olmaya başlamış ve dahası bir kahramanlaştırma eğilimi yavaş yavaş kendini göstermişti. Prof. Cynthia Enloe Türkiye'deki kadın vicdani retçiler üzerine yazdığı bir yazısında bunu güzel açıklamış:

...Bu riskli alan erkeklerin hareketin kahramanları olarak görülme ihtimali yüksek. Herhangi bir devlet politikasının yanlışlarını veya adaletsizliğini düzeltmede en büyük çıkarı olanların o politikaya meydan okuyan bir hareketin doğal lideri olarak görülmesi çok da şaşırtıcı değil.

Ama zorunlu askerlik hizmetinin meşrulaştırılmasının kökeninde yatan kaynak olan militarizm de erkekliğe ayrıcalık tanıyor ve toplumun patri-yarkal düzenini normal ve doğruduymuş gibi gösteriyor. Bu yüzden,

dayanaklarına meydan okumak şöyle dursun, onları pekiştirme riskiyle karşı karşıyalar. Türkiye'deki vicdani red hareketinde destekleyici olarak etkin olmuş olan bir grup feminist kadın, vicdani reddi erkekliğe ayrıcalık veren biçiminden nasıl ayırtabileceklerini araştırmaya başlamışlar ve devletin zorunlu askerlik hizmetine tabi olmayan bir kadının kişisel olarak kendini bir vicdani redci olarak tanımlamasına izin veren bir red deklarasyonu oluşturmuşlar. Devlet askerlik yapmaya çağırmadığı halde kendisinin bir vicdani redci olduğunu beyan etmek siyasi bir yeniliktir."

Enloe'nun "siyasi yenilik" olarak tanımladığı kadın açıklamaları gerçekten bir vicdani red eylemi midir, hareketi zayıflatır mı, stratejik midir gibi bir çok soru üzerine tartışmaya yol açtı ve bu tartışmalar son

pabileceğimiz bir gövde bulunmamasından dolayı biraz atılan adımlar dene-yenil gibi bir yöntemle ilerliyor. Lakin görebildiğim kadarıyla kadın açıklamaları her zaman militarizm eleştirisine dair bizleri uyanık tutmaktadırlar ve konunun salt bir askerlikten kaçış olmadığını vurgulamaktadırlar.

Maraş katliamının 32'inci yılında "Dosyalar yeniden açılsın, sorumlular ortaya çıkarılsın"

32 yıl önce Maraş Katliamı'nda neler olmuştu?

*19-25 Aralık 1978'de Maraş'ta devlet destekli faşist grupların giriştiği 7 gün süren katliamda resmi rakamlara göre 111 kişi öldürüldü. Yüzlerce kişi yaralandı. 210 ev, 70 işyeri tahrip edildi. Kayıpların ve yaralıların kesin sayısı bilinmemekle birlikte bu sayının çok üzerinde olduğu bir gerçek.

*Katliamdan sonra sıkıyönetim ilan edildi ve bu olay 12 Eylül faşist darbesinin en önemli gerekçelerinden biri olarak değerlendirildi. Katliamla ilgili olarak 804 kişi hakkında dava açıldı; sanıklardan 29 kişi idam, 7 kişi müebbet hapis, 321 kişi de 1-24 yıl arasında hapisle cezalandırıldı. Ama sonra dosya kapatıldı.

19 Aralık 1978 gecesi saat 21:00'de bir ülkücü provokatörün, Çiçek sinemasına yerleştirdiği tahrip gücü düşük bir bomba; katliama giden olaylar zincirinin ilk adımını oluşturdu. Türkoğlu ilçesinden gelen bir grup faşist militan "Kanımız Aksa da Zafer İslam'ın"

üyeleri iki öğretmen öldürüldü. 22 Aralık günü, bu iki öğretmenin cenazesini taşıyan kalabalığa, faşistlerin, "Komünistlerin, Alevilerin cenaze namazı kılınmaz" diyerek tahrik ettikleri kalabalık saldırdı. Bağlarbaşı camii imamı Mustafa Yıldız cuma vaazında şu "öğütleri" vermişti:

"Oruç tutmak namaz kılmakla hacı olunmaz, bir Alevi öldüren beş sefer hacca gitmiş gibi sevap kazanır; bütün din kardeşlerimiz hükümete ve komünistlere, dinsi-

zlere karşı ayaklanmalıdır; çevremizde bulunan Alevileri ve CHP'li Sünni imansızları temizleyeceğiz." Kalabalık dağılıp cenazeler ortada kalırken; güvenlik güçlerinin müdahalesiyle karşılaşmayan saldırgan kitle kent çarşısına yürüyerek Alevilere ve CHP'lilere ait işyerlerini tahrip etti. Çatışmalarda 3 kişi öldürüldü.

22 Aralık gecesi faşistler bu kez Sünni mahallelerinde "ertesi gün solcu Alevilerin silahlı saldırı yapacağını" anlatarak, bazı grupların

Maraş Katliamı dosyası yeniden açılarak olayların failleri ve sorumlularını adalet karşısına çıkarılmalıdır.

kitlesel biçimde silahlanmasını sağladılar.

23 Aralık'ta Kahramanmaraş'taki olaylar karşılıklı çatışma boyutunu tamamen yitirerek, bütün solculara ve Alevilere dönük bir kıyama dönüştü.

24 Aralık'ta ilan edilen sokağa çıkma yasağına, yalnızca, kendi can güvenliklerini bile sağlayamayan güvenlik kuvvetleri uydular. Günden güne tırmanan gerginliğe ve valiliğin 21 Aralık'tan beri yinelediği taleplerine rağmen kente askeri güç gönderilmemişti. Saldırıların polis kuvvetlerine yönelmesi üzerine, "polis-halk çatışmasını önleme" gerekçesiyle 23 Aralık sabahı kentteki bütün polisler de görev dışı bırakıldı. Bu koşullarda 24 Aralık günü, faşistlerin çevre köy ve ilçelerden getirdiği silahlı grupların takviyesiyle, kıyam insanlık dışı boyutlar kazandı.

Resmi rakamlara göre olaylarda 111 kişi öldü.

"Komünistleri bırakmayın, Allah yoluna kesin, Sütçü İmam aşkına vurun", "Bugün cihad günüdür, bir Alevi öldüren cennete gider", "Alevileri öldürelim, memleketten temizleyelim", "Alevileri öldürün, şahit kalmasın" diye bağırarak faşist ajitatörlerin sürüklediği kalabalıklar Alevilerin yaşadığı Yörükselim, Yenimahalle, Serintepe, Mağaralı, Karamaraş mahallelerine saldırdılar. Bu mahalleler taranıp, bombalanıp, kundaklandıktan sonra muhasara altına alındı. Ölümlerin taşınması, yaralıların hastanelere götürülmesi engellendi, hastaneler kuşatıldı; insanlar kadın, çocuk, hamile, yaşlı, hasta, yaralı

ayrımı yapılmadan öldürüldü.

Ancak 25 Aralık akşamı tamamen yatışan saldırılar sonucunda aralarında CHP, Türkiye İşçi Partisi (TİP), Töb-Der, Polis Memurları Dayanışma Derneği (Pol-Der) binalarının ve Sağlık Müdürlüğü'nün bulunduğu 210 ev ve 70 işyeri yakılıp yıkıldı. Katliamın ardından, binlerce Alevi Maraş'ı kaçarcasına terk etti. CHP milletvekili Oğuz Söğütü Maraş'ta yaşananların açık soykırımdan başka bir şey olmadığını, Alevi nüfusun yüzde 80'inin kenti terk ettiğini söyledi. 1979'a CHP iktidarının Kahramanmaraş katliamının ardından 13 ilde ilan ettiği sıkıyönetimle girildi. Böylece 12 Eylül'e döşenen yollarda önemli bir dönemeç daha geçmiş oluyordu.

Affedilen sanıklar, kapatılan dosya Katliamı'yla ilgili olarak Sıkıyönetim mahkemelerinde açılan davalar 1991 yılına kadar sürdü, çoğunlukla sağ ve aşırı sağ görüşlü olarak nitelenen toplam 804 kişi hakkında açılan davalarda, 29 kişi idam, 7 kişi müebbet hapis, 321 kişi de 1-24 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldı. İdam ve müebbet hapis cezaları dışındakiler 1/6 oranında cezai indirim uygulandı ve cezaları azaltıldı. Sıkıyönetim mahkemesinin kararı da Yargıtay tarafından bozuldu ve yeniden yapılan yargılama sonucunda idam cezaları uygulanmadı. Ceza alanların cezaları ise 1991 yılında çıkarılan Terörle Mücadele Kanunu nedeniyle ertelendi. Sanıklar daha sonra da serbest bırakıldı. Dosya böylece kapatılmış oldu. Sanıklardan bazıları bazıları daha sonra milletvekili olarak TBMM çatısı altında yer aldılar.

UNUTMAYACAĞIZ!
Türkiye halkı, devleti ve bütün kurumları, diğer katliamlar gibi Maraş Katliamı'yla da yüzleşmek zorundadır.

ve "Müslüman Türkiye" sloganlarıyla seyirci kitlesini "çoşturarak" Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) il binasına saldırttılar.

Bombanın patlamasından hemen sonra, Ülkücü Gençlik Derneği (ÜGD) Kahramanmaraş şube başkanı Mehmet Leblebici ve 2. Başkan Mustafa Kanlıdere'nin talimatlarıyla bombayı attığı iddia edilen Ökkeş Kenger Ankara'ya ÜGD'ye telefon ederek "yardım" talebinde bulundu.

Ertesi gün Alevilerin oturduğu bir kıraathane bombalandı; 21 Aralık'ta Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (Töb-Der)

Maraş katliamının 32'inci yılında kurbanlar için birebir kırmızı gül

Türkiye halkı, devleti ve bütün kurumları, diğer katliamlar gibi Maraş Katliamı'yla da yüzleşmek zorundadır.

Maraş Katliamı dosyası yeniden açılarak olayların failleri ve sorumlularını adalet karşısına çıkarılmalıdır.

UNUTMADIK , UNUTMAYACAĞIZ, UNUTTURMAYACAĞIZ.

Türkiye'nin kanlı yakın tarihinin karanlık sayfalarından biri olan Maraş Katliamı'nın üzerinden 32 yıl geçti.

Bu süre içinde katliamın failleri ve perde arkasındaki gerçek sorumlular bulunamadı, bulunmak istenmedi. Ve Maraş Dosyası kapatıldı. Günümüze gelinceye kadar katliamda yaşamlarını kaybedenleri katledildikleri şehirlerinde anmak dahi mümkün olmadı. Bugün, aradan 32 yıl geçtikten

sonra katliamdan canını kurtarabilen ve can güvenlikleri, huzurları kalmadığı için doğdukları topraklarını, evlerini terkederek Avrupa'nın çeşitli ülkelerine göç etmek zorunda kalmış olan Maraşlılar, artık yakınlarını katledildiği topraklarda anmak istiyorlar. Doğdukları topraklara kaybettikleri yakınlarını ve canlarını anmak üzere birebir kırmızı karanfil bırakmayı, böylece 32 yıl sonra acılarının hiç olmazsa bir ölçüde dindirebileceklerini düşünüyorlar.

Devletin, AKP Hükümeti yetkililerinin hiç olmazsa bu insani konuda kendilerine yardımcı olmalarını ve bu anma töreni için gereken önlemleri almalarını istiyorlar.

Katliamın 32'inci yılında katliam kurbanlarının yakınları ve bütün mağdurlar ve onların acılarını paylaşanlar, Türkiye'nin demokratik kamuoyunun dikkatini diğer

katliamlarla birlikte bu katliama çekilmesi gerektiğine de inanıyorlar.

Devleti oluşturan kurumlar ve ülkeyi yönetenler artık gerçekleri kabul ederek bu kanlı tarihle yüzleşmeli ve Maraş Katliamı dosyasının yeniden açılabilmesi için gerekli adımları atmalıdır. Kamu vicdanı ancak bu şekilde tatmin olabilecek ve ağır şekilde zedelenecek adalet duygusu bir ölçüde de olsa ancak bu yolla onarılabilecektir.

Vatandaşın yeniden devlete güven duyabilmesi de ancak böyle sağlanabilir. 32'inci yılında Maraş Katliamı faillerinin ve perde arkasındaki sorumlularının ortaya çıkartılarak hesap sorulması gerekiyor.

Meclis'te, başta Maraş Katliamı olmak üzere halka karşı işlenmiş bütün cinayetleri, toplu kıyımları

ve katliamları soruşturmak ve gerçeklerin ortaya çıkartılmasını sağlamak için bir Araştırma Komisyonu kurulmalıdır.

Sorumluların büyük bir bölümü hayattadır ve toplum içinde yaşamaktadır. Bunların arasında hala kamu görevi sürdürenler bile vardır. Aynı şekilde katliamdan canını kurtarabilen, yaralanan mağdurların, görgü tanıklarının ve onların yakınlarının büyük bölümü de hayattadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni göreve çağırıyoruz.

- Maraş katliamından sonra açılan, fakat sonra politik oyunlarla bir şekilde kapatılan dava dosyası yeniden açılmalı ve katliam sorumlularının adalet önünde hesap vermeleri sağlanmalıdır.
- Katliamda hayatlarını kaybedenlerin yakınlarının ve onları anmak isteyen herkesin katliam kurban-

larını, diledikleri mekanlarda, diledikleri şekilde özgürce anabilmeleri sağlanmalıdır.

- Katledilenlerin anısına anıt-mezar yapılması, katliamların yaşandığı bir bölge seçilerek orada bir Utanç Müzesi'nin kurulması sağlanmalıdır.
- Katliam nedeniyle yaşadıkları yerleri terk eden ya da ülke dışında çıkarak göçmen olarak yaşamak zorunda kalan mağdurların, özgürce yaşadıkları topraklara dönme şartları oluşturulmalıdır.
- Katliamdan maddi manevi her türlü zarar gören ve mağdur olanlara veya yakınlarına, adalet ölçülerine göre devletin tazminat ödemesi sağlanmalıdır.

32'inci yılında Maraş Katliamınıve bütün diğer katliamları unutmuyoruz, unutmuyacağız ve Türkiye'nin de unutmaması için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Britanya Barış Meclisi (Türkiye)

Maraş Katliam'ını anabilmek...

"Bizi taşıyanlarla yüzleşmek istiyorum"

Elif Tabak (Britanya Barış Meclisi Üyesi)

Ben bu katliamın yaşandığı yere hiç gitmemenin izdirabını yaşıyorum ve diyorum ki, eğer biz hala oralara gidemiyorsak bu topraklara BARIŞ gelmez. Bizler oralara gidip, oralarla yüzleşmeliyiz

Yıl 1972 nin sonbaharı, babamı bir trafik kazasına kurban vermişiz. Kaza yaptığı traktörün borcunu ödemek için evde ne var ne yok satmışız. Yaşamımızı sürdürmek için büyük şehrimize göç etmişiz, çalışıp ekmeğimizi kazanalım diye. 7 yaşında evde ana dilim yasak olduğundan dolayı hiç Kürtçe konuşamayan bir kurt kızı olmama rağmen sokakta ilk duyduğum iltifat, " kurt kurt ku vara kurdun boku duvara" oldu. Hiç bir anlam vermemistim, ben onlardan daha güzel Türkçe konuşuyordum. 1975 yılında, tam 10 yaşında cezaevi kapıları tanıştık. Siyasi mahkum ziyareti giderdim. Hele bu abinizse ve evin en büyüğüse durum farklıdır. Narlı'da Tarım -İş Sendikası'nın düzenlediği miting ilk katıldığım mitingdir. 1977'de Gaziantep'teki 1 Mayıs eylemindeydim. Bunun benim yaşamımda çok önemli bir önemi var.

1978 Aralık ayında yine Maraş'taydım. Saygı değer hocam Mustafa Yüzbaşıoğlu'nun vurulduğu anı unutmak mümkün mü? Cenaze bize saat 15:30'da verilmisti Mustafa hocayı ebedi yolculuğuna uğurlamak için yola koyulduk. Yaklaşık 10 bin insan vardı cenazede.

Ben eski belediye binasının tam sağında kaldırımdayım. İnanılmaz bir şekilde üstüste yığılmış, yani adım atmak imkansız. Her yerde üzerimize bir şeyler atılıyor. İnsanlar göğük göğüğe, herkesin üzerinden kanlar akıyor ama kimse kıpırdamıyor. Tam o sırada abimin yüzü avuçlarında ve kanların üzerine aktığını görünce yanımdaki polisin yakasına yapışıp, "sen o silah kullanıyorsan ver ben kullanacam" dedim ve polisin gözlerinden yaşlar aktı. Put kesilmişti, biri bana yapıştı, " ne yapıyorsun o POL-DER'in polisi" dedi. İşte ben şimdi o polisin göz yaşlarını silmek istiyorum, abime o briketi atanı bulup konuşmak istiyorum."Neden yaptın" diye. Bir çok dükkanın camlarını kırıp içeri girmeye çalışıldı sırf kendilerini korumak için. O esnafa paylaşmak istiyorum neden biz taşlandık ve neden onların dükkanlarının camları kırıldı?

Evine sebze kasalarıyla taş doldurup bizi taşıyanlarla yüzleşmek istiyorum. Mağazalardan alıp yaralara sardığımız o kıyafetleri esnafa geri vermek istiyorum. Belediyeden hastahaneye kadar sokağa yayılan ayakkabıları toplayıp sahiplerine vermek istiyorum. Evlerinin balkonlarından bize "Pis Kürtler, pis Aleviler" diyenlere sormak istiyorum, kendisi benden ne kadar temiz ve dinine bağlı?

Hastahane kapısında bekleyen ve üzerimi arayıp da beni hastahane içine bırakmayan o askere sormak istiyorum: Ben soyunmaya başlayınca acaba o anda ne hissetti de kolumdan tutup hastahanenin içine fırlattı beni?

Ben katliamı yapanlara sormak isterim, abisini gidip morgda ölümler arasında o çekmeceleri çekerek aramak nasıl bir duygu? Ve iğne yapabilen biri olarak Çiçek Sineması'nda yaralananları arayıp hastahane kandan penisilin iğnesi yapmayı planlayan ve abisinin bu şekilde intikamını almaya çalışan 13 yaşında bir kız olmak nasıldır? Tabii ki katliamları planlayanlar o sabah o yaralıları hastahaneden çıkarmışlardı. Her bir yatakta 2-3 yaralı yatıyordu, olanca gücümle yaralıları yardım ediyordum. Biri vardı ki tüm bağırsakları dışarıdaydı.

Bir ara hastahaneye dışarı arasında haber alış veriş yapıyordum, tam dış kapiya yöneldiğimde yine elleriyle yüzünü kapamış abim içeri

Giriverdi. Oysa ben ondan umudu kesmişim, ayaklar altında can verip bir yerlerde kaldı diye.

O gec eve döndük, sabah sanki tekrardan Mustafa hocayı defnetmek için gidecekmiz gibi hazırlandım. Saat 8 gibi sesler gelmeye başladı: 'Komünistler Moskova'ya' Ne olduğunu anlamaya çalıştım. Kısa süre sonra katliam başladı ve saatlerce sesler susmadı, taa saat gündüz 3'e kadar. Kurşuna dizilen mahalle bakkalının oğlunun üstüne atılınca beline sıkılan kurşundan dolayı felç olan ve sonrasında fare zehiriyle intihar eden o annenin mezarına bir demet karanfil bırakmak istiyorum. Sivaslı olan sınıf arkadaşımın ablasının kamında deşilen 8 aylık bebeği ve oracıkta katledilen 8 kişinin öldürüldüğü yere neden bir karanfil bırakmayalım? 5 yıl Ozan Emekçi'nin ailesiyle yaşadığımız o sokağa ve evinin önünde taşlanarak katledilen Ozan Emekçi'nin babasının katledildiği yere neden bir karanfil bırakmayalım?

Size yüzlerce örnek verebilirim.

Ben bu katliamın yaşandığı yere hiç gitmemenin izdirabını yaşıyorum ve diyorum ki, eğer biz hala oralara gidemiyorsak bu topraklara BARIŞ gelmez. Bizler oralara gidip, oralarla yüzleşmeliyiz. Bunları yapanlar mutlaka kendileriyle hesaplaşmalı ki bir daha bu tür olaylar olmasın. Bir Britanya Barış Meclisi çalışanı olarak bu şehirle barışmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla hepimizin 24 Aralık'ta katledilen insanlarının katledildiği yerlere gidip bir karanfil bırakmamızın boynumuzun borcu olduğunu görüyorum..

Kıbrıs Meydanı'na katliamın anısına bir heykel dikilmeden Alevilerin yarası kanamaya devam edecek. 32 yıl geçmiş olsa da hala geç kalmış sayılmayız.

Siyasal gündemi etkilemenin zorunluluğu üzerine

Ermenilere yapılan soykırım Alman İmparatorluk hükümetinin müsamahası olmaksızın gerçekleşemezdi. Dahası, 1980'de darbeyle iktidarı ele geçiren rejimin suçları da, Batının desteği olmaksızın uygulanamazdı.

Türk devletinin işlendiği suçların açıklığa kavuşturulmasının siyasal gündeme girmesi için, barış ve demokrasi güçlerinin bunun için çok kararlı biçimde mücadele etmeleri acil bir gerekliliktir.

Toros SARIAN

Siyasal yaşamda gündem sürekli değişir. Her siyasal güç kendi anlayışı doğrultusunda etkili olmaya çalışır. Geçen yılın veya yılların gelişmelerine bir göz atarsak, aslında yakıcı siyasal ve toplumsal sorunların –gündeme girmiş olsa bile- çözülmemiş olarak kaldığını tespit ederiz.

Bu sorunlar çok yakıcı hale gelince, bir süre için dikkatleri kendi üzerine çekecek bir yapay gündem –üstelik olmasa bile- yaratılır. Dünyada Türkiye gibi gündemi bu kadar ustaca manipüle eden bir ülke hemen hemen yoktur. Belki de sadece bu nedenden bile egemenler için iktidarda kalmak veya egemenliklerini sürdürmek bir zorunluluktur.

Elbette resmen bastırılmış veya inkâr edilen sorunları gündeme getirmeye çalışan siyasal güçler de var. Kısa süreli de olsa, bazen başarılı da oluyorlar. Nitekim 70 yıl sonra Türkiye Cumhuriyeti tarihinin bugüne kadar üzerinde konuşulmayan bir dönemi ele alındı: Dersim Kürtlerine yönelik imha politikası. Bugüne kadar sadece Ermenilerin bir soykırımı kurban gittiklerinden yola çıkılıyordu. Daha sonra geçtiğimiz yıllarda Pontus Rumlarına ve Asuri-Süryanilere yönelik imhanın da soykırım olarak değerlendirilmesi gerektiği hatırlandı. Ermeniler, Rumlar ve Asuriler Hıristiyan halklardı ve bugünkü Türkiye’de onlardan pek az insan yaşıyor. Atalarının imhasının 1970’lerin ortasından beri tekrar tekrar gündeme gelmiş olması, onların kendi çabaları değil, aksine diasporadaki Ermenilerin eylemleri sayesinde. Gazeteci ve haftalık AĞOS gazetesi yayıncısı Hrnt Dink, Türkiye’de yaşayan bir Ermeni olarak, Ermenilere yönelik suçlar üzerine yazmaya ve resmi tarih yazımını sorgulamaya cesaret eden pek az sayıdaki insandan biriydi. Bunu da kendi hayatıyla ödedi.

Dersim’de işlenen suçların açıkça ele alınmasını talep etmek, şimdiye kadar çoktan yapılması gereken bir şeydi. Bu sadece Türkiye Cumhuriyeti tarihinin bir lekesi değildir: Dersim soykırımı, İttihat ve Terakki Komitesinin Osmanlı İmparatorluğundaki Hıristiyan halklara karşı uyguladığı cinayet politikasının

bir devamıdır. Pek çok Kürt ayaklanmasının ezilmesinden sonra Türk Hükümeti, “çözümü” katliam ve sürgün yoluyla sürdürmekte buldu. 70 yıl önceki katliamdan sağ kurtulanların korkunç olaylar hakkında konuşmaktan duyduğu korku, onların ne denli bir travma yaşadıklarını belli etmektedir.

Dersim’deki cinayetleri gündeme gelinceye kadar çok uzun bir zaman geçti. Fakat gündemden düşmesi o kadar uzun sürmedi. Burada ortaya çıkan soru şudur: 1937/38’de Dersim’deki imha politikası üzerine tartışma neden çok kısa bir süre tavsadı. Benzer şekilde çok daha eskilere gitmeyen bir suç da gündemde kısa bir süre kaldı: Doksanlı yıllarda onbinlerce Kürdün öldürülmesi. Michael Thumann, “Die Zeit” adlı saygın haftalık gazetede bir makalesinde bunu Türkiye’nin “savaş suçu” ve “devlet suçu” olarak niteliyor. Yine “Spiegel” dergisinde de “jitem haydutlarının vahşi sorgu yöntemleri” hakkında haber yer almaktadır. Türkiye Kürdistan’ındaki gelişmelere pek ilgi göstermemiş Alman basını, orada işlenen suçlara dikkatini yöneltmiş görünüyor. Ama maalesef Almanya’daki aktif demokratik güçler, bu sorunu geniş kamuoyunun bilincine taşımaya atlamışlardır.

Bu yılın Ağustos ayında Kürt gerillasına karşı kimyasal silahlar kullanıldığı haberleri öfke ve heyecan uyandırdı: “Türk ordusu gerçekten kimyasal silah kullanmış ve böylece Türkiye tarafından onaylanan kimyasal silahlar anlaşmasını çiğnemiş olabilir mi?” diye sordu “Der Spiegel”. Yeşiller Partisi Eşbaşkanı Claudia Roth için “yeni olaylar öylesine sansasyoneldir ki, Türk tarafı bunu derhal açıklığa kavuşturmalıdır”. Hatta CDU Federal Milletvekili Ruprecht Polenz “Bunun en iyi yolu, bunu uluslar arası katılımı yapmaktır” dedi. Sonunda –zaten başka türlü beklenmezdi ama- hiçbir şey olmadı. Sadece Türk Dışişleri Bakanının, kimyasal silahlar anlaşmasının imzalayan devlet olarak Türkiye ordusunun elinde hiçbir biyolojik ve kimyasal silah bulunmamaktadır şeklindeki açıklamasıyla yetinildi.

O zaman şu soru ortaya çıkıyor: Al-

manya ve Avrupa’daki aktif demokratik güçler, Kürdistan’daki insan hakları ihlallerini sürmekte olan savaşı neden gündemde tutmayı başaramamaktadır. Tanınmış ve saygın basın organları suçlar hakkında haberler yaptığı ve bunu üstelik “savaş ve devlet suçu” olarak nitelediği zaman, aslında bu suçların soruşturulmasını talep etmekte girmeliydi. Fakat barış ve insan hakları hareketinin zayıflığı, tam da gündemi etkileme yeteneğine sahip olmamasında yatmaktadır. Böylece Türkiye’deki cinayetler üzerine çok nadir eleştirel haberler de sonuçsuz kalmaktadır. Hiç kimse Claudia Roth veya Ruprecht Polenz’e “uluslar arası katılım altında acil bir soruşturma” talebini hatırlatmaz. Hiç kimse Frank Dink’i cenaze törenine gözyaşları içinde katılmış olan Claudia Roth ve diğer Batılı politikacılara, şu ana kadar bu cinayeti aydınlatmak için ciddi hiçbir şey yapılmadığını hatırlatmaz.

Türk devletinin işlendiği suçların açıklığa kavuşturulmasının siyasal gündeme girmesi için, barış ve demokrasi güçlerinin bunun için çok kararlı biçimde mücadele etmeleri acil bir gerekliliktir. Avrupa Birliğinde yaşayan bizler için görev her şeyden önce, politikacılara, bir yandan örneğin Bosna’daki savaş suçlarının takibatında çok kararlı davranırken, AB aday ülkesi Türkiye’deki insan hakları ihlallerine gözlerini kapatırlarsa, Türkiye’deki yeni suçlardan kendilerinin de sorumlu olacağını hatırlatmaktır. Sebrenica’da öldürülen 7000 kişi anılırken, bir “savaş ve devlet suçunun” kurbanı olan 17.000 sivil Kürt öyle basitçe unutulmamalıdır.

Biz bugün biliyoruz ki, Ermenilere yapılan soykırım Alman İmparatorluk hükümetinin müsamahası olmaksızın gerçekleşemezdi. Dahası, 12 Eylül 1980’de darbeyle iktidarı ele geçiren rejimin suçları da, Batının desteği olmaksızın uygulanamazdı. Hiç kimse, Batının 17.000 sivil Kürdün ölümünden haberi olmadığını ciddiyetle iddia edemez. Savaş ve devlet suçlarıyla tutarlı biçimde hesaplaşmadığı takdirde, nereye varılacağını Türkiye’den çok daha açık bir şekilde gösteren bir yer yoktur herhalde.

Brüksel’de konferans: Türkiye gerçekten demilitarize oluyor mu?

Siyasal iktidarla ordu şefleri arasında zaman zaman bazı gerginlikler ve yetki tartışmaları yaşanırken Türkiye’nin gerçekten demilitarize olup olmadığı Brüksel’de düzenlenen bir konferansta ele alındı. Gazeteci Doğan Özgüden’in yazdığı Türkiye’de Militarist “Demokrasi”nin Kara Kitabı’nın Belçika’da Fransızca baskısının yapılması, gazeteci Erol Özkoray’ın da Türkiye’de Sürekli Darbe adlı kitabının Fransa’da yayınlanması dolayısıyla 8 Aralık’ta Brüksel’deki Güneş Atölyeleri lokalinde düzenlenen konferansta önce İno-Türk’ün hazırladığı Darbeden Darbeye Türkiye isimli bir begesel film gösterildi.

Ardından Doğan Özgüden, Uluslararası Yayıncılar Derneği İfade Özgürlüğü Komitesi üyesi Ragıp Zarakolu ve Sigest Yayınları yöneticisi Jean Sirapyan, Türkiye’de militarizmin gelişimini anlattılar, tüm sivilleşme iddialarına rağmen ordunun günümüzde de başta Millî Güvenlik Kurulu olmak üzere çeşitli kurumlar aracılığıyla kırmızı çizgiler dayatmaya devam ettiğini, Kürt halkına karşı kirli savaşın sürdürüldüğünü vurgulayarak insan ve azınlık hakları ihlallerini çeşitli örneklerle ortaya koydular.

Konuşmacılar ayrıca Avrupa Birliği’ni ve Avrupa devletlerini bu ihlaller karşısında yeterince tepki göstermediği, Ankara rejimine sürekli ödünler verdiği için eleştirdiler.

BELGE YAYINLARI'NIN YENİ KİTABI

Doğan Özgüden

"VATANSIZ" GAZETECİ

Cilt I: Sürgün Öncesi
(1936 - 1971)
560 sayfa

belgeyayinevi@hotmail.com

Yurt disından istemler:
fondation@info-turk.be

GOOGLE TMK FRANSA ALMANYA

Gülnaz Duman Bilge

İlkay Akkaya, "Bu ülkede çocuklar duvarlardaki resimlere bakarak yaşıyor," demişti. Bu söze ben 'küçük' bir ilave eklemek istiyorum: O resimlere bakarak büyüyen çocuklar (hatta bir kısmı hala), şimdi duvarlardaki, yaşları küçülmüş akranlarının resimlerine bakarak büyüyor.

... İnternette Google'a Kürt çocuğu diye yazıp enter tuşuna bassanız, karşınıza yalnızca 'mağdur' iyet çıkar...

Yine o Google'da 'TMK mağduru' diye yazsanız, karşınıza mağduriyet çıkmaz ama... Karşınıza, mağduriyeti çoktan aşmış bir Kürt çocuğu tablosu çıkar. Haksızlık çıkar, işkence çıkar, cezaevi çıkar... Ve en çok, karşınıza Uğur çıkar... Sonra Ceylan...

Gece yatağından zorla uyandırılıp gözaltına alınan çocuk için biz mağdur mu diyeceğiz. Anne ve babalarıyla birlikte bir eylemde, tekme tokat hırpalanarak, acıtlarak ailesinden koparılıp alınan çocuğa biz mağdur mu diyeceğiz! O sırada gözünden yaş akarken, silahlar da onlara tutulmuşken, bir de kalplerine yollanan küfür kurşunları ile yaralanmışsa, biz mağdur mu diyeceğiz...

Aslında ne diyeceğimiz de çok önemli değil yaşanan tablolar için ama, 'devlet' kavramı gerçekten korkunç Türkiye'de. Bir anneye, bir babaya, bir halka acı çektiğinin kolay yolunu nasıl da buluyor devlet: Çocuğun yüzüne acıyı doldurarak, çocuğun yüzünü acıdan gizleyerek... Anne de 'mağdur' ediliyor, baba da...

Aslında sizlere 20 Temmuz'daki sözümona TMK Yasası'ndaki 'düzeltmelerden', 16 Aralık'a kadarki 'düzeltmeyen' çocuk bilançomuzu da vermek istiyordum geniş geniş. Ama bu kez, bu yazımda bundan vazgeçtim. Bazen, bilançolar da gerçekliğimizi anlatmaya hizmet eder ama; bazense ne boş iş diye düşünürüm, yaşanmış ve yaşanan çocuk 'mağduriyetinin' derinliğini, genişliğini, aşan haddini hiç bir zaman anlatamayacak olan o istatistikler için.

Zaten, ne Kürt çocuğunun hali vakti, ne de bu TMK mağduriyeti artık istatistik-

lerle ifade edilemeyecek kadar geniş tabanlı. Sanki Kürt halkının ortasına bir virüs atıyorsunuz ve o da teker teker, sırasıyla tüm çocukları fişliyor. Bu çocuktan o çocuğa geçiyor. Geçtiği her teni damgalıyor. Her birinin teker teker hafızasında acı bir hatıra bırakıyor. Her birinden beğendiğini alıp gözaltında tekmeliyor, her birine küfürleri savurup yüreklerini kırıyor, istediklerini de alıp cezaevinde yıllara mahkum ediyor. Toplumsal bir hal almış ve gittikçe Kürt halkının yüzündeki çocuklara teker teker virüs gibi yayılmış ve daha da genişleşecek olacak bu havayı yakalamak... bir 'ara noktası' koyup, o ana kadarkilerden istatistik tutmak çok zor ve istatistiklerin ulaştığı rakamlar neticesinde artık istatistik olmaktan çıkmış bu genel tablonun neticesini rakamlarla vermek... bu seferlik geçiyorum istatistiği.

Kürt halkının başına gelmiş doğal bir afet de değil bu 'mağduriyet'. Ama sonucuna baktığımızda, birçok doğal afetten daha vahim bir şekilde o topluma verilmiş bir hasar, bir felaket yaşıyor şu an Kürt çocukları nezdinde.

Kürt çocuklarına yönelik şiddetin, sistemin Kürtlere yönelik bakış açısı ile beslendiğini belli. Ama, TMK'nın 'değiştirmesi' söyleyen yetkilere katıldığım birkaç nokta da var. Özellikle bu değişimden sonra, yani 20 Temmuz ile 15 Aralık tarihlerinde Kürt çocuklarının mağduriyeti açısından göze çarpan birkaç önemli noktadan üç tanesini ele almak istiyorum:

Daha öncesinden taş attıkları iddiasıyla gözaltına alınıp cezaevine konan çocuklara bu kez, kendisi için değil, ailesi için yapılan ev baskını sırasında gözaltına alınan çocuklar eklendi. Ve birçok çocuk, taş bile attıkları gerekçesiyle değil, bu ev baskınları sonrasında uyku-dayken gözaltına alınıp, kimisi de tutuklandı. Hem de bu, tekil bir örnek değil, yaygın bir şekilde uygulandı. Hemen hemen her Kürt ailesine yapılan baskında, evdeki çocuklar da gözaltına alındı. Hatta öyle bir rakamla karşılaştım ki, haberin doğruluğundan ilk anda şüphe ettim. Ekim ayından itibaren en az 50 çocuk gözaltına alınırken, Adana'da 22 Ekim sabahı yapılan ev baskınlarında 10 kişi gözaltına alınıyor ve bunun 9'u çocuk.

Ama altını çizmek istediğim ikinci nokta ise, Kürt çocuğunun rehineligi... Kürt çocuğu, şu anda güçler dengesi arasında rehine durumunda. Ama yalnızca bu da değil, siyasal eksenli bu çocuk şiddetinin nedeni. 13 Aralık'da, Fransa'nın Besançon Kenti'ndeki bir anaokulda yaklaşık 15 çocuğun bir kişi tarafından rehin alınması üzerine vali, çocukların kurtarılacakları anın sonrasında alacakları psikolojik destek için, daha çocuklar rehine alınır alınmaz kolları sıvıyor. Bizde ise, rehine alarak onların hafızasının silinmesi, onları asimile etme amaçlı bir rehine yaratılıyor.

"Burası Türkiye" demeyin! Sakın demeyin. Çünkü sorun orasının Türkiye olmasından kaynaklanmıyor. Sorun yalnızca Kürt olmak. Bunu, şu üçüncü örnekte vermek istiyorum:

Burası Fransa!..

Aynı Fransa, Marsilya'da 10 Aralık tarihinde Kürtlere yönelik gerçekleştirdiği operasyonda, kamındaki çocuğuyla birlikte hamile bir kadını "dağa gitme hazırlığında" iddiasıyla gözaltına alıyor. Hamile bir karnla savaşın ortasına niye ve nasıl gideceğiniz, orada ne yapacağımızı tartışmıyorum bile. Ama şu ayrıca çok önemlidir ki, anneye birlikte, kamındaki, gelecekte dünyaya doğacak Kürt çocuk da fişleniyor.

Burası Almanya!..

Almanya'nın Numberg Kenti'nde ise, 13 yaşındayken (2006 yılında) katıldığı bir gösteride "Biji Serok Apo" sloganı atan Kürt kızı Leyla da Almanya için "tehlikeli" görüldü. Almanya devleti için yarattığı tehlike! kızın fişlenmesiyle de bitmiyor... Göç ve mülteciler Dairesi'nce "istenmeyen mülteci" (Türkiye'de siz bu tanımı "istenmeyen Kürt" diye okuyun) Leyla sınır dışı edilmekle karşı karşıya şu anda.

Sözü uzatmayacağım...

... Aslında çok geniş tuttuğum ve her gün çetelesini 'Kürt çocukları' dosyama not aldığım Kürt çocukları istatistiklerini, bu sayıda yalnızca yaralama ve ölümlerle sonuçlanan 'mağduriyet'lerle sınırlı tutarak, sizlere aktarıyorum.

Kürt çocuklarının ülkede mağduriyetlerinin buraya da o virüsle sıçrayıp buluşmaması temennisiyle!..

YARALANAN ÖLEN Kürt Çocukları

(7 Eylül - 11 Aralık 2010)

● 07 Eylül: Van'ın Güleçler Köyü'nde koyunları otlatan Ö.P. (10) isimli çocuk köyde bulunan ve bu yıl boşaltılan karakolun bahçesinde eline aldığı parçanın patlaması sonucu ağır yaralandı.

● 22 Eylül: Van'ın Damlacık Köyü'nde Taner Kuruçan (15) adlı çocuk, İran askerleri tarafından mazot kaçakçılığı yaptığı iddiasıyla açılan ateş sonucu öldürüldü.

● 5 Ekim: Güçlükönak Gümüşyazı Mahallesi'ndeki askeri çöplüğün ve askeri birliğin yakınlarında buldukları cismin patlaması sonucu Ahmet İmre (12) olay yerinde hayatını kaybetti.

● 08 Ekim: Yenişehir'in Şehitlik semtinde eylem yapan bir grup gence polisin ateş açması sonucu Serfiraz Demir (17) adlı bir çocuk ağır yaralandı.

● 9 Ekim: Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde gösteriye saldıran polisin attığı gaz bombası sonucu Yusuf Kolaç (7) adlı çocuk ağır yaralandı.

● 10 Ekim: Silopi'de polisin saldırısından kaçan Umut Furkan Akçıl (7), sivil bir aracın altında kalarak can verdi.

● 21 Kasım: Uğur Kaymaz'ın 6. ölüm yıldönümünde, Şırnak'ın Kumçatı Beldesi'nde 14 yaşındaki çocuk askerler tarafından silahla vuruldu.

● 27 Kasım: Cizre'de kutlamalara müdahale eden polis gaz bombası attı ve 10 yaşındaki bir kız çocuğu yaralandı.

● 29 Ekim: Nusaybin'de Türk ordusunun operasyonlarını protesto etmek amacıyla yapılan yürüyüşe saldıran polisin attığı gaz bombası 12 yaşındaki bir çocuğun kafasına isabet etti.

● 8 Aralık: DTK'nın Cizre'ye yaptığı gezi sırasında çıkan olaylarda, kafasına polisin attığı gaz bombası mermisi isabet eden Sıddık Akça (11) yaralandı.

● 11 Aralık: Cizre'de polisin attığı gaz bombası sonucu, H.Ş. (12) ayağından yaralandı. Çocuk gözaltına alınmaktan korktuğu için, yarasına ve kanamasına rağmen hastaneye gitmedi.

Öldürülen 367 çocuk için çağrı: Bir göz de sen ol, durdur bu ölümleri!

2009'da öldürülen çocukların anısına başlatılan bir göz de sen ol inisiyatifi bir basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısında başladıklarından bu yana çocuk ölümlerinin devam ettiğine dikkat çeken inisiyatif üyeleri ölümlerin durdurulması için çağrı yaptılar.

Basın açıklamasını Türkçe ve Kürtçe Gazeteci Rojin Akın ve tiyatro sanatçısı Yeşim Büber'in okudukları açıklama şöyle:

ÖLDÜRÜLEN 376 ÇOCUK İÇİN

Değerli basın emekçileri,

21 Kasım 2009'da 'Bir Göz de Sen Ol' inisiyatifi oluşturduğumuzda aralarında medyada adları öne çıkan Ceylan Önkol, Uğur Kaymaz gibi öldürülen çocukların sayısı 342 idi. Son 1 yıl içinde tam 14 çocuk yine ölümlere, cinayetlere kurban gitti. Bu sayı ne yazık ki 11 Kasım 2010 itibarıyla 356 oldu. İnisiyatif olarak bu basın toplantısı öncesi yaptığımız yeni bir çalışmayla maalesef sayının 376'ya ulaştığını tespit ettik. Bu sayı bizim kendi çabamızla ulaşabildiğimiz bir rakam. Sayının artmasından korkuyoruz!

376 ölü çocuk.

Bu çocukları öldüren serseri kurşunlar değil, trafik değil, hiçbiri kazara da ölmedi.

Bu çocuklar bizzat devlet tarafından hedef alınarak öldürüldüler; terörist ilan edilen Uğur Kaymaz gibi, kaçakçı olduğuna hükmedilerek vurulan Mehmet Nuri Çoban gibi. Bir uzman çavuşun kafasına sıktığı kurşunla toprağa düşen Enver Turan gibi.

Köyleri jetlerle bombalandığında topluca öldürüldüler, evleri basılıp ana-babalarıyla birlikte götürüldükleri karakollarda öldürüldüler; Mirza, Mehmet, İrfan, Çiçek, Hacı, Kerem, Huri, Liluz, Hazal, Bebek Bedir gibi. Dur ihtarına uymadıkları gerekçeyle öldürüldüler; İbrahim Halil Çoban gibi, Fırat Kıvanç gibi.

Uluorta ve cömertçe atılan gaz bombalarıyla öldürüldüler; 18 aylık bebek Mehmet Uytun gibi. Evlerinin dibinde yine uluorta talim eden askerlerin kurşunlarıyla öldürüldüler; Edanur Avcı gibi, Canan Saldık gibi.

Üstlerinden panzerler geçerek öldürüldüler; Yahya Menekşe gibi, yine sokakta hızla seyreden bir panzerin çarpmasıyla ölen Diren Basan gibi.

Askeri mühimmatları çocukların oyuncakları yapan devletin eliyle öldüler, parçalandılar; Ceylan gibi, Rujıyan gibi.

Yola çıktığımızda şöyle demiştik: '1989'dan 2010'a son yirmi senede

tam 342 Kürt çocuğu devletin kolluk kuvvetlerince öldürüldü. 342 sayısı, şiddetin doğrudan yöneldiği çocukları anlatmak için sadece bir simgedir. Talebimiz, bu savaşta öldürülmüş tüm çocuklar içindir. Onların sıralamada isimleri, sayıları bile yok! Ayrıca polisin, askerinin, korucunun dipçikleri, bombaları, tekmeleriyle komaya giren, felç kalan çocukların sayısı öldürülenlerden çok daha fazla. Ne yazık ki binleri aşıyor. Bu şiddeti üretenlere dava bile açılmıyor. Açılmışsa beraat ettiriliyor ya da sembolik cezalarla yetiniliyor.

Artık yeter! 20 yıldır on binlerce yurttaşımızın yanı sıra çocuklarımızın da canını alan zulüm dursun! Şiddete son verilsin! Bu cinayetleri işleyen kolluk kuvveti mensupları yargıda kurtarılmasın! Bunu önleyecek yasal düzenlemeler derhal yapılsın! Bizler, bu talepler gerçekleşene, çocukların öldürülmesine, sakatlanmasına yol açan bu kirli savaş bitene kadar kolumuzda birer kırmızı bileklik taşıyacağız. Bilinsin ki.342 sabinin gözleri, 342 masum ruh barış ve adalet gerçekleşene kadar vicdanlarımız sessizce, ama susmadan bakıyor olacak!

Ve her çocuğun adını taşıyan birer önlük giyerek ilki İstanbul'da 21 Kasım 2009 tarihli olmak üzere sessiz sözsüz yürümüşük. Yürüyüşümüzü 19 Nisan 2010'da 'Çocuklar İçin Adalet Girişimi' ile

birlikte Diyarbakır'da, 22 Mayıs 2010'da Ankara'da, 25 Temmuz 2010'da İHD ile birlikte tekrar İstanbul'da gerçekleştirmiştik.

Bu gün de çocuklarımız öldürülmeye devam ediyor; yakalanan yok, yargılanan yok, hesap veren yok... Çocuklarımız sadece toprağa değil, utancın sessizliğine de gömülüyor...

Medya, birkaç istisna dışında ya sessiz ya kör, ya da olayları münferit vakadan sayıp spikerin acıklı yüz ifadesinde vicdanını soğutuyor. Günlük 'haberciklerin' hızı içinde bu kirli savaşın katlettiklerine yer yok, çocuk bile olsa...

Failler, sorumlular belli, sadece karanlıkta tutuluyor. Günışığına

çıkarılmaları için desteğinizi bekliyoruz.

Bu 376 çocuğun gözleri bize bakmaya devam ediyor. Biz de iktidardakilerin gözlerinin içine bakacağız, sorumluların enselerinde olacağız, sokağa çıkacağız, bu işin peşini bırakmayacağız. Meclise daha önce bir soru önergesi verilmişti, gündeme almaları için tekrar vereceğiz. İmza toplayacağız. Oturma eylemi yapacağız. Suçlular yargı önüne çıkarılıp yargılanana kadar vazgeçmeyeceğiz.

Êdî bes e! Artık çocuklar ölmesin diye bir kez daha karşımızdayız, sık sık karşımıza çıkacağız, başka hiçbir çocuğumuz ölmesin diye... Bir göz de sen ol, durdur bu ölümleri...

CUTTY SARK

CAFE RESTAURANT

38 Greenwich Church Street SE10
020 8293 0168

EVIN CAFE

RESTAURANT BAR

115 Kingsland High St London E8 2PB
020 7254 5634

KÜRTLER ve KÜRTÇE ÜZERİNE

Kemal Uzun

Bilindiği gibi geçtiğimiz günlerde, Diyarbakır'da başlayan KCK Davası'nda, tutuklular, savunmalarını Kürtçe yapmak istediler. Duruşmayı yöneten yargıç, bu isteği kabul etmeyince, tutukluların direnmesiyle karşılaştı. Söz konusu direnişi engelleme amacıyla sarf ettiği sözlerden de sonuç alamayınca, benzer durumlarda atalarının yaptıklarını hatırladı ve tıpkı onlar gibi "bilinmeyen bir dil ile savunma olmaz" dedi. Dediklerini kabul ettiremeyince de duruşmaları bir sonraki tarihe erteleyerek, oturumu kapattı.

Yargıç, o gün oturumu kapattı ama öte yandan da hiç istemediği halde, Kürt dili üzerindeki yasaklar konusunun, kamuoyunda çok geniş boyutlarda tartışılmasına yol açtı. Aslında Kürtler ve Kürt dili üzerindeki baskı ve tartışmaların Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarına kadar dayandığını, herkes gibi o yargıç da bilmektedir. Bırakalım başkalarını bir yana, o yargıç veya yargıçların meslek açısından ağabeyleri de Diyarbakır eski Belediye başkanlarından Mehdi Zana'nın, savunmasını Kürtçe yapmak istemesi karşısında aynı tavrı takınmışlardı. Sırf "Anadilde eğitim hakkı"nı savunduğumuz için benim de yöneticisi olduğum mesleki örgütümüz TÖB-DER'in (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği) yöneticilerini ağır hapis cezalarına çarptırılmışlar ve derneğin kapatılmasına ve milyonlarca değerindeki mal varlıklarına el konulması doğrultusunda karar vermişlerdir. Bunlardan daha da önemlisi, yargı kurumunun en tepe noktasında bulunan kırk beş kişilik Yargıtay Genel Kurulu bile, EĞİTİM-SEN'in (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası) tüzüğündeki "Ana dilde eğitim hakkını savunur" maddesini yasalara aykırı bularak değiştirilmesi gerektiğine oy birliğiyle (bir üye bile karşı oy kullanmamış) karar vermiştir. Bireylerin yargı karşısında kendi ana dilleriyle savunma yapmalarına izin

vermeyen anlayışlar, bu türden yaklaşımlarını hayatın her alanında uygulamaya koymuşlardır. Hapishanelerdeki çocuklarıyla görüşmeye giden Kürt analarının, zaman zaman kendi dilleriyle evlatlarına hitap etmeleri bile yasaklanmıştır.

Örnekler saymakla bitmez. Ancak şu gerçekliğin altını çizmek gerekir ki; Kürtçe anadil tartışmalarının yeniden

leri gibi kültürel haklarını da her zaman ve her yerde ısrarla savunuyorlar.

Onun için, günümüz Türkiye'sinde en çok tartışılan konulardan birisi, Kürtlerin kültürel haklarıdır diyebiliriz. Resmi ideolojinin tutsağı olmaktan kendini kurtaramamış olanların dışındakiler de artık yavaş yavaş "Kürtlere kültürel hakları verilsin. O'nlara da kendi dilleriyle okuyup-yazsınlar. Ancak, eğitim dili Kürtçe olamaz" demeye devam ediyorlar.

Tartışmaların yoğunlaştığı bu alana ilişkin olarak ben biraz daha çok şeyler söyleme gereksinimi duyuyorum. Çünkü, geçmişte Türk Eğitim sistemi içinde, uzun yıllar görev yapmış ve Kürtlere yönelik ciddi görev suçları işlemiş birisi olarak, benim durumumda olan herkesi de bu alandaki tartışmalara katılmaya davet ediyorum.

Öncelikle şunun altını bir kez daha çizmek istiyorum. Tartışmaların bu noktaya gelmesi öyle kendiliğinden ve kolay bir şekilde olmadı. Türkiye'de, seksen beş yıldır varlık

düşüncenin arkadaşı ve kültürün aktarıcısıdır. Bu anlamda dilin birey ve toplum yaşamındaki önemi çok büyüktür. Özellikle anadilin önemi daha da büyüktür. İnsanlar en güzel şiir ve hikayelerini anadilleriyle yazar ve okurlar. Söylenen en duygulu türküler ve yakılan en etkili ağıtlar anadiliyle olanlardır. Çünkü anadilin insana verdiği huzur ve güven, ana kucağının yavruya verdiği huzur ve güvenin tamamlayıcısıdır. Anadil, kişilik hamurunun mayasıdır.

Günümüzde, anadilin kişilik gelişimindeki belirleyici olumlu özelliği, artık tartışılmayacak derecede kesinlik kazanmıştır.

Onun için, bir halkı teslim almak isteyenler, öncelikle o halkın dilini ve kültürünü yok etmeye çalışırlar. Bu amaçla, bir yandan dilin kullanımını yasaklarken, diğer yandan da asimilasyon (eritme) yöntemiyle kişiliklerini değiştirmeye çalışırlar.

TC.Devleti de, kuruluşundan itibaren (başta Kürtler olmak üzere) egemenliği altındaki diğer halkları türkleştirmek amacıyla her iki yön-

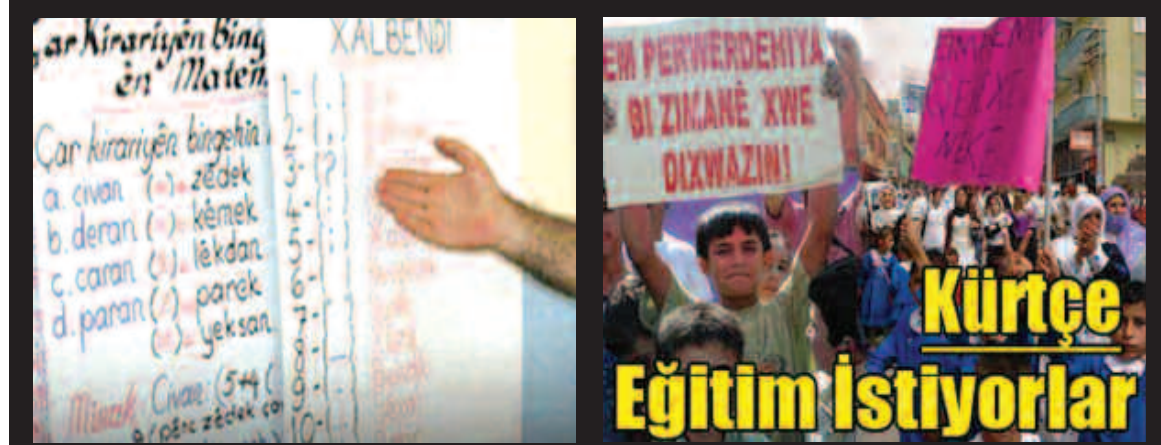
çözülme, erime ve yok olma süreci başlar.

Ne varki, egemen toplumun karşısında geliştirdiği aşağılık duygusunun etkisinden kurtulmaya çalışan her insan, bu işi aynı zamanda ve istediği düzeyde başaramaz. Yaş, cinsiyet, yetenek, sosyo-ekonomik durum gibi faktörler bazan bu doğrultudaki başarıyı(!) engeller. Böylesi engellerle karşılaşanlar bu sefer de başka yol ve yöntemlere başvurarak, tatmin olmayı denerler. Örneğin: Buldukları çevrede Türk olduklarını kanıtlamak için kusursuz bir şekilde Türkçe konuşmaya özen gösterdikleri halde, bir türlü Kürt olduklarını gizlemede başarı gösteremeyen ana-babalar, kendi özlemleri doğrultusunda davranabilen çocuklarıyla öğrenmeye başlarlar. "Benim kızım Türkçeyi o kadar güzel konuşuyor ki, o'nun Kürt olduğunu hiç kimse anlayamıyor bile. Biz Kürtçe biliriz, ama evde konuşmuyoruz. Çocuklarımızın öğrenmelerini de istemedik. Zaten Kürtçe bir şey yapamaz ki.. Allah aşkına nedir bu Türk-Kürt ayrımı? Herkes insan değil mi yani? Bana göre bir insan hangi milletin ekmeğini yiyorsa ona uymalı" vb. sözlerle kendi kimliklerini terketmenin formüllerini ararlar. Böylece, kendi kimliklerinden uzaklaşıp, egemen toplumun kültürünü benimseme doğrultusundaki çabalarına haklı(!) gerekçeler bulmaya çalışırlar.

Bu duyguların gençlere yansımaları ise daha başka biçimlerde gözlenir. Örneğin: kendilerini gereği kadar değiştirmekte başarı gösteremeyen (egemen toplumun dilini iyi konuşamayan, onlar gibi oturup-kalkmasını ve giyinmesini beceremeyen) kendi ana-babalarını beğenmemeye başlarlar. Hatta, giderayak onlardan utanma noktasına bile gelebilirler. Bir yere birlikte gitmek zorunda kalsalar bile, ya üç adım ileride, ya da beş adım geride yürümeyi tercih ederler. Eğer, kendi kimliğinden utanır duruma geldiği için ondan kaçıp, kurtulmak isteyen bir Tunceli'liye, Bingöl'lüye veya Van'lıya "nerelisin?" diye sorarsanız, alacağımız yanıtlar, çoğunlukla gerçek kimliklerini saklamaya yönelik olur. Bu tür bireyler genellikle nüfusa kayıtlı oldukları ili değil de, göçtükleri ilin (Adana, İzmir, Antalya, İstanbul vb.) adını söylemeyi tercih ederler. "Kürt müsün ?" sorusuna ise "Türküm "diye yanıt vermeyi tercih ederler.

Bazı Kürtler ise "bizim atalarımız Horasan'dan gelmişler. Kürtçeyi ise sonradan öğrenmişler. Ben de biliyordum ama unuttum. Şimdi hiç anlamıyorum bile" şeklindeki savunmalarıyla, aslında Kürt değil, Türk olduklarını anlatmaya çalışırlar.

Günlük yaşamda şöyle bir çevrenize baktığınızda, daha nice olumsuz kişi-

Bir halkı teslim almak isteyenler, öncelikle o halkın dilini ve kültürünü yok etmeye çalışırlar. Bu amaçla, bir yandan dilin kullanımını yasaklarken, diğer yandan da asimilasyon (eritme) yöntemiyle kişiliklerini değiştirmeye çalışırlar.

böylesine yoğun bir şekilde gündemin başına oturması kendiliğinden olmamıştır.

Bugün, Dünya çocuklarının çoğu, rahatlıkla "kendi anadilleriyle eğitim-öğretim yapma hakkı"nı kullanıyorlar. Bazı halkların çocukları ise, kendi anadilleriyle eğitim-öğretim yapamamaları bile, hiç olmazsa "anadillerini kullanma, öğrenme ve geliştirme hak" ve olanaklarına sahiptirler.

Ancak, başta Kürtler olmak üzere, yeryüzünde bir çok halk "anadillerini kullanma, öğrenme ve geliştirme hak"larından yoksundurlar.

Kürtler bu haklarını, Türkiye'de olduğu gibi uygar (!) Avrupa ülkelerinin bazılarında da kullanamıyorlar.

Buna karşın, diğer hak ve özgürlük-

ları bile kabul edilmeyen Kürtlere, eğer bugün kültürel haklarının verilip-verilmemesi tartışılıyorsa, bunun belirleyici temel nedeni, Kürt halkının kendi demokratik haklarını elde etme doğrultusunda sürdürdüğü mücadeledir.

Buna ek olarak şu da açık ki, temel hak ve özgürlüklerini elde etmek için mücadele eden Kürtler, bu süreçte uluslararası sözleşme ve bildirgelerden de yararlanmışlardır.

Neden olmasın ki? Örneğin: "Dil Hakları" diye bir hak, uluslararası haklar arasında yer almışken; kendi dilini kullanıp geliştirmekten yoksun bırakılmış Kürtler, (hazır meşruluğu kesinleşmiş olan) bu haktan neden yararlanmasınlar ki?

Tabii ki Dünyada yaşayan diğer halklar gibi, Kürtler'in de kendi dillerini özgürce kullanmak istemeleri kadar doğal bir şey olamaz.

Herkes gibi onlar da biliyorlarki dil,

teme de başvurarak, kendi politikaları açısından çok önemli sonuçlar elde etmeye çalışmıştır. Çünkü, bu yöntemlerle bireyler, bir yandan anadillerini unuttukları gibi, diğer yandan da kendi dillerinin ne kadar değersiz olduğuna inandırılarak, egemen toplumun diline ve kültürüne hayranlık duyma noktasına getirilirler. Başka bir ifade ile, asimilasyoncu politikalar sonucu, sömürge veya azınlık statüsündeki halklarda, bir yandan kendi dil ve kültürlerine karşı aşağılık duyguları gelişirken, diğer yandan da, egemen halkın dil ve kültürüne karşı da hayranlık duyguları yerleşir.

Halkların yaşamında, bundan daha olumsuz ve onursuz bir aşama olmaz. Artık bu aşamadan sonra herkes kendi orijinal kimliğini beğenmeye, ondan utanmaya ve kaçmaya çaba gösterir. Bireylerin kimliklerinde büyük bir oranda

Sorun devletin ırkçı asimilasyon politikası

likleri benimsemiş Kürtleri göreceksiniz. Bunlardan bazıları tüm davranışlarını Türklere endekslemeye özen gösterirler. Hatta bazıları değer verdikleri Türkler'in kendileri için söyledikleri, "Sen diğer Kürtler gibi değilsin. Zaten Kürtler'e de hiç benzemiyorsun. Senin Türkler'den hiç farkın yok. Senin gibi Kürde kim ne diyebilir ki" gibi sözleri, o'nlardan daha çok duyabilmek için ne gerekirse yaparlar. Bazıları ise daha da ileri giderek kendi ırkından olanları aşağılamakta hiç bir sakınca görmeyiz. Bir kısmı da Kürtlerin ne kadar geri, görgüsüz ve kaba olduklarını bile söylerler. (*)

Kürtleri, bu şekilde kendi kimliklerinden utanma noktasına getiren ve o'nları Kürt toplumundan kopartarak, türkleştirme sürecine sokan şey, TC.Devleti'nin ırkçı-şöven ve asimilasyoncu politikalarıdır.

Şurası açık ki, ırkçı-şöven ve asimilasyoncu politikalar sonucu, böylesine erezyona uğrayarak yabancılaşan insanları, yeniden kendi kimliklerine sahip çıkma noktasına getirmek öyle sanıldığı kadar kolay bir iş değildir. Bu insanları yeniden kazanmak için çok ciddi bir şekilde plan ve program yapıp, uygulamak gerekmektedir. Her şeyden önce, ciddi bir kimlik erozyonuna uğratılmış olan Kürtlerin içinde bulunduğu bu durumu kavrayan bireylere, kurum ve kuruluşlara çok önemli görevlerin düştüğü açıktır.

Ancak, bu konuda hayalci de olmamak gerekir. Hiç kuşkusuzki, şimdiye kadar olduğu gibi, şimdiden sonra da Kürtlerle ilgili her türlü adımı atacak olan, yine bizzat Kürtlerin kendileridir. Yani, Kürtlerin aydınları ve yurtseverleriyle, onların oluşturdukları insiyatif, dernek, komite, parti, enstitü, vakıf vb. kurum ve kuruluşlardır.

Konunun özelliklerine göre, bu işin başını çekmesi gerekenler ise Kürt öğretmenleriyle, yazar ve sanatçılarıdır.

Neden, öncelikle öğretmenlerdir? Çünkü, öğretmenler, hem kişilik gelişiminde anadilin ne oranda önemli olduğunu; hem de Türk eğitim sistemindeki ırkçı-şöven ve asimilasyoncu politikaların içyüzünü çok iyi bilirler. Devlet okullarında okurlarken (özellikle yatılı okullarda) kendi üzerlerinde uygulanan politikaların, nasıl ters yüz edileceğinin formülünü de onlar daha iyi bulabilirler. Geçmişte, Kürt halkının türkleştirilmesinde en az Türk öğretmenler kadar rol almış (belki bu tesbitime itiraz edenler çok olacak ama, yaşları ortalama ellinin

üzerinde olanları bu kategoride düşünüyorum) bu arkadaşlar, belki kendi halkına karşı işledikleri suçların ezikliğinden kurtulmak için daha yoğun çalışırlar.

Bu kategorideki öğretmenleri Kürtler çok iyi tanırlar. Yeri gelmişken hem kendimden, hem de sözünü ettiğim öğretmenlerden bir iki örnek vermekte yarar görüyorum.

Bir Kürt meslektaşımın sohbet ederken, o'na bundan kırk beş yıl önce, Kürdistan'da yaptığım öğretmenliği anlatıyordum. Kendi anadillerini kullanmamaları için, Kürt çocuklarına uyguladığım yasaklardan, yaptığım baskılardan ve verdiğim maddi-manevi cezalardan söz ediyordum. Şimdi ise o zamanki yaptıklarından ötürü vicdan azabı duyduğumu belirtiyordum. Kürtçe konuştukları taktirde, bir evde yaşayan kardeşlerin bile birbirlerini ihbar etmelerini sağlamak amacıyla geliştirdiğim muhbirlik yöntemlerini sıralıyordum.

Benden on bes yıl daha kademli olan karşımdaki meslektaşım acı acı gülerken: "senin yaptıkların ne ki? Ben bir Kürt öğretmen olarak okulda aynı şeyleri yaptığım gibi, evde yakınlarımla, (hatta tek kelime türkçe bilmeyen zavallı anamla bile) Kürtçe konuşmayarak, o'nu Türkçe öğrenmeye ve konuşmaya zorluyordum. Başta sosyal demokratlar olmak üzere kendilerini çağdaş, ilerici, sosyalist ve hatta komünist olarak nitelendirenlerin övmekle bitiremedikleri köy enstitüsünde(**) böyle eğitilmiş ve bu doğrultuda yetiştirilmişim. Şimdi düşünün bakalım. Kürtlerin türkleştirilmesi için, bir Türk öğretmen olarak, sen mi daha çok tahribat yapmışsın, yoksa ben mi ?" deyince bir süre susup kalmıştım. Sonra da şu soruları arka arkaya sıralayarak, birlikte yanıt aramaya çalışmıştık:

1991 yılında, başbakan Süleyman Demirel, yanındaki yardımcısı Erdal İnönü (aynı zamanda, TC Devleti'nin kurucularından İsmet İnönü'nün oğlu) ile Diyarbakır'da yaptıkları halka açık bir toplantıda, "Kürt re-

alitesini kabul ediyoruz" diyen devlet, daha önceki yıllarda biz öğretmenlere neden "Kürt diye bir halk ve Kürtçe diye de bir dil yoktur" diyerek, kafalarını, gerçek ve bilim dışı bilgilerle doldürmüştür? Bizleri yalancı ve inkarcı durumuna düşüren bu devlet, yalancıların başı değil miydi?

Peki ama bizler, ne biçim öğretmenlerdik ki, gerçeği sadece bize söylenenlerle sınırlı olarak kabul etmiş ve resmi ideolojinin sözcüsü olmuştuk? Bu kafaların yetiştirdiği (!) beyinlerde özgür düşüncenin yeşermesi mümkün olabilir miydi? Soruların tümünü bu yazının kapsamı içine almaya olanak olmadığı gibi, gerek te yoktur herhalde.

Bugün çevrenize baktığınızda, yukarıda anlatmaya çalıştığım boyutlarda suç işlemiş veya işlemeye devam eden benim gibi on binlerce Türk öğretmenini ve Nedim bey gibi de binlerce Kürt öğretmenlerini görebilirsiniz.

iyice olan Kürtler arasında, daha çok rastlanır. Bunların evlerinde hala Kürtçe konuşulmaz. Eş ve çocukları Kürtçe bilmezler. Kürtlerin çıkarttıkları siyasi dergileri hiç almazlar. Gazete ve kitaplarda Kürtlerle ilgili nelerin olduğunu merak edip, okuma zahmetine de katlanmazlar. Kürt televizyonunu da (şu yada bu örgüte ait olduğu gerekçesiyle) izlemezler.

Böylesi Kürtlere, ister aydın deyin, isterse yurtsever... Yada öğretmen, doktor, profesör... Bu ünvan sahipleri, bugünkü durumlarıyla Kürt kültürünün önünde ciddi birer engel durumundadırlar. Tarih boyunca yok edilmeye çalışılan Kürt kimliğine sahip çıkıp, onu açıktan savun(a)madıkları müddetçe, bu tür Kürtlerin ünvanları kürtlük açısından bir anlam ifade etmez.

Ancak, şu gerçek te unutulmalıdır. Eğer sağlıklı ve esnek politikalar geliştirilerek, ustalıklı uygulanır ve ciddi taktiksel hatalar yapılmazsa; Kürt kimliğinden böylesine uzaklaşmış aydın ve yurtseverlerden, ilerisi için Kürtlere çok önemli ve yararlı katkılar sağlanabilir.

Onun için bunlara: "siz ne biçim Kürtsünüz?" veya "siz Kürt olsanız ne yazar; Türk olsanız ne yazar?" şeklinde itici ve kırıcı sözler söylenmemelidir. Çünkü, bugün Kürtlerin en fazla uğraşarak, etkilemeleri gereken insanlar bu kategorideki insanlardır. Bunlara vereceklerimiz çok olduğu gibi, alacaklarımız da az değildir. (İflah olmaz derecede kendi kimliğine yabancılaşmış ve hatta düşman durumuna kadar gelmiş olanlar hariç tabii.)

Şimdi buradan başka bir noktaya geçmek istiyorum. Yıllarca, Kürtler için Türkiye'de "anadilde eğitim"; Avrupa'da ise "anadil eğitimi"ni savunduk.

Bu çabaların sonucu Türkiye'de değil ama, Avrupa'nın bazı ülkelerinde önemli sayılabilecek adımlar atıldı. Örneğin; F.Almanya'nın birçok yerinde, „Kürtçe anadil eğitimi“ dersi konularak, Devlet bu iş için öğretmenleri de atadı. Ne yazık ki, başlangıçta bir heyecan ve coşku ile karşılanan devletin bu olumlu adımı, zamanla gereği gibi değerlendirilemedi. Yeterli sayıda öğrenci bulunamadığı için Kürtçe öğretmenlerin bazıları yeniden Türkçe öğretmenliğine geri dönmek zorunda kaldılar.

İstenilen sayıda Kürt çocuklarının bulunamama nedenlerine gelince: Başta aydın ve yurtsever geçinen Kürtlerin çocukları bu derslere katıl-

madılar. Saçının telinden, ayağının tırnağına kadar Kürt olduğunu iddia edenlerin çocukları bile katılmadılar. Miting ve festivallerde yüz bini aşarak alanları dolduran; Binlerle açlık grevlerine katılan Kürtler bile çocuklarını bu derslere gönder(e)mediler.

Bu iddiayı neye göre mi yapıyorum? Tabii ki gözlemlerime göre. Yoksa bilimsel bir araştırma yapmadığım gibi, yapılmış olanlardan da haberim yok.

Bugün, kendilerini, PKK' lı veya yurtsever olarak tanımlayanlardan önemli bir bölümünün çocukları bile Kürtçe bilmiyorlar. Daha da ilginç, bu durumda olanların çoğu, günlük yaşamlarında Türkçe konuşuyorlar.

Peki böylesi bir gerçeklik karşısında Kürtler, kendilerini nasıl savunabilirler? Avrupa'da, Kürtçe konuşmanın önünde hiçbir yasak yokken evlerinde, derneklerinde ve diğer kurumlarında, kendi anadillerinde değil, Türkçe veya başka dillerde konuşmaya devam edenlerin, Diyarbakır'da yargılanan KCK'lıların, Kürtçe konuşma konusundaki direnişlerini alkışlamaları bir anlam ifade eder mi?

Onun için, başta siyasallaşmış Kürtler olmak üzere, onlarla ciddi boyutlarda dayanışma içinde olanlara; kendi kimliğine yabancılaşmış Kürt aydınlarına ve kendi kültürel haklarına sahip çıkmanın ciddiyetine/önemine inan(a)mamış tüm Kürtlere demek gerekiyor ki:

Kürt halkının hak ve özgürlüklerini elde etmek için canını verenlerin yarattıkları değerlere kendi çabalarınızla ciddi bir şeyler katmadan, o değerleri istediğiniz zamanda kendinize sermaye yapmaya kalkar ve işlenen kusurların tamamını kendinizde değil de sürekli olarak başkalarında ararsanız; sizleri hiç kimse, hiç bir şekilde ciddiye almaz.

Onun için, her konuda olduğu gibi kültürel alanda da demokratik hak ve özgürlüklere kavuşabilmek için çok ciddi çaba göstermek gerekiyor.

Hiç bir şey bilmeyenler, bugün Diyarbakır mahkemelerinde yargılanan KCK' lı tutuklulara bakarak örnek ~~almadılar.~~

(*) Avrupa'da yaşayan Türkiye'li göçmenlerden büyük bir bölümünün durumu da bundan farklı değil.

(**) Ne yazık ki 30 yıl öncesine kadar ben de öyle düşünüyordum.

Mafê perwerdê bi zimanê dayikê

Derwêsh M. Ferho,

Serokê Enstituya Kurdî ya Brukselê

Li ser esasê gelek peymanên ku Turkiyê înze kiriye, mîna UNESCO (Saziya Perwerdê, Zanistî û Kultûrê ya YN), UNICEF (Saziya Parastina Mafên Zarokan ya YN) û hwd... mafên zarokan bi zelalî hatina parastin. Turkiyê jî ev eyman pejirandine. Di hin deman de jî pêshengiya vê xebatê kiriye. Heta ku dem dem Turkiyê raporên di vî derbareyî de amadekirine û pêşkêşî qada navneteweyî kirine. Lê di nava sînorên xwe de tewanbariyê di hember merovahiye de dike.

Di van peymanên navneteweyî de mafên zarokan bi awayekî zelal hatine parastin. Xebat û peymanên li ser vî mijarê jî berî 90 salî, li Swîsra jî aliyê Yekîtîya Netewan (UN) ve hate pejirandin. Mustafa Kemalê serokkomara Dewleta Turkiyê jî ev peyman bi xwe înze kir. Di salên 2mîn Sherrê Cîhanê de ev peyman kete bin pek û pêlan. Lê pey sherr qediya, dîsa ev mijar kete rojevê û pash salên 60 jî nuh ve mafên zarokan kete nav rojeva wan. Peymana ku di sala 1990 de li New Yorkê hate ser masê jî aliyê 193 dewletan hate pejirandin. Ev peyman bi ferehî mafên zarokan diparêze. Dewleta Turkiyê bi serokkomarê wê demê Turgut Ozal di civînê de amade bû. Lê wî ew peyman pash 5 salan, pey pejirandina parlamentoya Turk, di 1995 de pejirand.

Di peymanan de mafê her zarokê di çarçeweya pêshketinê, bireweriyê, civakî û kultûrî de hatiye parastin. Mafê perwerdê bi zimanê dayikê di nava vî çarçeweyê de hatiye nivîsîn. Herweha mafê zarokê heye ku bi zimanê xwe jiyana xwe bijî. Ev mafekî bingehîn e û ti sazî, dezgeh û dewlet nikarin vî mafî jî wan bistînin. Bêparkirina van mafên li jor hatine nivîsîn, zor û zilmê ku dikeve nav çarçeweya tewanbariya dijî merovatiyê. Her dewlet divê van mafan jî zarokê re pêk bîne. Ev jî bo Turkiyê jî weha ye.

Lê ew çi ecêb e ku ev dewlet di wateya zarokan de bes maf û shertan jî bo zarokên xwe yê Turk dizane. Çi li Turkiyê, çi li derveyê welêt ev maf jî bo zarokên xwe xwezayî dibîne. Hemû derfetên dewletê jî bo zarokên Turk amade dike. Hem li Turkiyê, hem li welatên din derfetan jî bo berjewendiyên zarokên xwe peyda dike. Derfetan li dervayê welêt peyda dike... Lê bes jî bo zarokên Turk!...

Di aliyê din de jî avabûna Komara Turkiyê heta roja îro wê ne bes zarokên ne-Turk jî mafên bingehîn yê zarokan bêpar hishtiyê, di eynî demê de ew xistine bin nîrê asimilasy-

oneke dijwar de. Li gora mêtîyê dewletê, her kesê li Turkiyê Turk e û di vî çarçeweyê de divê bi Turkî perwerde bibin. Û ev 90 sal e ku ev dewlet jî du aliyan ve tewanbariyê di hember merovahiye de dike. Zarokên ne-Turk, jî mafên wan yê bingehîn bêpar dike û di eynî demê de wan dike bin nîrê asimilasyonê. Bi ser de jî ev 90 sal e ku ziman, kultûr, orf û adedên wan zarokên ne-Turk, li wan qedexekirî bû. Hê jî qedexe ye. Hebûna wan di bin xeterê de ye...

Ew dewleta ku jî bo zarokên xwe, di vî dawiyê de jî yê Filistin, Pakîstan û hin gelên din re, her mafê bingehîn rewadibîne, jî bo zarokên ne-Turk di nav sînorên dewletê de guneş dizane. Ew mêtîyê ku mafê jiyaneke bi rûmet jî bo zarokên xwe xwezayî dizan, jî bo zarokên din di nava eynî dewletê de zêde dibîne. Û naxwaze li ser wan mafa bi axive. Serokwezîr bi xwe dubare dike "kesek mafê perwerdê bi zimanê dayikê, jî zimanê Turkî pê de bila nexwaze. Nikare bixwaze."

Neserokwezîrê urk, Erdogan û ne jî dewleta wî ya ku hê jî di nava sedsalên 12de dijî heta niha tê ne gihishtine ku ev maf ne yê xwestinê ye. Di roja îro de, li cîhana vî demê, dewlet mecbûr e van mafan pêkbîne, derfetên pirralî peyda bike û jiyaneke bi rûmet jî zarokên nava dewleta xwe re bide avakirin. Ev ne xêr e ku dewleta Turk bide... Madem ki ew zarok di nava we civakê de, di nava wê dewletê de dijîn, perwerdeya bi zimanê dayikê, di vî çarçewê de Kurdî, mafê wan e. Dewlet xêra bavê xwe nade zarokên Kurdan.

Heta niha dewleta Turk, siyaseta xwe ya qirêj, li ser serê milyanan ne-Turk bi rê ve bir. Hin gel jî kok qelandin, hinekên din jî bi rêya asimilasyonê kêmkir. Bûne Turk. Eger merov rastiye bixwaze bêje, Kurd jî ketibûne bin we xetera hundabûnê. Ziman, orf û adedên wan ber bi xelasbûnê diçûn. Lê tevgera Azadiya Kurdistan ya jî 25 sal û vir de ev tehlûke di dema dawîn de berteraf kir. Kurd dîsa, di hemû aliyan de li nîrxên xwe xwedî derdikevin. Zimanê Kurdî di jiyana rojane de û her weha di perwerdê de ketine rojevê û ewê biserkeve. Êdî vegeer nemaye û serketina vî hedefa pîroz misewger e.

Dibê ku serê Kurdan hê gelekî biêshe. Ji ber ku mejiyê dewletê heta niha jî hê kevn û fesad e. Lê Kurd di daxwaz û rêçika xwe de bi biryar û bawerî ne. Du rê jî bo dewleta Turk hene: yan li ser rêya endametiya Yekîya Ewropa de aqilê xwe li serê xwe dide hev û jiyaneke pirreng û demokratîk li Turkiyê pêk tîne, yan jî rê jî hev diqete û her kesekî li mala xwe.

Ana dilde eğitim bir insanlık hakkıdır. Yaşam hakkında ayrı düşünülemez.

Bê ziman jiyan nabe Dil olmadan yaşam olmaz

- Ana dil hakkı sadece evde ve sokakta konuşma özgürlüğünden ibaret sayılıyor. Bunun dışındaki girişimler cezalandırılıyor.
- Siyasi açıdan ve Kürt meselesinin çözümü bağlamında ise ana dilde eğitim barışa giden yolda bir anahtar niteliğindedir

Koray Düzgören

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin yayınlanmasının üzerinden 62 yıl geçti. Türkiye'nin de kabul ettiği bu evrensel değerler bildirgesinde dil hakkı, ana dil hakkı vazgeçilmez temel haklardan sayılıyor. Bildirgenin 2'nci maddesi çok açık: "Herkes, ırk, renk, cins, dil, din, siyasal ya da herhangi bir başka inanç, ulusal ya da toplumsal köken, varlıklılık, doğuş ya da herhangi bir başka ayırım gözetilmeksizin bu Bildirge'de açıklanan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir."

Türkiye'de durum böyle mi? Ana dil hakkı sadece evde ve sokakta konuşma özgürlüğünden ibaret sayılıyor. Bunun dışındaki girişimler ağır bir şekilde cezalandırılıyor.

Diyarbakır'da görülen KCK davası bunun en somut örneğini gözler önüne serdi. Yargıçlar kendi ana dillerinde savunma yapmak isteyen sanıklara bu haklarını vermediler. Böylece hem dil hakkına ilişkin evrensel kuralı tanımadıklarını ifade ettiler hem de savunma hakkını ortadan kaldırdılar. Başbakan Erdoğan da bir süre önce "Kimse bizden resmi olarak ana dilde eğitim beklemesin" diyerek bu konudaki yaklaşımını ilan etmişti. Böylece barış konusundaki samimiyetinin tartışılır ve güvenilmez olduğunu göstermişti.

Çünkü bu yaklaşım her şeyden önce 'Eşit vatandaşlık' anlayışına aykırı.

Eşitliğe aykırı. Oysa kalıcı bir barış ancak Kürtler kendilerini her açıdan eşit vatandaş olarak görmeye başladıkları ya da bunu hissettikleri zaman mümkün olabilir.

Konu çocukların, Kürt çocuklarının eğitimleri açısından da çok önemli. Ama dilde eğitim alamayan çocuklar sistem içinde geride kalıyor, yeterince eğitilemiyor.

UNESCO'nun 'Herkes İçin Eğitim' programı çerçevesinden yayınladığı 2010 raporu çocuğun eğitim sistemi içinde marjinalize olmasına yol açan nedenlerin başında ana dilde eğitim görmemesini gösteriyor.

Türkiye'nin taraf olmadığı Avrupa Konseyi Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi ulusal azınlığa mensup bir kişinin kendi dilini öğrenme hakkı olduğunu belirttiğinden sonra, yeterli istek varsa, devletlerin eğitim sistemleri çerçevesinde, azınlık mensubu her bireye kendi dilini öğrenme ya da kendi dilinde eğitim alma olanağını vermeleri öngörülüyor.

Yine Türkiye'nin taraf olmadığı Avrupa Konseyi Azınlık Dilleri Şartı'nda taraf devletlerin eğitimi azınlık dillerinde verebileceği, eğitimin önemli bir bölümünü azınlık dilleri ile yapabileceği ya da ders programının bir parçası olarak azınlık dillerini öğretebileceği belirtiliyor.

Bu seçimin resmi dilin öğretilmesini en-

gellemesi söz konusu değil. Bu Türkiye taraf olmasa bile bu sözleşmelerdeki ilkeleri görmezden gelemez. AKP Hükümeti bu konudaki niyetsizliğini, isteksizliğini Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi onaylanırken konulan çekincelerin kaldırılmaması konusundaki kararlı tutumunu gösteriyor. Türkiye çekince koyarken 17, 29 ve 30'uncu maddelerin Anayasa ve Lozan Anlaşması'na uygun olarak yorumlayacağını belirtmişti. Bu üç madde de, çocuğun kendi kültürünü ve ana dilini öğrenmesiyle ilgili.

AKP Anayasayı değiştirirken 42'inci maddeyi de değiştirip Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne konulan çekinceleri de kaldırarak Kürt çocuklarının ana dillerini öğrenmelerini ya da ana dilde eğitim görmelerini sağlayabilirdi. Bunu yapmadı.

Eğitim açısından Kürt çocuklarının kendi kültürlerinde hem Kürtçe'yi ve isterlerse hem de Türkçe'yi de rahat konuşup yazabilen, eğitim düzeyleri yüksek özgür vatandaşlar olarak yetiştirmek isteniyorsa ana dilde eğitimin önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

Siyasi açıdan ve Kürt meselesinin çözümü bağlamında ise ana dilde eğitim barışa giden yolda bir anahtar niteliğindedir.

Evet, be ziman jiyan nabe (Dilsiz yaşam olmaz) ama bunun ötesinde bu olmazsa da o coğrafyada barışa ulaşmak kolay olmaz.

En kötü soykırım kültür soykırımıdır

Fuat Kav

Dilin tartışılmaz önemde bir güç olduğu ortada. Hele insanın maddi ve manevi dünyasında büyük yer kapladığı gayet iyi biliniyor.

Gerçekten de en genel anlamıyla dil, düşünce ve duyguyu eylemle birleştiren, maddi dünyayla insanın ruhsal bütünlüğü arasındaki ahengi sağlayan önemli bir araçtır...

Bu nedenle sıradan ve basit bir anlaşma ve iletişim aracı olmakla kalmaz. Aynı zamanda düşünce, duygu ile eylem, doğa ile insanın ruhsal birliği arasındaki ilişkileri değişik imge, işaret, ses ve anlatım yoluyla şekillendirir. Bunları büyük bir ahenkle bütünleyip ifadeye kavuşturur ve giderek geliştirip estetize eder. Bütün bu işlerde temel olgu durumundadır o...

Elbette dilin insandaki sınırsız duygu ve düşünce imkânları, zekâ ve benlikle de sıkı bağlara sahip olduğu hemen belirtilir.

Hatta bazı dil uzmanları dilin düşünceye yön verdiğini, düşüncenin gelişiminde büyük katkısı olduğunu, dolayısıyla dilin düşünceden önce geldiğini söylerler. Vurgulamak istedikleri insanın düşündüğü için konuştuğu değil, konuştuğu için düşündüğü tezidir.

Öte yandan 'Dil düşüncenin, düşünce ise dilin bir madalyondaki iki yüzü gibidir. Düşüncüyü maddi bir güce dönüştüren, onu soyuttan alıp somutlaştıran, soyut dünya ile maddi dünyayı birleştirip ikisi arasında büyük bir ahengi oluşturan dildir' diyen uzmanlar da vardır.

Bu tez, Descartes' in "Düşünüyorum öyleyse varım" sözünü dayanak alarak, "konuşuyorum öyleyse varım" da demek gerek.

Tezin ne kadar doğru olduğu elbette konumuz değil, ama duyguyu hiç işe katmaz. Düşüncenin de dili etkileyen diyalektik yönünü reddeder. Bu üç faktörün şahane uyumunu atladığı için de zayıf düşer.

Zira ifade ettiği anlamlarıyla özdeşleşmiş sözcükleri sistemli bir kalıba, kendine özgü şekillenen dil kalıbına dökemeyen duygu veya düşünce ne gelişebilir, ne de ciddi bir işlev görebilir.

Bu tespit genel bir doğrudur. Ağırıklı bir yargı tarzına dayanır. Ve insanın gözlemleme temelinde edinmiş olduğu bilgi yoğunluğu ile doğa ve toplumu dil aracılığıyla çok daha iyi ve derinlikli ele aldığı anlamına gelir.

Gerçekten de bilgi işimize yarıyor. Onun için yararlı olabilecek ilkel ham maddeyle işe koyuluyoruz. Ham bilgiyi, gözlem ve vargılarımızı alıp ona akıl gücü ve zihinsel yaratıcılığı katarak hepsini hamur gibi yoğuruyoruz. Güzel işlemek için de tarihsel birikimimizin süzgecinden geçirip estetik kazandırarak doğru bilgiye ve bilime dönüştürüyoruz. Bütün bu işlemlerde dilin oldukça katkısı olduğu açık değil midir? Sadece bir araç olduğu söylenebilir mi?

...
Dünyayı iyi algılamak, algılananı kavramlarla iyi ifade etmeye, o da doğru bilgiye varmaya götürür. Dili hep bu aşamada ve aracı olarak tutmayız da sadece. Öyle ilerletiriz ki onunla gelişkin bilimsel kuramlara ulaşırız.

O halde nesnel gerçekleri açığa çıkartma; gerçeklik, yani varlığın varoluş tarzının dışı vurumu olan realitenin olabildiğince doğru ifade edilmişleri ve bunların özsel dünya ile belli bir ahenk içinde olması, dilin çok önemli görevleri arasında yer almaktadır.

Eylem, ruhsal birlik ve duygu yoğunluğunun hem ahengini oluşturan, hem

de bu soyut-somut gerçekleri harekete geçiren, üstelik bunlara belli biçim ve öz kazandıran da dildir. Veya en azından dilin bunda çok önemli rolü vardır. Buradan itibaren insanın iç dünyasını, onun ahlaksal ve düşünsel kuvvetini estetize eden dilin yönlendirici bir yapısı olduğunu iddia etmek abartılı olmayacak.

Öyleyse dil, bir toplum için, bir grup, sınıf, bir kategori veya katman için ve hatta tek bir insan için olmazsa olmazlardan bir varoluş gücüdür.

...
Durum bu iken, Kürt dilinin yasaklanmasına, Kürt çocuklarının kendi anadilleri yerine yabancı bir dille konuşmaya zorlanmalarına, eğitim, öğretim ve yaşam dili olması gereken Kürtçe'nin "bilinmeyen bir dil" olarak sunulmasına ne demeli? Yukarıda vurgulamaya çalıştığımız noktalardan hareketle söylenmesi ve anlatılması gereken o kadar çok şey var ki?

Her şeyden önce eğer bir halkın dili yasaklanmışsa bu, o halkın düşüncede güdük, ruhsal yapıda sakat, duyguda çorak kalacağı anlamına gelir. Yani güdük düşünen, ruhsal ve içsel bütünselliği olmayan ve duyguda körelmeyi yaşayan bir topluluk olup çürüsün gitsin fermanıdır işletilen...

Dil ile düşüncede, duygu ve ruhsal yapıda kopuşu yaşayan bir topluluk asla bir ulus olamaz. Hele haklarının bilincinde kendi öz değerleriyle güçlenip yükselen bir halk olması ne mümkün..

İşte Kürtler o yüzden yüz yıllardır böyle çürütülüyor. Dili yasak, ulusal öğeleri yaşama ve yaşatması yasak. Duyguda sınırsız dolaşma ve yaşaması yasak. Bu yasaklara uymamanın, dinlememenin, isyan etmenin ve kendi özüne dönüp, demokratik ulus ve toplumsal değerlerini üretme ısrarının karşılığı ise hala idamdır. Zaten Kürtler geçirildikleri kırmılardan zorbela kurtularak bugünlere gelebilmişlerdir. En kötü soykırımın kültür kırımı olduğu gözönüne alınırsa idam sözcüğü bile uğradıkları bu kırımı ifadede yetersiz kalır.

Bu dün de, bugün de işletilen bir soykırım gerçeğidir ve böyle devam edilmesine izin verilirse yarın da yapılacaktır.

Kürt halkının anadilde neden ısrar ettiği, Kürt siyasetçilerinin neden ana dilleriyle savunma yapmak istedikleri, ülkemizde yediden yetmişe neden bütün ısrarlı dillerin "jıyan bé zıman nabe" ile söze döktükleri o güzel avaz şimdi daha iyi anlaşılıyor mu?

Ekoloji ve ekonomi kısılacında Kürtler

"Dünya herkesin ihtiyacına yetecek kadarını sağlar, fakat herkesin hürsüm karşılama yetecek olanı değil." (Mahatma Gandhi)

Gülistan Utkun

Belki çoğumuzun dikkatinden kaçıyor, ama ülkemizde gerçekleştirilen kültürel ve siyasal soykırımın yanında, hiç de azımsanmayacak bir biçimde, hem ekolojik hemde ekonomik bir soykırım uygulanmakta ve dozu hergün biraz daha artırılmaktadır.

Başka bir deyişle farklılık ve çeşitlilikle problemi olan insan oğlunun katliamlarından doğada nasibini almaktadır. Ancak insanın aksine tabiat, gücünü çeşitlilikten ve farklılıktan alır. Çünkü o, bünyesinde canlı ve cansızlar aracılığı ile gerçekleştirilen döngülerin hem mekan sahibi hemde kendisidir.

Hatırlanmasının faydalı olacağı düşüncesiyle, burada ekoloji ile ekonomi tanımlarının etimolojisine değinmek istiyorum. Bilindiği gibi ekonomi ve ekoloji kelimelerinin kökeni eko yani „oikos“dan gelmektedir. Oikos ise eski Yunan'da bir aileye ait ev veya arsa anlamında kullanılmıştır.

Ekolojinin „Logos“u bilimi ve bilgiyi anlatırken, süreç içerisinde evrenin işleyişindeki akli, manayı kısacası anlamı içerirken, ekonominin „Nomos“u ise bu işleyişin kanun ve kurallarını temsil etmektedir.

Dolayısıyla, Eski Yunan'da, paranın ve gücün temsilcisi olan oikos'ların bir araya gelmesiyle polis (şehir devlet) yani kamu oluşurdu ve devlet oikos'lara hiçbir şekilde müdahale etmezken, şehir devletlerdeki (polis'de) sosyal adaleti sağlamakla ilgilenirdi.

Ekoloji ile barışık bir ekonomi anlayışı, logos ve nomos'un bir araya gelmesi ve devletin logos ve nomos'a karışmadan onları koruması ve desteklemesiyle mümkün olabilir. Tabiata dost olmayan ekonomiler, insanın doğanın kanunlarından etkilenmediğini varsayan yaklaşımlardır.

Bugün yaşamakta olduğumuz çevre sorunlarına tekrar dönecek olursak, karşımıza baş sorumlu olarak Kapitalist modernite çıkmaktadır. Çünkü Kapitalist modernite gücünü (Kapitalizmin „nomos“u) tüketim ekonomisinden

• Kürdistan coğrafyasında barajların yapılmak istenmesi ve ormaların yok edilmesi gibi doğa tahribatlarıyla diğer bütün

soykırımların (kültürel, siyasi, dini vd.) dışında bir de ekolojik soykırım uygulanmaktadır

(günümüzün „logos“u) alır ve bu yönüyle doğaya duyarlılıktan ve ahlaki bakış açısından yoksun bir gerçekliğe sahiptir.

Aşırı üretim mantığı ile doğanın kendini yenileme kapasitesinin aşılması, toplumun aşırı tüketime sevk edilmeye çalışılması ve bu üretimlerde kullanılan teknolojilerin doğa düşmanı olması mevcut ekonomilerin çıkar gruplarına hizmet ettiğini göstermektedir.

Tabi yıkım çeşitlerine bir de kirliliğe gerekçelerini eklemek mümkün. Örneğin bugün Kürdistan coğrafyasında barajların yapılmak istenmesi ve ormaların yok edilmesi gibi doğa tahribatlarıyla diğer bütün soykırımların (kültürel, siyasi, dini vd.) dışında bir de ekolojik soykırım uygulanmaktadır.

Söz konusu Türkiye gibi tarihi soykırım ve katliamlarla dolu bir ulus-devlet yapılanması olunca, tabiatı gereği soykırımlar için Kürdistan'ı mesken seçerken, doğaya karşı duyarlılığı Ankara'nın ötesine geçmemektedir. Dolayısıyla, yaşadığımız coğrafyada

bize mekan sahipliği yapan ekosistemi koruma görevi de yereldeki halka düşmektedir.

Orta doğunun en dinamik ve örgütlü halkı olan Kürtlerin, değişen dünya düzeni gerçekliğinde ekolojik toplum kavramını benimsemesi olmaları ve bunu ahlak toplumu realitesi ile harmanlamak istemeleri, şüphesiz yeni ekonomik yaklaşımları beraberinde getirecektir.

Ayrıca, Kürt halkının talep etmekte olduğu özerklik temelinde geliştirilecek olan yerel yönetimler, doğaya duyarlı ekonomiler açısından çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü yaşam biçimlerinin yereldeki bilgiyle yapılandırılması, ihtiyaçların yerelde karşılanmasını beraberinde getirecektir. Bu da doğayla barışık bir toplum olmanın temel öğelerinden biridir.

Eğer gerekli duyarlılığı oluşturabilir ve geç kalmadan gerekli önlemlerin alınmasını sağlayabilirsek, coğrafyamızın soykırıma maruz kalmasını engelliyebiliriz. Tabiki bu örgütlü yapının güçlendirilmesini gerektirmekte ve bu

çerçevede gerçekleştirilecek bilgilendirme çalışmalarının hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Doğamızın geri dönüşü olmayacak bir şekilde tahribatlara uğratılmasını engellemeyi ve bu bağlamda gerekli yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesini talep etmeyi, inandığımız değerler açısından görev olarak benimsemeliyiz.

Küresel ısınma, canlı türlerinin yok olması, iklim değişikliği ve doğal felaketler gibi bir çok konuda yaşadığımız doğa sorunlarını göz önünde bulundurarak, insanın sömürsüz haline getirilen doğa yaklaşımlarından sıyrılıp, bulunduğumuz ekolojinin bir parçası olduğumuz gerçeği ile hareket etmeliyiz.

Dolayısıyla, her geçen gün gelişen ve yeni düşüncelere gebe olan Kürt halkı, ekolojile barışık bir ekonomi konusunda da duyarlılığını ve direnişini güçlendirmelidir.

Peki Kürt halkı yaşadığımız çağın en büyük sorunu olan küresel ısınma ve biyolojik çeşitliliğin yok olmasına neden olan ekonomiler karşısında nasıl bir yaklaşım ve nasıl bir ekonomi benimsemelidir?

Bir dilsizin kelimeleri

Gülnoz DUMAN BİLGE

Dilimle neden uğraşır insanlar bilmem... Bir başkası, benden başkası... Benden... ve konuştuğum karşımdakinden başkası.

Dilim yüzünden... bir araya gelmez gömleğimin iki yakası... Gömleğimin iki yakasının üstünde, iki yumruk. Tutmuş!.. Bundandır, her cümlemin boğazıma yapışması... Dilimin üstünde ben deyim yüz, siz deyin bin el! Eller benden başkası... Harf çıkmaz ses tellerimden. Ben, 'x' bile diyemem... gırtlığım benden başkası.

... Dilim söyledi diye, dilimi kesenler... Dilim söylemesin diye, dilimi yasak edenler... Beynimle dilim arasında bir ülke koyuuppp... o küçücük mesafeye ordu sığdıranlar... Dilimi... bir hücre kadar esnetip... demirlerin arasında çarşaf çarşaf gerenler... Dilimin, kime söylediğinden, dilimin ne söylediğinden size ne!

Dilim, incecik bir nişan yüzüğü gibi... kapkalm bir mazgalın ağır cüssesi gibi... Işık, bir gitti mi... Artık geri dönmüyor içeri.

...

Her taş kendi yerinde ağırdır derler ya. Doğru... ve bu taş benim yüreğimde öyle ağır ki!.. Kürtçe, bir Türk için ne kadar önemsizse, bir Kürt için o kadar önemlidir ama... benim gibi Kürt olup da Kürtçe konuşamayan birisi içinse, ağır bir kayadır.

Bazen bilemem: Kadın olmak mı daha çok ezdi beni, yoksa dilsiz olmak mı. Bazen çözemem: Hangisi daha elzem bir kimliksizlikti; beni kıran... bu cüzzamlı yüzümü, bir de sara nöbetlerine sokan.

...

Zaten, beynin jenital sünneti gibidir ananın dilini konuşamamak. Milyonlarca kelime sarfetmek başkaca dillerden ama, kelimeden zevk alamamak. Öyle-böyle bir esaret de değilken, acı çeken sözcüklere eyvalah demek zorunda kalmak... Hüznü yazılara nikah kıymak gibidir içe dönüklüğünüz. Üstelik, görücü usulü bile değil ve istemeye istemeye... Ruhun kürtajı gibidir şu anadilsizlik. Hadımedilerek... Üstelik, zaten daha öksüzken.

...

Bugün Kürt çocuklarıyla aramdaki uçurumda, ben bakan, onlar bakılan olurken, benim tarihimi ihya eden bu küçücük bedenlerin, bu dil uğruna ödedikleri bedel, benim bu duygusallığımın en çok fırsat bulduğu haber başlıklarıdır... Şu taş atan çocuklara öyle çok imreniyorum ki! Sırf, aynı dili onlar gibi konuşamıyor ve onlar gibi doğal ortamda öğrenemedim

diye. Tarih, onlara kendilerini tanıma olanağı verdi. Ve üstelik, tam da zamanlarında verdi. Ne güzel! Ve onlar, bu fırsatı iyi değerlendiriyorken, bense; yaprakların kımıldamadığı sessiz bahar aylarında, işte o soruyu soruyordum 30 yıl önce kendine. Onların çağındaki kendime soruyordum. Onlarsa şimdi, sorular sorulmaksızın yanıtlıyorlar tarihi... Bazen kıskanıyorum işte bu çocukları: Ya bu çocuklar ya da tarih çok şanslı.

Kendimi Kürtlere ait hissetsem de, çoğu zamanlar bir ayrıkotu gibi de hissediyorum benliğimi. İçimdeki bu 'kırık kalp taşlarını' nereye fırlatacağımı bilemiyorum o an. Ortalıkta kimseyi bulamıyorum o an. Ve, beyn-

doğarken bu kaosun içine. İşte... Düzelt düzeltibilirsen artık kendini.

Yani bu trajedi nasıl anlatılır gerçekten bilemiyorum.

Anadilde eksiklik, yalnızca o dili konuşamamakla ilgili bir yitlilik değil. Ana ruhunu da hissedememek tehlikesinde yaşar durursun. Kendini de hissedemeyebilirsin yani. Genelde arabesk olursun... Ortalarda kalmış bir kültürel yapıyla, kendini benliğine yarandıramazsın.

Hep, 'herkes' birşeydir ve 'başkası' olan yalnızca sensindir. Kürtlerin içinde kendini bir Türk gibi; Türklerin içinde ise, kendini tarihte

değil, berbat desek daha iyi olur. Lisedeyken derslerim iyi olmasına rağmen, İngilizcem teğet kurtarıyordu kendisini. Fransa'dayım onca yıldır ama, uğraştığım halde öğrenmekte çok zorlanıyorum şu Fransız dilini. Hangi dilde ne öğrenirsem öğreneyim, öğrendiklerim, kısa sürede buharlaşıp gidiyor hep bir yerlere. Ne kadar çalışsam çalışayım, Türkçe ve Türkçe diye öğretildiğim o lügatın dışında bir kelimeyi unutmak çok kolay benim için. Kendimde bunu farketdiğimde müthiş şok olmuştum o an. Türkçe bana, asimile ederek öğretildiği için midir, sondan ekli bir dil olduğu için midir, Ural Altay'lara ait olmasından kaynaklı bir sonuç mudur bilmem ama,

meyecek.

İşin kötüsü, sonradan öğrenecek olsam bile, yine sanki yavan, eklektik, doğal, natur değil de; başkasından çalmış gibi olacak Kürtçe aslında. Ne kötü! Öğrendiğim yeni bir kelimeyi söylerken, çekinmek ne kötü. Söyleyemem, beceremem, kendimden, dilimin kendi beceriksizliğinden çekinmesi ne kötü. Dilimin susması, kendini geriye çekmesi ne kötü.

Sonradan öğrenilen Kürtçe sanki bir yama gibi. Yama bir beyin, yama bir bilgisayar programı, yamalı bir elbise, yamalı bir kimlik. O yüzden, sanki yine kendi anadilimi değil de, başkalarının konuştuğu bir dili, sırf onlarla da aynı dilde konuşabilmek, iletişim aracını kullanabilmek için öğrenecektim gibi gelir bana. Yani Kürtçe bildiğim kelimeleri bile söyleyemem ben. Ama Türk olsaydım, bunda bu kadar zorlanmayacaktım. Bir yabancı dili konuşuyor olacaktım ve çelişmeyecektim kimliğimle.

Cevdet Bağca'ya, Kürtçe türkü söylemek nasıl kolay geliyor Türk olmasına rağmen. Yaptığı şeye nasıl da anlam yüklüyor bu ironi üstelik, geçen dinledim. Oysa; ben söylesem, olmaz, biliyorum... Bu Ciwan Xaco ne söyler, bu Şiwan'ın derdi ne... Keşke ben de, Nizamettin Arıç'ın şu an çalan, Zine Stran'ın sözlerini anlayabilseydim... Tercümesini değil ama!..

Dinlediğim Kürçe müziklerin sözleri ne olursa olsun, sanırım ki; söz konusu olan bir ülkedir yalnızca. Bunu Mardin'in kemeçesinde, kadınların göğüslerinden bahsettiğini sonradan, sorup öğrendiğim müziklerde bile yine böyle hissetmişim. Sözlerin derdi başkaydı, benim o müzikte sandığım, hissettiğim başkaydı. Kadının göğüslerini anlatsa bile, her Kürtçe ezgi benim için, bir ülkenin yoluna giden bir patikaydı.

Ne diyor bilmiyorum bu müzikler ve beni nasıl da böyle ekşimtrak bir meraka sokmuş o binlerce el, neden? Anlamasam da, bu stranlar niye bana böyle yakınlık. Bu yalnızca, onların da hüznü olmalarından mı kaynaklanıyor. Ya da toplumsal tabakalarımızın aynılığından mı. Yoksa bu his; beni kendine çağırın, yüzümü kızartan, saçımı okşayan, küfreden, dizinde uyutan "bir ait olduğum gerçekliğinden mi" kaynaklanıyor ve neden? Ve neden ben hep, böyle soruların yanıtlarını da kafamda oraya buraya tıkıştırmak, taşımak, kendimle tartışmak, yanıt bulamamak ve hep aramak zorunda bırakıldım?

Neden?

‘Anadilde eksiklik ana ruhunu da hissetmemek demektir’

imden fişkıran ışık hızlı şarapnel parçaları... kemikleşmiş sorularım... etten öfkelerim, gökteki Tanrı'ya kadar yetişir mi, hesaplayamıyorum o an...

Etraftaki yalanların hiç mi hiç yalancılardan yüzüne vurulmadığı yıllardı. Kürtlük ve Kürtçe, ancak bir fisiltiydi. Gölgede, yalnızca bir alevi kimliği, duyduk duymadık ve henüz masalımsıydı. Sanki o an'a değil de, bir mit tarihine aitmiş gibi sandığım kadar benden uzak bir dili işitiyordum o gizli etrafımda. Ben bir okul sınavında, bana sormayı unuttukları "Kine em?" sorusunun cevabını aramaktaydım flu tarihin tahtasında.

...

İşte, olan olmuştu ve ax o Türkler, bana öyle birşey yapmıştı ki; hala, hergün, beynime recmin taşını fırlatıyorlar. Sanki insanın kafatasına binen her çivi, inen her taş gibidir, her karşımdaki Kürdün bana söylediği Kürtçe kelime ve o meşhur yanıtlarım: Ez nizamim Kürdi...

Beynim, uzak namlulu Türk sabotajının çırpınan bir kurbanıyken, dilim de vakumla alınmıştı meğer benden. Olsanız olsanız, bir düşük ya da en iyi halde iki başlı bir embriyo olursunuz

kalmış son Kürt gibi hissedersin. İşte, anlarsın ki, sen bir asimilesin. Tüm bunları bertaraf etmek istersen, işin çok zordur gerçekten. Kendinle mi, yoksa koca devletle mi uğraşıyorsundur bilemezsin. Bununla uğraşıp, enerjinin yoğun bir kısmını bunun için harcarsın, ne feci! Çocuğunuz, Kürtçe'de şu ne demek diye sorduğunda, bilmiyorum demek ne feci. Öğrenememiş olmak kadar, öğretmemiş olmak ne feci.

Ne feci: öfkemi bile başkasına ait bir dille döküyorum yine içime. Öfkemi, başka bir dille dolduruyorum yine içime. Ne garip, öfkem bile benden başkasına ait sanki.

Bu Türkçe ile, kendi ülkemin toprağının üstüne basarken iğreti durmak ne acı. Sarı başakların üzerine, kanla öğretilmiş kırmızı bir kelime ile şiir okusam, şiir bile olsa masum kalır mı ki. Bir aşk kelimesi etsem, kılıçla dayatılmış olan dilde, aşk utanmaz mı. O dilin w harfi için otuz yıl cezaevinde kalınmışsa, ben herkese ne çok borçluyum ve bu borç, ona bir harf öğretenin 40 yıl borcundan fazla olmaz mı.

...

Eğitim noktasında en başarısız olduğum dal, yabancı diller. Başarısız

Türkçe'nin üstüne, asimile bir insanın başka bir dili, ama hatta, kendi anadilini öğrenmesi çok zor. Ve anladım ki bu, anadilimin eksikliğinden kaynaklanıyor.

Üstelik, öğrendiğiniz Türkçe üstüne artık Kürtçeyi öğrenmek, Fransızca öğrenmekten daha zordur. İşte bu psikolojik taş, uzaydaki bir göktaş gibi, orandan orama dolanır durur. Çarpar durur ha bire bir yerlerime. Bu acı, evet, bir böbrek taşı ağrısı çekeninki gibi ses getirmez başkasına, ama içimdeki mahsende x'leri ha bire yankılanan bir 'a' olur. İç duvarlarım yıpranır, beynimin kıvrımları arasına asimilasyonun ufalan kumları sıkışır.

Eğer, asimile olmuşsanız bir kere, gerçekten bunu tamamen yoketmenin ne bir yöntemi, ne de bir kefareti vardır. Olan olmuştur bir kere. Zararın neresinden dönsük ve ne kadar Kürtçe kelime öğrenecek bizim için kardır, ama, yine de ziyan ziyandır. Beni Kürtçe bir kurs da tatmin etmez. Kürtçe bir kurs da kurtarmaz beni. O yüzden, bence de eğitimin anadilde olması gerekiyor. Hiçbiri içimdeki, dilimdeki tuhaflığı gideremeyecek. Bozuk, eksik bir nesil olarak yaratıldığım gerçeğini hiçbir kurs, hiçbir çaba geri döndü-

Père Lachaise'de devam eden sürgün

Cahit Mervan

Sanırdım sürgünde yıllar ağır geçer. Ancak sevgili Ahmet Kaya'nın aramızdan ayrılışının üzerinde on yıl geçmiş. Hem de çabucak. Onu en son cansız bedenini ile katafalkta görmüştüm. Yüzünde garip bir tebessümle duruyordu. O tok sesli, yeri geldiğinde ağız dolusu gülen, yeri geldiğinde sohbetin tam ortasında ağız dolusu küfreden adam öylesine hareketsiz yatıyordu.

İnanılması zor bir andı. Sevgili Ahmet'i bu şekilde görmek çok ağırdı. Daha iki hafta önce Paris'te bir arkadaşım restoranında bir araya gelmiştik. Ne de uzun bir geceydi. Sanki o milyonluk Paris'i unutmamış, memleket meselelerine dalmış, kızmış, öfkelenmiş, dertlenmiş ve neşelenmiştik.

Hep o göce ne konuştuğumu hatırlamak isterim. Aradan 10 yıl sonrada o gece sevgili Ahmet'in dominat olduğu o sohbet masa üstüne düşen kelimeleri bir türlü tam hatırlayamıyorum. O kelimelerden o geceye ait bir cümle oluşturamıyorum. Sanki bana parçalanmış hayatlarımızın, sürgün yaşamımızın çizilmemiş bir haritası gibi geliyor.

Aslında bu satırları yazarken sürgün akşamlarının hiçbir sohbetini tam hatırlamıyorum. Veya hatırlamak istemiyorum. Bekli de onlar normal konuşmalar, dertleşmeler değiller. İşte o akşamdan kalan da hüznü hayatlar, sürgünün daralttığı ruhlar ve bir de dibe vuran şişeler olsa gerek.

Başkası mı söylemiştir, bir yerde mi okudum, yoksa bana mı ait bilemiyorum 'sürgün zamana yayılmış bir ölümdür.' Ölümler ise öldükleri ana ilişkin bir şey hatırlamazlar herhalde.

Sevgili Ahmet Kaya'da memleketi bellediği o ülkedeki lanetli ödül töreninden sonra geldiği sürgünde zaman ona, uzun dönemden beri sürgünde olanlara gösterdiği cömertliği göstermedi. Onu erken zamanda tüketti. Nefesiz ve soluksuz bıraktı.

Sevgili Ahmet'in sürgüne geldiği ilk günlerdi. Türk medyası onu çoktan 'vatan haini' ilan etmiş, infaz için fırsat kolluyordu. Onun demediği, sarf etmediği sözler ahlak ve vicdan sınırları aşarak 'vay şerefsiz' gibi manşetler atılıyordu.

Sağ olsun bizi kırmadı. Sürgüne geldiği ilk günler, 'ilk' söyleşisini 'bize' verdi. Canlı yayına çıktı. Bir

tesadüf sonucu o gün sevgili Ahmet'in doğum günü idi. Yusuf Hayaloğlu'nun sözlerini yazdığı 'başım belada' şarkısı ile açılış yaptık. Ahmet'in o gur sesi, o inanılmaz yorumu hepimizi sanki ilk kez dinliyormuşuz gibi heyecanlandırdı. Yakından tanıdığım bir dostu ve arkadaşı programa davet ederken söyleyecek sözleri ve ilk

'Her zaman başınız belada mı?' diye sordum. Sevgili Ahmet o kendisine özgü konuşma ve tonlamasıyla 'bu memlekette başı belada olmayan adamı ben adamdan saymam' dedi. Ahmet bu kelimelerle sanki yüzyıllık gizli kalmış bir gerçeğin, bir fikrin şifrelerini veriyordu. Bu kadar yalın ve gerçekti. İnsan

dönebileceğini düşünüyordu. Ve onun için ısrarla korkmadığını söylüyordu. 'Meraklısına duyurulur, kefeni mi arka cebimde taşıyorum' diyordu. Ve daha da önemlisi 'ben yüzüne bakıldığı zaman ensesi görülecek kadar şeffaf bir insanım' diyordu. Ve 'sürgün bana ağır geliyor' diyordu. O gece sevgili Ahmet'i stüdyodan,

taya çıktı.

'Bağır-san duyamam ki İstanbul'da değilim ki Çağır-san gelemem ki Varna'da değilim ki Uzaklardayım Ben bende değilim ki Ya beni sararsa Memleket hasreti...'

Ahmet'i ve bizi sürgüne gönderenlerin, ölüme mahkum edenlerin ve bir de utanmadan timsah gözyaşı dökenlerin alımlarında ise bir utanç ve insanlık ayıbı olarak devam diyor.

'Her zaman başınız belada mı?' diye sordum. Sevgili Ahmet o kendisine özgü konuşma ve tonlamasıyla 'bu memlekette başı belada olmayan adamı ben adamdan saymam' dedi.

soruyu unutmuştum.

'Başım belada! Üzerime kan sıçramış doğarken. Uykularım yarıda kalmış. Başım belada! Senelerce kuralsız yaşamışım, Nere gitsem çaresi yok, Nere gitsem yanmışım....'

Diyordu, Ahmet Kaya. Her zamanki gibi siyah giyinmişti. Üzerinde siyah bir tişört ve siyah bir yelek vardı. Unuttuğum sorunun cevabı veya esas sormam gereken soru Ahmet'in okuduğu parçanın ta kendisiydi.

olanın başı bu memlekette belada olurdu. Başı belaya girenler ya tutuklanır, ya öldürülür, yada sürgüne giderdi. İşte en son insan olduğu için başı belaya girin ve sürgüne çıkmak zorunda kalan kendisiydi.

Sevgili Ahmet'e telefon ve faksla ulaşmak isteyenlerin haddi hesabı yoktu. Telefonlar kilitlemiş ve fakslar çalışmaz duruma gelmişti. Bu ilgi ve alakanın, bu dayanışma ve en önemlisi de sevgi selini sanki hisseder gibi konuşuyordu. Bence hissediordu.

Belki sadece sürgünde ölmeyi hissetmiyordu. Çünkü o bir an önce

yine onun bir şarkısıyla uğurladık.

'Doğum günün kutlu olsun Mutlu ol senelerce Sana boncuktan kuş yaptım Konacak pencereye Karakollar beni alır Sorgular gecelerde Hiç bekleme belki gelmem Gelemem senelerce'

Evet sevgili Ahmet'e sürgün ağır geldi. Bu ağırlık ona yeni besteler yaptırdı. Yürekten kopup gelen kelimeler, sazının telleriyle buluşunca 'Siz Yanmayın', 'Memleket hasreti' gibi eserler or-

Sevgili Ahmet doğru söylüyordu. Onu duyan, anlayan çok az insan vardı. Paris gibi dünyanın en önemli metropolünde, aslında yalnızdı. Sokaklar, o sokakları dolduran milyonlar, vitrinler, şehir ışıkları, barlar ona yabancıydı. O başka bir dünyanın insanıydı. Kendi deyimiyle varoşlardan gelmiş, ezilenlerin sesi olmuş ve Bizans'ın tam orta yerine gelmiş birisi olarak Paris ona yabancıydı.

Sürgün, yani zamana yayılmış ölüm onu bu şehirde, Paris'te buldu. Ölüm haberini 'Kürt Ahmet Paris'te sürgünde öldü' diye geçtik. İki gün sonrada Yılmaz Güney, Dr. Abdurahman Qasımlo gibi Kürt ve dünyaca tanınmış bir çok sürgünün yattığı Père Lachaise mezarlığında toprağa verdik.

Yıllar önce okuduğum bir kitapta Kafkas bir sürgünün sözleri şö-

leydi; 'sürgün sürgünde olan insan için öldüğü zaman biter.' Ama ne yazık ki Kürtlerde böyle olmuyor. Sürgün Kürtler için Père Lachaise mezarlığında devam ediyor. Bu sürgün bizim yüz akımız, onları ve bizi sürgüne gönderenlerin, ölüme mahkum edenlerin ve bir de utanmadan, kirlenmiş vicdanlarını arkadaşlarımızı, bize ait olanı günahlarından arındırarak timsah gözyaşı dökenlerin alımlarında ise bir utanç ve insanlık ayıbı olarak devam diyor.

Ve sevgili Ahmet hala bizim için, yani 'başı belada' olanlar için 'Ağzımdan ay ışığı fıskırıyor' ve yattığı Père Lachaise'de, 'ceketini yağmurlara asıyor, tehlikeli şiir okuyor ve dünyaya sataşiyor.'

‘Uluslararası Gazetecilik İçin Ayağa Kalk Günü’nde 36 gazeteci ve yazar tutuklu

2007 yılından bu yana her 5 Kasım günü, ‘Uluslararası Gazetecilik İçin Ayağa Kalk Günü’ olarak çeşitli etkinliklerle kutlanıyor. Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ), bu yılki 5 Kasım’ın ana temasını ‘Türkiye’deki gazetecilere özgürlük’ olarak belirledi. Bu kapsamda çeşitli eylemler gerçekleştirildi, açıklamalar yapıldı.

‘5 Kasım Uluslararası Gazetecilik İçin Ayağa Kalk’ gününde, Türkiye cezaevlerinde 36 gazeteci ve yazar tutuklu bulunuyor. Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu yayınladığı bir bildiriyle ‘5 Kasım vesilesiyle bir kez daha tutuklu gazeteci ve yazarlara özgürlük istiyoruz’ dedi.

Tutuklu gazeteci ve yazarların büyük çoğunluğu, toplumsal muhalefet güçlerinin toplumla mücadele yasası adını verdiği ‘Terörle Mücadele Yasası’ na (TMY) muhalefetten tutuklu bulunuyor. Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu’nun saptamasına göre 4 Kasım 2010 tarihi itibarıyla Türkiye cezaevlerinde tutuklu bulunan 7’si yazı işleri müdürü 36 gazeteci ve yazarın isimleri, görevleri ve tutuklu buldukları hapis-haneler şöyle:

1- Abdullcabbar Karadağ, Azadiya Welat Gazetesi Mersin Temsilcisi, Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi
2- Ahmet Birsın, Gün TV Genel Yayın Koordinatörü, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
3- Ali Buluş, DİHA Mersin Muhabiri, Karaman-Ermenek M Tipi Cezaevi
4- Ali Çat, Azadiya Welat Gazetesi Mersin Çalışanı, Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi
5- Ali Konar, Azadiya Welat Gazetesi Elazığ Temsilcisi, Malatya E Tipi Cezaevi
6- Baha Okar, Bilim ve Gelecek Dergisi Editörü, Silivri L Tipi Cezaevi, B Blok
7- Barış Açıknel, İşçi-Köylü Gazetesi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü, Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi, KOCAELİ
8- Bayram Namaz, Atılım Gazetesi Yazarı, Edime 1 Nolu F Tipi Cezaevi
9- Bayram Parlak, Gündem Gazetesi Mersin Temsilcisi, Karaman-Ermenek M Tipi Cezaevi
10- Bedri Adanır, Aram Yayınları Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni, Kürtçe Hawar Gazetesi Yazı İşleri Müdürü, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
11- Behdin Tunç, DİHA Şırnak Muhabiri, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
12- Dılşa Ercan, Azadiya Welat Gazetesi Mersin Çalışanı, Adana Karataş Kadın Kapalı Cezaevi
13- Dilek Keskin, Atılım Gazetesi Muhabiri, Antakya E Tipi Cezaevi
14- Erdal Süsem, Eylül Dergisi Editörü, Edime F Tipi Cezaevi
15- Erol Zavar, Odak Dergisi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü, Şair, Sincan F Tipi Cezaevi, ANKARA
16- Faysal Tunç, DİHA Şırnak Muhabiri, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
17- Füsün Erdoğan, Özgür Radyo Genel Yayın Koordinatörü, Kandıra 2 Nolu T Tipi Cezaevi, KOCAELİ
18- Gurbet Çakar, Rengê Hêvîya Jinê (Kadının Umudunun Rengi) Dergisi Yazı İşleri Müdürü, Diyarbakır E Tipi Cezaevi
19- Hakan Soytemiz, Red ve Enternasyonal Dergilerinin Yazarı, Silivri L Tipi Cezaevi, B Blok
20- Hamdiye Çiftçi, DİHA Hakkari Muhabiri, Bitlis E Tipi Kapalı Cezaevi
21- Hasan Coşar, Atılım Gazetesi Yazarı, Sincan F Tipi Cezaevi, ANKARA
22- Hatice Duman, Atılım Gazetesi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü, Gebze M Tipi Cezaevi, Gebze/KOCAELİ
23- İbrahim Çiçek, Atılım Gazetesi

Genel Yayın Yönetmeni ve Gazeteci-Yazar, Kandıra 2 Nolu T Tipi Cezaevi, KOCAELİ
24- Kenan Karavil, Radyo Dünya Yayın Yönetmeni, Adana Kürkçüler Cezaevi
25- Mahmut Güleycan, Özgür Halk Dergisi Çalışanı, Van F Tipi Cezaevi
26- Mehmet Karaaslan, DİHA Mersin Muhabiri, Karaman-Ermenek M Tipi Cezaevi
27- Mehmet Yeşiltepe, Devrimci Hareket Dergisi Çalışanı, Gazeteci-Yazar, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi
28- Mustafa Gök, Ekmek ve Adalet Dergisi Ankara Temsilcisi, Sincan F Tipi
29- Nuri Yeşil, Azadiya Welat Gazetesi Tunceli Çalışanı, Malatya E Tipi Cezaevi
30- Ozan Kılınç, Azadiya Welat Gazetesi Eski İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
31- Sedat Şenoğlu, Atılım Gazetesi Genel Yayın Koordinatörü ve Gazeteci-Yazar, Edime 1 Nolu F Tipi Cezaevi
32- Seyithan Akyüz, Azadiya Welat Gazetesi Adana Temsilcisi, Adana Kürkçüler Cezaevi
33- Suzan Zengin, İşçi-Köylü Gazetesi

Kartal Bürosu Çalışanı, Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi
34- Şahin Baydağı, Azadiya Welat Gazetesi Çalışanı, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi
35- Vedat Kurşun, Azadiya Welat Gazetesi Eski Yazı İşleri Müdürü, Diyarbakır D Tipi Cezaevi
36- Ziya Ulusoy, Atılım Gazetesi Yazarı, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi

İletişim

Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu (TGDP)
Necati ABAY-TGDP Sözcüsü,

GSM

0090-535 929 75 86,

E-posta

info@tutuklugazeteciler.com,

necatiabay@gmail.com,

Blog:

http://tutuklugazeteciler.

blogspot.com

Dayanışmanın Başarısı: Doğan Akhanlı serbest bırakıldı

Hasan Burgucu

Doğan Akhanlı, 1991 yılında bir siyasi sığınmacı olarak Almanya’ya geldi. Türk vatandaşlığından çıkartıldı. Alman vatandaşı oldu. Özellikle çeşitli uluslardan ve kültürlerden insanlar arasında bir diyalogu öngören, tarihte yaşanan şiddetin kaynakları ve sonuçları üzerine proje ve çalışmalarını tanıdı. Doksanların sonunda yayınlamaya başladığı romanlarıyla kısa sürede dikkatleri üzerine çekti. Ermeni soykırımını ve bugün de Kürtlere yönelik katliam ve soykırım politikalarına karşı tutarlı tutumunu sadece dostlarının değil, düşmanlarının da artmasına yol açtı.

Bu yılın Ağustos ayında ölümteül hasta olan babasını son kez görebilmek için Türkiye’ye gitti. Ve hava alanında tutuklandı. Suçlama kanıttan yoksun, işkence altında alınmış 20 küsur sene önceki bir ifadeye dayanıyordu. Bir döviz bürosu soygununa katıldığı ve büro sahibini öldürdüğü iddia edildi. Ölenin çocukları katilin kesinlikle Doğan Akhanlı olmadığını belirten ifadelerine rağmen, tutukluluğuna son verilmedi. Almanya’nın Köln, Frankfurt, Berlin ve Hamburg kentlerinde dayanışma toplantıları yapıldı. Geniş çevreleri kapsayan bir dayanışma kampanyası yürütüldü.

İnternetteki ‘Doğan Akhanlı’ya Adalet ve Özgürlük’ sayfasındaki çağrı, 2000 civarında kuruluş, yazar, bilim insanı ve çeşitli mesleklerden insan tarafından imzalandı. 21 kişilik uluslar arası bir gözlemci heyet 8 Aralık’taki ilk duruşmayı izlemek için İstanbul’a gitti.

Ne var ki, Doğan’ın babası duruşmasından bir hafta önce vefat etti. Bunun üzerine Akhanlı mahkemede hiç konuşmama kararı aldı. 8 Aralıkta yapılan duruşmada, Akhanlı’nın yazdığı aşağıdaki mektup, avukatı Haydar Erol tarafından mahkemeye sunuldu: ‘Türkiye’ye gelişimin tek amacı olan babamı görme isteğim, savcının üzerime hoyratça boca ettiği ithamlar ve yargıçların keyfi kararlarıyla mutlak bir tarzda engellendi. Babamın 27.11.2010 tarihindeki vefatı, benim için tamiri mümkün olmayan bir kayıp, sözün bittiği bir an oldu. Herkesin bir miladı

kendi yasalarını kötüye kullanan, ön yargılı, kibirli, vurdumduymaz savcılara ve yargıçlarına söyleyecek sözüm yok artık. Davanın bütün aşamalarında mutlak bir suskunluğu seçiyorum.’

Savunmasını yapması için söz verilen Akhanlı konuşmadı. Ancak Mahkeme Başkanı’nın ısrarı üzerine mikrofona yaklaşan Akhanlı, ‘Mutlak suskunluk hakkımı kullanıyorum. Mahkemeye hakaret olarak algılanmasın, ama mutlak suskunluk mutlak suskunluktur’ dedi.

Yazar Doğan Akhanlı mahkeme tarafından serbest bırakıldıktan sonra kız kardeşi, kızı ve avukatıyla birlikte.

vardır. Tahliye, özgürlük, yurt gibi kavramlar milattan önceki anlamını yitirdi. Zamanında verilebilecek bir tahliye, sürgün günlerimin bitişi, Türkçe dili dışında kopmuş olduğum bu ülkeyle yeniden tanışmamda ilk adımı oluşturacaktı. Şimdi verilmesi muhtemel tahliye kararı, benim için bir özgürlükten ziyade, yeni ve son sürgünümün başlangıcı anlamını taşıyacak. Öteki olarak algılandığım ve acımasız bir reddedişle karşılaştığım bu ülkenin

Avrupa Barış Meclisinden arkadaşlarımız da bu dayanışma kampanyasında aktif olarak yer aldılar. Türkiye’ye giden heyette aşağıdaki kuruluşların temsilcileri ve yazar Günter Wallraff yer alıyordu: Almanya PEN, Almanya Yazarlar Birliği, Berlin Sanat Akademisi, Demokrat Hukukçular Birliği, Avusturya Yazarlar Birliği, Türkiye – Almanya Kültür Forumu, TÜDAY Türkiye - Almanya İnsan Hakları Derneği, Almanya Temel Haklar Komitesi, Medico International, Sol Parti Federal Meclis Grubu, Yeşiller Partisi, Hollanda Aktion Sühnezeichen Vakfı, Uluslararası Af Örgütü.

Mahkeme, yargılamaya Mart ayında devam edilmek üzere Doğan Akhanlı’nın serbest bırakılmasına karar verdi. Bu karar, dayanışmanın başarısıdır. Türkiye cezaevlerinde binlerce insan politik nedenlerle yargılama bile yapılmaksızın tutulmaktadır. Doğan’la dayanışma eylemi, diğer tüm politik tutuklularla dayanışmanın geliştirilmesine vesile olmalıdır.

BARIŞ ve MEDYANIN DİLİ

Selda Aktas

Britanya Barış Meclisi'nin davetlisi olarak Londra'ya gelen gazeteci-yazar Ragıp Duran, 25 Kasım 2010 tarihinde "Barış ve Medya'nın Dili" konulu panelde barış-severlerle buluştu. Aynı panelde konuşmacı olan gazeteci-yazar Koray Düzgören ilk olarak katılımcılara Barış Gazeteciliği konusunda açıklayıcı bilgiler verdi. Düzgören konuşmasına, '1984'den bu yana medyanın Türkiye'deki rolü ciddi bir şekilde savaş kışkırtıcılığı şeklinde olmuştur' tespitiyle devam etti. Ardından bugün bazı gazetecilerin o döneme dair özeleştiri yaptıklarını, fakat bu çabaların yetersiz olduğunu vurguladı. Barış Gazeteciliği kavramının yeni yeni tartışılan bir kavram olduğuna da değinen Düzgören, "Soğuk savaş döneminin son bulmasıyla birlikte 'düşük yoğunluklu savaş' teriminin kullanılmaya başlandığını ve savaş gazeteciliğinin rolünün de değiştiğini hatırlattı. Barış gazeteciliğinin çözüme yönelik gazetecilik olduğunu söyleyen Düzgören, bu kavramın 1990'lardan sonra tartışılmaya başlandığını belirtti. Düzgören sözlerini şöyle sürdürdü: "Soğuk Savaş" döneminde Komünist dünyada barış yanlıları, 'Kapitalist ajan', kapitalist dünyadaki barış yanlıları ise 'Komünist ajan' olarak suçlandılar. Kirli savaş terimini kullananlar nihayetinde savaşa başkaldıranlardı. Kirli savaşı eğemenler kazandığında çözüm de kirli (kirli barış) oluyor. Kirli savaşın basını, medyası da kirli oluyor. Örneğin Sri Lanka'daki içsavaş, Tamil Kaplanları'yla yapılan kirli savaş

şeklinde bir sonuç çıkarılması destekler, teşvik eder bir yayın politikasını gündeme getirmekten çekinmedi.

Türkiye'de devletin Kürt meselesine yaklaşımı da bu şekilde. Böyle bir ortamda barış gazeteciliği önem kazanıyor. Kuzey Kıbrıs'ta örneğini görüyoruz; şiddetin olmadığı bir ortam her zaman barışçı bir ortam oluşmasına yetmiyor. Türkiye adanın kuzeyini işgal ettikten sonra doğru, adada bir çatışma çıkmadı, nisbi bir huzur var ama, adaki 45 nin Türk askerinin varlığı aslında

savunma talebi vardır, mahkeme bu talepleri reddetmektedir. Medya ise bu konudaki haberleri çarpıtarak son derece ırkçı ve kışkırtıcı rol oynamaktadır. Bunlara bir örnek vermek gerekirse: "Duruşmalar sırasında Kürtçenin ve Kürtlerin yok sayılması girişimlerine dikkati çekmek yerine, 'BDP Kürtçe gerilimde ısrarcı' türünden yayın yapan ve başlıklar atan medya organlarını gösterebiliriz." dedi.

Aynı şekilde geçtiğimiz günlerde bir çatışmada öldürülen gerillalarla ilgili olarak Anadolu Ajansı'nın

şeklinde de olsa gazete çıktığını ve olayın bu şekilde duyurulduğunu ifade eden Duran, sırasıyla medyanın gücü, gerçek kavramının perde arkası ve barış gazeteciliği konularına değindi.

Medyanın gücü konusunda; 'medyanın dünyayı biz yönetiyoruz iddiasında olduğunu fakat dünyanın hiçbir bölgesinde medyanın lokomotif olamadığını belirten Duran, "medya sırtını kime dayıyorsa (iktidar, burjuvazi vs.) o kadar güçlüdür ve medyanın gücü mülkiyetiyle ilişki-

duğumuza, gördüğümüze hiçbir zaman direk inanmamamız gerektiğini de ekledi. "Medya isterse yüz kişilik gösteriyi bin kişilik de gösterebilir" diye devam eden Duran, sokak gösterilerinde, çatışmalarda medya (kamera) kimin arkındaysa (polis veya halk vb), medya ondan yanadır" dedi.

Dünyaca ünlü dilbilimci, bilim insanı ve barış aktivisti Noam Chomsky'den medya ile ilgili alıntı yapan Duran, Chomsky'nin 'propaganda'yla, dezenformasyonla, haber gizleyerek bir süre idare edebilirsiniz ama hakiki gerçek eninde sonunda ortaya çıkar' sözünü hatırlattı. Faik Bulut, Hamit Bozaslan, John Pilger gibi yazar ve gazetecilerden de örnekler vererek medyanın barışa katkı sunmayan savaş ve şiddet diline dair bu yazarların da son derece

önemli çalışmalar ortaya koyduklarını ifade etti. Daha sonra Duran, Fransa'nın eski devlet başkanlarından Francois Mitterand'ın 1995 yılında Avrupa Parlamentosu'nda yaptığı konuşmada "Milliyetçilik savaştır" dediğini aktararak, "Bu doğru. Gazetecileri sürekli sıkıştırıyorlar: 'ulusal çıkarlar mı önemli, gerçekler mi' diye" konuştu ve "Bu laf savaşın milliyetçilikle bağını çok iyi tarif etmesinin yanı sıra gerçeklerle olan zayıf bağının da ifadesi" olduğunu da belirtti.

MEDYANIN KADINA YÖNELİK ŞİDDET DİLİ

Panelde Britanya Barış Meclisi adına moderatörlük yapan meclis üyesi Gazeteci Suna Parlak ise 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla medyanın kadına dönük şiddet dilin-

'1984'den bu yana medyanın Türkiye'deki rolü ciddi bir şekilde savaş kışkırtıcılığı olmuştur'

başka bir huzursuzluğun, gerginliğin kaynağını oluşturuyor. dedi.

Düzgören, barış gazeteciliğinin barış yanlısı gazetecilik olarak da algılanamayacağını, sorunun çözümünden yana olmak ve çözüme katkı sunmak olarak algılanması gerektiğini belirtti. Bunun aynı zamanda aktif katılımı da gerektirdiğini ifade eden Düzgören; bu kavramın aynı zamanda geleneksel gazeteciliğin "tarafsızlık" kavramının da dışında algılanması gerektiğini belirtti.

Düzgören, aktif katılımcı, barış gazeteciliğinin ' çatışmaya odaklanması ve şiddete değil çatışmaya bakması gerektiğini, çözüme katkı sunma görevi olduğunu' da sözlerine ekleyerek şunları söyledi:

"Bu tür gazeteciliğin ilkeleri vardır. Türkiye'de ise ilkeler yerine yalan gazeteciliği geçerlidir. Medya eliyle ırkçılık, şiddet ve nefret yayılmaktadır. Anadilde eğitim ve KCK duruşmasında ana dilde

'PKK teröristlerinin (gerillaların) kanında uyuşturucu bulundu' şeklindeki tamamen yalan haberinin de benzer kışkırtıcı, ırkçı örneklerden olduğunu ifade etti.

GERÇEK KAVRAMI VE BARIŞ GAZETECİLİĞİ

Daha sonra söz alan Ragıp Duran ilk olarak 1683 yılında, II. Viyana Kuşatması'nın başarısızlıkla sonuçlanması üzerine, Sadrazam Kara Mustafa Paşa'ya için idam kararı çıkarıldığını, fakat daha sonra araya girenlerin ricalarıyla bu hükmün geri alındığını ama saraydan affedilmesine dair emir gelene kadar sadrazamın kellesinin kesildiğini ve ibret olsun diye tuzlanan kellenin Edirne'de bir sü-tuna asıldığını anlattı. Bu uygulama ile o dönemde sarayın insanlara 'demek ki savaş kaybedildi ve sadrazamın da kellesi o nedenle gitti' şeklinde mesaj vermeye çalıştığını söyledi. Oysa aynı dönemde Viyana'da tek yaprak

lidir" dedi. Yurttaşlar olarak eleştirel bakışın yanı sıra yeni medya arayışı içinde olmamız gerektiğini de vurgulayan Duran; "Mülkiyetin en az yüzde 50'sinin çalışanlarda olması gerektiğini ancak bu şekilde medyanın denetlenebilir olabileceğini, okurların da hisse sahibi olduğu bir gazetenin farklı ve daha iyi olabilme olasılığının çok daha yüksek olduğunu söyledi.

Günlük hayatta insanın üç boyutlu ve beş duyulu olduğunu ve iki gerçek olduğunu ifade eden Ragıp Duran; hakiki gerçek ve medyatik gerçek olarak bunların ayrıldığını söyledi. Buna katıldığı panelden örnek veren Duran; hakiki gerçeğin: panelin kendisi olduğunu, medyatik gerçeğin ise: panelin tv veya gazetede çıkan haberinin olabileceğini ifade etti. Medyatik gerçeğin hakiki gerçeği adeta bir mikserden geçirerek bize yeniden sunulması olarak algılanması gerektiğini ve medyadan duy-

Duran:
Hakiki gerçek panelin kendisidir. Medyatik gerçek ise panelin tv veya gazetede çıkan haberleri olabilir. Medyatik gerçek hakiki gerçeğin adeta bir mikserden geçirerek bize yeniden sunulması olarak algılanması durumudur ve medyadan duyduğumuza, gördüğümüze hiçbir zaman direk inanmamamız gerekir.

den bahsetti ve toplum olarak barışın dilini ve kültürünü yaratmayı, yaygınlaştırmayı ve yaşatmayı önümüze hedef olarak koymamız gerektiğini, bunun için de ilk önce kendi yakın çevremizden işe başlamamız gerektiğini belirterek paneli kapattı.

Düzgören:

Barış gazeteciliği barış yanlısı gazetecilik olarak da algılanmamalı, sorunun çözümünden yana olmak ve çözüme katkı sunmak olarak algılanmalı. Bu aynı zamanda aktif katılımı da beraberinde getiriyor. Aynı zamanda geleneksel gazeteciliğin "tarafsızlık" kavramının da dışında düşünülmalıdır.

Türkiye'de örnek almıyor. Dünyanın değişik medya kuruluşlarında da aynı tavrı görmek mümkün. Örneğin BBC, Tamil Kaplanları'nın yok edildiği savaş sonrasında, "Tamil Kaplanları'nın lideri öldü, artık barış kapıları açıldı" şeklindeki yayınıyla, ' O halde basın güçlüden yana olmalı'